

શ્રી પ્રગાટ પુરુષોત્તમ (સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય) - બાદરણા-બાકરોલ સંસ્થાના
સમર્પણ શ્રી પ્રગાટ પુરુષોત્તમ સાત્સંગ મંડળાનું ત્રિમાસિક મુખ્યપત્ર તથા
શ્રી જાહ્યાભાઈ મહારાજ મંદિર ટ્રસ્ટ, શ્રી બ્રહ્મવિધા પીઠ- બાકરોલ દ્વારા પ્રકાશિત

શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રકાશ

પ્રગાટ ઉપાસના

વર્ષ : ૨, અંક : ૩, મે-જૂન-જુલાઈ ૨૦૧૩



અમદાવાદ - શ્રી શાહપુર ધામ
અક્ષરભૂવન મંદિર



શ્રી લીંગણ ધામ - જી. સુરત મુકામે સત્સંગ વિચરણ યાત્રા, કીર્તન-આરાધના તા. ૨૪-૦૩-૨૦૧૩



॥ પ્રગટ શ્રી ડાદ્યાભાઈ મહારાજ ॥

શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રકાશ

પ્રગટ ઉપાસના

વર્ષ : ૦૨, અંક : ૦૩

મે, જૂન, જુલાઈ - ૨૦૧૩

સંપત : ૨૦૬૮

તંત્રી : શ્રી ડાદ્યાભાઈ મહારાજ મંદિર ટ્રસ્ટ



લવાજમ :

વાર્ષિક : ૧૦૦/-
છૂટક અંક : ૨૫/-

મુખ્ય પત્ર વ્યવહાર માટે સંપર્ક :

શ્રી પ્રગટ પુરુષોત્તમ મંદિર

શ્રી પુરુષોત્તમ નિપાસ (ટાપર)

મુ.પો. બાકરોલ, તા.જી. આણંદ.

પિન : ૩૮૮ ૩૧૫

ફોન : (૦૨૬૯૨) ૨૩૮૧૭૩

મોબાઇલ : ૯૪૨૭૦ ૬૩૨૭૧

Website : pragatpurushottam.org

email : pragatpurushottambakrol@yahoo.co.in

લાડવા જાવા અને બહારથ૰ પાલાવું એવી તો થાણા રાખવી જ નહીં. માટે ખાદ્યાનો સંકોચ હશે તો જ બહારથ૰ થવાશે.

॥ શ્રી પુરુષોત્તમ વિજ્ઞાનામૃત ॥

પ્રગટ જ્ઞાન

(આત્મા રૂપે વર્તવા વિષે:)

જગત પરણવા બેસે છે ત્યારે ગાળો હે છે તે ગળી લાગે છે તેમ આપણે ભગવાનને પરણવા બેઠા ત્યારે ભર આબ તુટે તોય શું? તો અટકાવે નહીં. ને કોઈ બાડે તોય શું? આનંદ માણવો, માટે આપણે સમજને બેસી રહેવું. કેમ કે, દેહને આત્મા જુદો છે. તેથી રાજુ રહેવું પણ કાંઈ હુઃખ સુખ થાય તેમાં કાંઈ રાજુ કુરાજુ થાવું નહીં. ત્યારે જ્ઞાન થયું.

પ્રગટ ભજન

(રાગ: ખમી ભરેલી નજરો રાખો)

અક્ષરમુખનમાં પાટે નિરાજયા, પુરુષોત્તમ જગતાન રે,
ભક્તજનોની ભજિને ડાખે ભક્તો સાથે આવી વસ્યા. અક્ષર
મૂળનામ તો ડાદ્યાભાઈને, મીલમાં કરતાં કમાઈ રે,
મુનિ મહારાજ જ્યારે પ્રસન્ન થયાં ત્યારે આખ્યું અક્ષરનું સાચ રે. અક્ષર
ઓષ્ઠદી સત્તા મૂર્તિ રહીને આવ્યા અમદાવાદ રે,
સાંઘને યોગ તો સરળ કરાયા, આખ્યું પ્રગટનું જ્ઞાન રે. અક્ષર
નિયં ત્વાંગમાં સદરો ને પોતી, ખાલે નાખતા, રૂમાલ રે,
નીચી નજરે થાત્યા જાયને, સામે જુદે હેઠાન જાગ્ય રે. અક્ષર
સરૈયે તો શાણગાર સજતાં, સોનાના શાણગાર રે,
સોનેરી સુરવાદ જરકશી જામા, જરીથી જીયોજીય રે. અક્ષર
જાતે યંદી મોટો તેથી સહેલે ધ્યાન દોરાય રે,
ના જોતું હોય તો જોવાઈ જાયે, મૂર્તિ ઇંદ્રં થઈ જાય રે. અક્ષર
રવિવારે તો સામા બસાયે, ભક્તો ભેગા થાય રે,
સમાન રુધિ સૌની તેથી નિર્ભળ આનંદ થાય રે. અક્ષર
ઓક્તોટ વૃત્તિથી ભજન કરતાં, તનમન સ્થિર થઈ જાય રે,
ધામના ધામમાં બેઠા હોઈથે ઓવી અનુભૂતિ થાય રે. અક્ષર

(અનુષ્ટાપ)

અક્ષરાત્મા પરીક્રમા, પુરણ પુરુષોત્તમ
વિનવું હાથ જોડીને, સહાય કરજો સદા.

શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રકાશનું લવાજ્મ બરવાનાં ઠેકાણાં

- (૧) ભાદરણ - શ્રી પુરુષોત્તમ નારાયણ મંદિર, ડે. લશ્મીકૂર્ઝ, મું.પો. ભાદરણ, તા.જી. આણંદ,
પિન : 388 530, ફોન : (02696) 288313
- (૨) બાકરોલ - શ્રી પ્રગટ પુરુષોત્તમ મંદિર, “બ્રહ્મવિદ્યા પીઠ”, શ્રી પુરુષોત્તમ નિવાસ, (ટાવર),
મું.પો. બાકરોલ, તા.જી. આણંદ, પિન : 388 315,
ફોન : (02692) 238173, મોબાઇલ : 94270 63271
- (૩) અમદાવાદ - શ્રી પ્રગટ પુરુષોત્તમ મંદિર, “અક્ષર ભુવન”, છોટાલાલની ધર્મશાળા સામે, શાહુપુર
દરવાજા બહાર, અમદાવાદ. પિન : 380 004, ફોન : (079) 25600307

શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રકાશ ત્રિમાસિકના લેખકોને સૂચના :

૧. ભાદરણ - બાકરોલ સંસ્થાની ભક્તિ વધારતા, જીવનલક્ષી તથા સંપ્રદાયમાં ઉપાસના દઢ કરતા લેખો
સ્વીકારવામાં આવશે.
૨. કોઈપણ જીતના વ્યક્તિગત આક્ષેપો - નિંદા કે ટીકાવાળા કે કોઈપણ ધર્મ બાબત ટીકા કરતા લેખો
લેવામાં આવશે નહિ.
૩. ત્રિમાસિકમાં મોકલવા માટેના લેખો સ્વચ્છ અને કાગળની એક બાજુએ શાહીથી શ્રી પ્રગટ પુરુષોત્તમ
મંદિર - બાકરોલ ખાતે જ લખી મોકલવા અથવા email કરવા.
૪. લેખો સુધારવા, વધારવાનો હક્ક તંત્રી મંડળને રહેશે. પ્રકાશિત નહિ થયેલા લેખો પાછા મોકલવામાં
આવશે નહિ.

શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રકાશ વાંચકોને અનુરોધ

૧. દર ત્રીજે મહિને ત્રીજી તારીખે અંક પ્રસિદ્ધ થશે.
૨. અંક ન મળે તો મુખ્ય પત્ર વ્યવહાર માટેનાં સરનામે પૃત્ર લખવો.
૩. નવેમ્બર થી ઓક્ટોબર સુધીનું લવાજ્મ વર્ષ ગાણાય છે.
૪. ગમે તે મહિનાથી લવાજ્મ સ્વીકારાય છે, પરંતુ અંકો નવેમ્બર થી ઓક્ટોબર સુધીના લેવાના રહેશે.
૫. અંકો મોકલવાની જે વ્યવસ્થા સંસ્થા કરે તે માન્ય રાખવાની રહેશે.

આ ત્રિમાસિકનો કેવળ નિર્મણ હેતુ શ્રી પ્રગટ પુરુષોત્તમ (સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય) - ભાદરણ -
બાકરોલ સંસ્થાના સિદ્ધાંત, જ્ઞાન તથા વિશેષ અક્ષરાતીત પ્રગટ પુરુષોત્તમ શ્રી ડાખ્યાભાઈ મહારાજ, ભાદરણ
સંસ્થાના આધ સ્થાપકશ્રી પુરુષોત્તમ ભગવાન તથા શ્રી નારાયણ મુનિ ભગવાનનું પ્રગટનું જ્ઞાન પ્રસારવાનો
તેમજ હરિભક્તને ઉપાસના મક્કબ રહે અને તેઓ શ્રીની જ ભક્તિમાં દિન-પ્રતિદિન આગળ વધાય અને પ્રગટ
પ્રભુશ્રીના જ્ઞાનનો શ્રવણ, મનન, નિર્દિદ્યાસ કરીને આખરે તેમનો સાક્ષાત્કાર થાય તે જ છે. સધળાં દાનોમાં
વિધાદાન અને વિધાદાનોમાં બ્રહ્મવિદ્યા દાન શ્રેષ્ઠ છે. તો સદર હ્યેથી નિયમિત પ્રકાશિત થનાર ત્રિમાસિકમાં
આપણો વિચાર, અભિપ્રાય, પ્રેરણા, પરચા, સૂચના, જ્ઞાન, વિજ્ઞાન અને અનુભવનું જ્ઞાન જે કંઈ બને તે જરૂર
મોકલી આપવા હૃપા કરશો. વળી, આપણા છારે સારા માટા પ્રસંગે ત્રિમાસિકને જરૂર યાદ કરશો.
એ જ વિનંતી છે.

તંત્રી મંડળ

શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રકાશ

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	લેખની વિગત	લેખકનું નામ	પાન નંબર
૧.	ભગવાનનું અનાદિ નામ “શ્રી પુરુષોત્તમ” મહાત્મ્ય વિશે કેટલાંક શાસ્ત્રોક્ત પ્રમાણો (લેખાંક-૨)	શ્રી પ્રવિષાભાઈ ચંદુભાઈ રાઠવા	4-15
૨.	ભગવાનને વિશે અસાધારણ પ્રેમના લક્ષણો	શ્રીમતી સીતાબેન મુંદુભાઈ રાઠવા	16-18
૩.	ભગવાન તો ભાવના ભૂખ્યા છે	કુમારી વંદનાબેન દિનુભાઈ રાઠવા	19
૪.	સંત સમાગમની આવશ્યકતા	શ્રી નિરવભાઈ સુનિલભાઈ પટેલ	19-20
૫.	શ્રી પ્રગટ પુરુષોત્તમ ભગવાનનો એક હેતુ-શુરૂ એકાંતિક ધર્મ પાળવો અને પ્રવર્તાવીવો અંતર્ગત “ધર્મ” લેખાંક : ૪	શ્રી નવિનભાઈ કનુભાઈ રાઠવા	21-24
૬.	શ્રી પુરુષોત્તમ લીલાસાગર તરંગ-૧૧-૧૨નું વિશ્લેષણ	શ્રી રમેશભાઈ શંકરભાઈ પટેલ	25-27
૭.	શ્રી પુરુષોત્તમ ભગવાન જન્મ સાર્વ શતાબ્દી મહોત્સવ શ્રી ભાદરણ ધામ નિમિત્તે બેટ આપનાર હરિભક્તોના નામની યાદી તથા જાહેર આભાર.		28-32

શ્રી પ્રગટ પુરુષોત્તમ (સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાય) ભાદરણ, બાકરોલ સંસ્થાની એક માત્ર વેબસાઈટ www.pragatpurushottam.org

વેબસાઈટમાં આપ નિહાળશો : સંસ્થાની લેટેસ્ટ માહિતી, ઉત્સવો, સમૈયાની રૂપરેખા, કેલેન્ડર, ઉપયોગી શાસ્ત્રો, ત્રિમાસીક મેગેજીન, ભજનો, કથા, ફોટોઓ, વોલપેપર્સ, રીંગટોન તથા ઓડિયો / વિડીયો ગેલેરી વગેરે જોઈ, વાંચી, સાંભળી તથા ડાઉનલોડ કરી શકાય છે..

નોંધ :- આપે પુરુષોત્તમ પ્રકાશ ત્રિ-માસીકનું લવાજમ બરેલ ન હોય તો આ અંકથી જ લવાજમ રૂ. ૧૦૦ ભરી આવાજ આધ્યાત્મિક લેખોના સહભાગી બનશો.

ભગવાનનું અનાદિ નામ “શ્રી પુરુષોત્તમ” મહાત્મ્ય વિશે
કટલાંક શાસ્કોક્ત પ્રમાણો (લેખાંક-૨)
શ્રી પ્રવિષણુભાઈ ચંદુભાઈ રાઠ્યા (ચિલ્લરવાંટ)

શ્રી પુરુષોત્તમ મહાત્મ્ય

સદગુરુ શ્રી મૂળ અક્ષરમૂર્તિ શ્રી ગુણાતીતાનંદ સ્વામી

- પુરુષોત્તમપણું કેવાનો કજિયો પણ ઘણાં વરસથી ચાલ્યો છે તે પુરુષોત્તમ કેવામાં કેટલી માણસને શંકા ને બીજા પુરુષોત્તમના રુંવાડા જેવા પણ હોય નહિ તેને પુરુષોત્તમ કહે છે. એમ સમજણા આવવી તો ઘણી દુર્લભ છે. તેમ સાધુ પણ ન ઓળખાય ને આવી વાતું વિના મોકશ ન થાય ને આવી વાતું કરનારા પણ કચાં મળે ? આ તો ઘરમાં દેવ ને પાદરે તીર્થ, એનું મહાત્મ્ય જણાય નહિ, તેમ આ લોક પણ કહે છે ? (પ્રકરણ-૫-૨૧૫)

- મોટાઈ તો મહારાજને પુરુષોત્તમ જાણો ને આજા પાળે તેની છે. પ્રગટ હોય ત્યારે સર્વે આજા પાળે પણ છેટે ગચ્છા પછે પછવાડેથી આજા બરાબર પાળે તે ખરા (પ્રકરણ-૫ વાત-૧૩૭)

સમજયા વિના જે જે કરે તેનું કણ આગળ ન થાય ને ભગવાન વતે જ કલ્યાણ છે તે બીજું ગમે એટલું કર્યું હોય પણ ઉપાસનામાં ઠીક ન હોય કહેતાં મહારાજશ્રીને પુરુષોત્તમ ન જાણો તો તેનો મોકશ ન થાયને બીજું તો ધર્મ, અર્થ, કામ ઉપર છે. (પ્રકરણ-૫, વાત-૧૨૫)

- બોલવું તો ઘટે તેમ, પણ સમજવું તો ખરું, પછે બોલ્યા જે કોના રાધારમણ ને કોના ગોપીનાથ ? આપણે તો એક સ્વામિનારાયણ શ્રી પુરુષોત્તમ ની ઓળખાણ છેને મહારાજ તેકવા આવે છે તે બેણા સાધુ કદાપિ આવે છે પણ કોઈ અવતાર તો સાથે આવતા નથી ને અવતારનાં તો ટોણાં છે તેની આપણે ઓળખાણ નથી ને મહારાજની આજા છે તે થાળ ઘરાવીને પ્રસાદી જમવી, ઘાકી રોટલા ખાવા પણ સમજવાનું તો આટલું જ છે જે લધુંંકા જેવાને પુરુષોત્તમ હોયે છે તો આ તો પુરુષોત્તમ છે જ, ને આમ ન સમજે તો કોકનો ભાર રહી જાય. ને મહારાજ શિક્ષાપત્રીમાં લખ્યું છે તે જો એમ ન લખે તો પત્રી ફાડી નાખે. (પ્રકરણ-૫ વાત-૩૮૬)

- સત્તસંગી જીવનમાં પુરુષોત્તમને ડેકાણો મોરલી ઘણે (કહેતાં શ્રીકૃષ્ણ સમજે) તે અમને (ગુણાતીતાનંદ

સ્યામી) ન ગમે ને તેને તો શાસ્ત્ર આડાં ફરે, માટે જેને મોટા સાધુનો વિશ્વાસ હશે તેને જ પાધરું પડશે. મોટેરાને તો હજાર કામ લેવાં તે બ્રવ્યમાં જોડશે ને બ્રવ્યમાં તો સ્વી પણ રહી છે તે અધીદોધાન ન પશ્યતિ (સ્વાર્થીદ્રવ્ય લાલચું મનુષ્યને દોષ તો નથી. અર્થાત ભયંકર પાપી મનુષ્યનો પણ એક દોષ સ્વાર્થી લોભીને દેખાતો નથી) એ મહારાજ બહું બોલતા. (વાત-૪૦૧)

- જન્મ થયા મોર (પહેલાં) શાદી (તરન) કચાંથી લખાય ? તેમ પુરુષોત્તમ આવ્યા નહોતા તેની વાત શાસ્ત્રમાં કચાંથી લખાણી હોય ? શાસ્ત્રમાં જીવનું, ઈશ્વરનું, માયાનું ને પુરુષ સુધીનું લખ્યું હોય પણ પુરુષોત્તમની વાત શાસ્ત્રમાં કચાંથી હોય ? ને અવતાર માત્રનું બીજ તે વૈરાટને કહે છે ને તે કરતાં વાસુદેવ જે સચ્ચિદાનંદબહુ ત્યાં સુધીની વાત વેદમાં હોય પણ તેથી પર કચાંથી હોય ? ને ભણેલાને તો શાસ્ત્રની સામી દાખિ હોય તેથી તેને એ વાત સમજાય નહિ. (પ્રકરણ-૫ વાત-૪૦૨)

- શ્રી કૃષ્ણા ભગવાન તો એક બ્રહ્માંડની ગોવાળી કરે છે ને આવાં તો અનંત બ્રહ્માંડ છે ને અનંત શ્રી કૃષ્ણ છે. (પ્રકરણ-૫ વાત-૪૦૩)

- આ વાતું અનંત શંશયને છેદી નાખે એવી ભગવાન પુરુષોત્તમની વાતું છે. (પ્રકરણ-૫ વાત-૧૭૮)

- પ્રગટ પુરુષોત્તમ ભગવાન વિના કરોડ નિયમ પાળે પણ કલ્યાણ ન થાય અને પ્રગટ ભગવાનને આ પ્રગટ સાધુની આજાથી એક નિયમ રાખે તો કલ્યાણ થાય. ને આજ તે મોજ આપી છે તે મોજનું મૂલ હોય નહિ, માટે અગ્નિયાર નિયમ પાળવા ને મહારાજને ભગવાન પુરુષોત્તમ, સર્વના કારણ સમજવા. એવી જ્ઞાનની દઢતા કરવી તેને કાંઈ કર્યું રહ્યું નથી. ભજન ઓછું થાશે, તીર્થ ઓછાં થાશે તેની ફિકર નથી. (પ્રકરણ-૪ વાત-૩૭)

- જીવ બીજે કચાંથી અટકતો નથી. મહારાજને પુરુષોત્તમ કહેવા તેમાં અટકે છે. (પ્રકરણ-૩ વાત-૧૯)

- બીજું અધિક કાંઈ સમજવાનું નથી ને એટલું જ સમજવાનું છે જે મહારાજને પુરુષોત્તમ જાણવા ને આ

સાધુને અક્ષર જાણવા ને આ બધાય અક્ષર છે અને ઓચ્ચા મૂળ અક્ષર છે. (પ્રકરણ-૩ વાત-૩૮)

- આજ તો પુરુષોત્તમ, અક્ષર ને અક્ષરના મુક્તે સહિત પદ્ધાર્યા છે, તે બેના અનંત ધામના ભગવાન તેમના મુક્તે સહિત આવ્યા છે તે શા સારું તો પોત પોતાની ખોટ કાઢવાને શ્રી પુરુષોત્તમનું સ્વરૂપ સમજવા અહીં આવ્યા છે. નહિ તો આવો બીડો વેઠાય કેમ ? તે મહારાજે કહ્યું હતું જે અવતારમાં તો ત્રણ ત્રણ બીડામાં આવ્યા છે. (કહેતાં રામાવતારમાં - લક્ષ્મણ, સીતા, હનુમાન, કૃષ્ણાવતારમાં - ઉદ્ધૃત, અર્જુન, રુક્મણી) છે ને આજ તો બધાય ને બીડામાં લેવો છે. એમ કહીને વળી બોલ્યા જે, બીજાના જન્મ છે તે તો પોત પોતાની ખોટ મૂક્વા ને પુરુષોત્તમનું સ્વરૂપ સમજવા સારું છે ને એકાંતિકના જન્મ છે તે તો અનંત જીવોને બ્રહ્મરૂપ કરવા ને પુરુષોત્તમનું સ્વરૂપ સમજાવવા તે સારું આ પૃથ્વીને વિષે પદ્ધારે છે. ને આ વાતું છે તે તો ગોપાળાનંદ સ્વામી, મુક્તાનંદ સ્વામી ને સ્વરૂપાનંદ સ્વામી તેના અંગની છે. તે આ સાધારણ જીવનમાં નાખી દીધી છે તે પચ પડતી નથી ને ઊલટી થઈ જાય છે. જેમ સો જન્મનો શુદ્ધ બ્રહ્માણ હોય તેના પેટમાં સોમવલ્તી ઔઘધિ રહે છે ને એવા ન હોય તેના પેટમાં રહેતી નથી, તેમ અક્ષરધામનો મુક્ત હોય તેને આ વાત પચ પડે છે ને બીજાને તો ઊલટી થઈ જાય છે. પણ પચ પડતી નથી. (પ્રકરણ-૩ વાત-૪૧)

- શુદ્ધ સ્વરૂપનિષ્ઠા રાખવી, નીકર વાંધો ભાગશે નહિ એમ મહારાજે પણ કહ્યું છે તે માટે આ પ્રગટ પુરુષોત્તમ શ્રીજી મહારાજ (પ્રગટ સ્વરૂપ શ્રી પુરુષોત્તમ મહારાજ, શ્રી નારાયણ મુનિ મહારાજ, શ્રી ડાખાભાઈ મહારાજ) તે સર્વે શ્રી કૃષ્ણાદિક જે અવતાર તેમના અવતારીને સર્વેના કારણને સર્વેના નિયંતા છે એમાં લેશ માત્ર ફેર નથી એમ જાણીને પતિપ્રતાની દીત રાખવી તો હેઠ અક્ષરધામાં પૂગાશે. (પ્રકરણ-૫, વાત-૭)

- આ સત્તસંગનો મહિમા તો અપાર છે કેમ જે બ્રહ્માંડ પ્રત્યે શ્રીકૃષ્ણાદિકની મૂર્તિ છે તેવા તો અનંત અવતાર થયા ને આપણાને તો મહારાજ પુરુષોત્તમ મજ્યા છે ને બીજા અવતાર જેવા તો આ સત્તસંગમાં ઘણાક છે એવો સત્તસંગનો મહિમા સમજુને દઢ ઉપાસના કરવી અને

એવા જે પુરુષોત્તમ તે તો આ એક જ છે. તેણો શુદ્ધ રીત પ્રવર્તાવી, ને બીજાએ તો બેનું ને બેનું બાઈ ભાઈનું રાખેલ પણ જુદારો ન પાડેલ. એવી રીતે પુરુષોત્તમપણાની ઘણીક વાત કરી (પ્રકરણ-૫ વાત-૮)

- સર્વે અવતારના કારણ પુરુષોત્તમ સહજાનંદ સ્વામી છે તેની ઉપાસના કરીને તો હેઠ અક્ષરધામમાં જાય ને બીજા અવતારની ઉપાસનાએ કરીને તો તેના ધામમાં જાય. એમ હરિષંખ ખંડમાં પ્રહલાદ છે તે વાત ભગવતમાં કહી છે. જો રામચંદ્રજી જેવા મહારાજને જાણશે તો તે વૈકુંઠમાં જાશે, તેમાં ચાર હાથ તે મહાકુટય એમાં શું ? એ તો કાંઈ ઠીક નાહિ. ને શ્રીકૃષ્ણા જેવા જાણશે તે ગોલોકમાં જાશે ત્યાં ગાયું, વાછડાં ને ગોપ-ગોપિયું એ છે તેમાં પણ શું ? માટે ક્યાંદી અક્ષરધામના જેવું સુખ નથી. તે માટે મહારાજને પુરુષોત્તમ જાણવા (પ્રકરણ-૫ વાત-૨૧)

- એક જણો પ્રશ્ન પૂછ્યો જે હેઠ મહારાજ પાસે ને તમારી પાસે કેમ અવાય ? ત્યારે સ્વામી કહે ‘મહારાજને પુરુષોત્તમ જાણો ને ભગવાનની આજા પાળે તો અવાય. (પ્રકરણ-૫ વાત-૨૮)’

- મહારાજે પ્રથમ નિત્યાનંદ સ્વામીને પોતાનું પુરુષોત્તમપણું કહેલ. જે જ્યારે સત્તસંગીજીવન ગ્રંથ કર્યો ત્યારે ઉપાસનાનો પ્રસંગ નાખ્યો. તેમાં શ્રીકૃષ્ણાની ઉપમા દેવા માંડી ત્યારે નિત્યાનંદ સ્વામી કહે જે, બાદશાહને ચાકરની ઉપમા દેવાય ન દેવાય એવી રીતે સાત દિવસ સુધી કજિયો ચાલ્યો. ત્યારે મહારાજ કહે એમ જ લખાય. તમે શું જાણો ? ને કેટલુંક ખીજ્યા તો પણ ન માન્યું ને કહ્યું જે ચારિત્ર મેળવો. જે મહારાજે કીધાં છે તે તેણે કીધાં છે તે ? એમ કેટલુંક થયું ને એકલા કાઢ્યા ને મહારાજ પણ બીજા સાધુ ભેગા ભળી ગયા તો પણ ન માન્યું. પછે મહારાજે કહ્યું જે અમારું રહસ્ય આ સાધુ જાણો છે. એમ કહીને નિત્યાનંદ સ્વામીને હાર આપ્યો ને સ્વપ્નનાં ગોપાળાનંદ સ્વામીને મહારાજે કહ્યું જે, જો અમારું પુરુષોત્તમપણું નહિ પ્રવર્તાવી તો આ ને આ દેહમાં હજાર વરસ સુધી રાખીશું. પછી સ્વામી (ગુણાતીતાનંદ) કહે મુને પણ મહારાજે કહ્યું હતું ને ખરડામાંથી પણ જાણ્યું ને મોર્યથી (જન્મ પહેલાં) પણ જાણતા હતા. (પ્રકરણ-૫ વાત-૩૩)

- આ તે કાંઈ વાતું છે ? આ તો અમૃત છે ! તે દેવલોકમાં અમૃત પીવા જીવ જાય છે પણ આંહી પીવા નવરો નાહિ. આ તો પ્રાપ્તિનો ચ પાર નહિ, ને જીવમાં ખોટનોચ પાર નહિ, ઓહો આ મહારાજ પુરુષોત્તમ ને આ સાધુ એ કોઈ દી આવ્યા નથી ને આવશે પણ નહિ, ને એ પુરુષોત્તમનું દીધું અશ્વર્ય બીજા અનંત અવતારાદિક પામ્યા છે એમાં એમાં બધુંચે આવી ગયું (પ્રકરણ-૫-વાત-૨૨૧)

- જેના ગુરુ અક્ષર હોય તે અક્ષરધામમાં લઈ જાય ને પુરુષોત્તમને મેળાયે. (પ્રકરણ-૫ વાત-૨૨૭)

-(૧) ફણોણીગામમાં વ્યાપાકાનંદ સ્વામીને ભગવાને કહ્યું છે જે આ સર્વે મુક્તોની એક કળાવિધિની (અકીસાથી) પૂજા કરો : ને તમારે વિષે લીન કરો. ત્યારે વ્યાપાકાનંદ સ્વામી કહ્યું હે મહારાજ ! એમ કેમ થાય ? ત્યારે શ્રીજી મહારાજ બોલ્યા જે તમે એમ સંકલ્પ કરો જે આ રામાનંદ સ્વામી ભગવાન હોય તો તેમના સામદ્યે કરીને હું એટલા રૂપે થાઉ. ત્યારે તેમણે એમ સંકલ્પ કર્યો તો પણ અનંતરૂપ ન થવાણું ! ત્યારે શ્રીજી મહારાજ બોલ્યા જે ચોવીસ અવતારનાં નોખાં નોખાં નામ લઈને સંકલ્પ કરો જે એ પુરુષોત્તમ ભગવાન હોય તો તેમના સામદ્યે કરીને હું અનંતરૂપે થાઉ ત્યારે એમ કર્યું તો પણ અનંતરૂપ ન થવાણું. ત્યારે શ્રીજી મહારાજ બોલ્યા જે અમારું નામ લઈને સંકલ્પ કરો જે જો સહજાનંદ સ્વામી સર્વે અવતારના અવતારી પુરુષોત્તમ ભગવાન હોય તો હું અનંતરૂપે થાઉં પછી શ્રીજી મહારાજનું નામ લીધું ત્યારે અનંતરૂપે થવાણું અને સર્વે મુક્તની એક કળાવિધિની પૂજા કરી ને સર્વ મુક્તને પોતાને વિષે લીન કર્યા ત્યારે એવો પ્રતાપ જોઈને વ્યાપાકાનંદ સ્વામીને મહારાજને વિષે પુરુષોત્તમપણાનો નિશ્ચય થયો. (પ્રકરણ-૭, વાત-૩)

દિવ ગામના વાણીયાને મહારાજે કહ્યું જે અંતરની વાર્તા જાણવે કરીને ભગવાનપણાનો નિશ્ચય થાય છે તે તો અમારા મોટા મોટા સાધુ તથા સત્સંગી તે અનંત જીવન વાર્તા જાણે છે માટે પૂર્વે થથા જે જે અવતાર તેમના જેવું અશ્વર્ય તો અમારા સાધુ સત્સંગીમાં જણાય છે. ને એમે તો સર્વે અવતારના અવતારી ને અક્ષરધામના પતિ શ્રી પુરુષોત્તમ નારાયણ છીએ તે અગણિત જીવોના કલ્યાણને અર્થે પ્રગટ થથા છીએ. (પ્રકરણ-૭ વાત-૫) - રામકૃષ્ણાદિક અવતાર થઈ ગયા ને આગળ બીજા થાશે

ને બીજા ધામને વિષે જે મૂર્તિયું છે તે સર્વેનું કારણ ને સર્વ થકી પર જે શ્રી પુરુષોત્તમ નારાયણ તે અમે છીએ. તે માટે એવું ખોટું કલ્યાણ કરીએ છીએ. તે જો એમાં ખોટું કહેતા હોઈએ તો અમને આ સર્વે પરમ હંસના સમ છે ને આ પ્રગટ પુરુષોત્તમના સ્વરૂપને સમજયામાં ખામી રહી જાશે તો કલ્યાણમાં બહું ફેર પડી જાશે પછી હેઠ મૂક્યા કેદે તે ખામી ભાંગશે નહિ. (પ્રકરણ-૭ વાત-૭)

- અનંતકોટિ બ્રહ્માંડમાં સર્વે આપણું કર્યું થાય છે તે જુઓને સર્વે અવતાર અમારે વિષે લીન થાય છે ને આ સંતની સભાને અમે અક્ષરધામને વિષે દેખીએ છીએ ને આપણી વાત માને છે તેનું કલ્યાણ થાય છે ને જે નથી માનતા તે નરક જાય છે. (પ્રકરણ-૭ વાત-૮)

- અનંત અક્ષરમુક્તે સેવ્યા એવા જે પ્રગટ પુરુષોત્તમ તેની તમારે સાક્ષાત પ્રાપ્તિ છે ને એવા જે પ્રગટ પુરુષોત્તમ તે બીજા ધામમાં રહી જે મૂર્તિયું તથા સર્વે અવતાર તેના કારણ છે ને અનંત મુક્તના સ્વામી છે ને અપરિમિત, સર્વોપરી, નિરંકુશ, અશ્વર્યાદિકે કરીને સંપૂર્ણ છે એવા જે પ્રગટ પુરુષોત્તમ તેમની જેમ તમને ઉપાસના છે તેમ જેને ઉપાસના થાય તે જ પુરુષોત્તમને પામે છે પણ બીજા તો કોટિ સાધન કરે તો પણ ન પામે (પ્રકરણ-૭, વાત-૧૫)

- સર્વ થકી પર જે અક્ષરધામ તેના પતિ એવા જે આ પ્રત્યક્ષ (પુરુષોત્તમ ભગવાન તેની તમો સર્વેને સાક્ષાત્કાર પ્રાપ્તિ થઈ છે ને પુરુષોત્તમનો તમારે દઢ આશરો થથો છે ને પુરુષોત્તમ આ તમારી સભામાં આવીને બેઠા છે ને તમોને પોતાની મૂર્તિનું પ્રત્યક્ષ સુખ આપે છે માટે હવે તમારે કાંઈ કર્યું રહ્યું નથી. ને જેવી અક્ષરધામના મુક્તને પુરુષોત્તમ ભગવાનના સુખની પ્રાપ્તિ થઈ છે તેવી તમારે પણ આ પ્રત્યક્ષ પુરુષોત્તમના સુખની પ્રાપ્તિ થઈ છે તેવી તમારે પણ આ પ્રત્યક્ષ પુરુષોત્તમના સુખની પ્રાપ્તિ થઈ છે તે પુરુષોત્તમના સંબંધે કરીને આવી તમારી મોટપ છે. (પ્રકરણ-૭ વાત-૧૯)

- જ્યાં પ્રગટ પુરુષોત્તમપણાની વાત આવે છે ત્યાં સર્વેની બુદ્ધિ ભામાઈ જાય છે પણ સર્વે ડેકાણે પ્રત્યક્ષ પુરુષોત્તમને લઈને બીજાને પુરુષોત્તમ કહ્યા છે તે પ્રત્યક્ષ હરિકૃષ્ણા પુરુષોત્તમને લીધા વિના તો અક્ષરને પણ ભગવાન ન કહેવાય તો બીજાની શી વાત કહેવી ? માટે એવા શબ્દ સાંભળીને મતિ ભામાવા દેવી નહિ. તે

પુરુષોત્તમ રામકૃષ્ણાદિક સર્વે અવતારના અવતારી અમે છીએ. એમાં કિચિત (થોડો પણ) માત્ર સંશય નથી. (પ્રકરણ-૭ વાત-૨૪)

- આ બહાંડમાં આવરણ પાર ને ચિદાકાશપર્યેત અવતારને અનંત અવતારનાં સ્થાનક તે અનંત મુક્ત તે કોઈ અક્ષરધામને પામતા નથી. ને જેને પ્રગટ પુરુષોત્તમ નારાયણનો સંબંધ થાય છે તે જ અક્ષરધામને પામે છે. ને બીજા પુરુષ કોઈ સાધન કરે તો પણ પામે નહિ. (પ્રકરણ-૭ વાત-૨૫)

વળી સદ્ગુરુ નિત્યાનંદ સ્વામી પણ તેમના શ્રી પુરુષોત્તમ મહાત્મ્ય ગ્રથમાં આવાજ અનેક પ્રસંગો રચીને શ્રી પુરુષોત્તમ નામને તેજ મહાલ્પ આપ્યું છે ને પુરુષોત્તમપણાની ઘણી વાતો સદ્ગુરુ નિત્યાનંદ સ્વામીની આ ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની વાતોમાં આવરી લેવાય હોય તેથી તે વાતો પણ મળતી આવે છે માટે આપણે પ્રગટ પુરુષોત્તમ નામને ભજુને અક્ષરધામના અધિકારી થયું. અને આ વાતોમાં સદ્ગુરુ નિત્યાનંદ સ્વામી તથા સદ્ગુરુ ગુણાતીતાનંદ સ્વામી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ સહજાનંદ સ્વામીને શ્રી પુરુષોત્તમ રૂપે જાળાવામાં કસર હશે તો અક્ષરધામાં જ્યાંમાં કેર પડી જશે એમ ચોખ્ખી વાત કરી છે. માટે આપણે તો આપણા સંપ્રદાયમાં માત્ર ને માત્ર આ શ્રી પુરુષોત્તમનું જ ભજન કરી શકાય તે માટે ઘણાંક જનમનું પુણ્યે આપણાને શ્રી પુરુષોત્તમનું ભજન કરવા કાંઈ કસર ન રહે તે માટે આ પ્રગટ પુરુષોત્તમ ભાદરણ બાકરોલ સંસ્થામાં સ્થાન મહારાજશ્રી એ જ કરી આપ્યું છે માટે અક્ષરધામના અધિકારી થયું હોય મહારાજશ્રીની પાસે રહેયું હોય તો માત્ર ને માત્ર આ શ્રીપુરુષોત્તમનું ભજન કર્યું.

-પરતાલમાં સાત દિવસ સુધી પ્રગટ પુરુષોત્તમપણાની વાત કરીને પછે કહ્યું જે મારી વાતનું રહસ્ય તો આ સાધુ નિત્યાનંદ સ્વામી સમજે છે પછે સર્વેએ કહ્યું જે એ કેમ સમજે છે ? પછે મહારાજે એ સર્વેને આ પ્રશ્ન પૂછ્યો પછે એ સર્વેએ ઉત્તર કર્યો ત્યારે એ સાધુ નિત્યાનંદ સ્વામીએ કહ્યું જે તમે પુરુષોત્તમ કલ્યા તે તો મહાપુરુષ છે ને પુરુષોત્તમ તો અક્ષર થકી પર પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ એવા મહારાજ છે. (પુરુષોત્તમ મહાત્મ્ય-વાત-૧૧) (ગુણાતીતાનંદ સ્વામી વાતો-પ્રકરણ-૭ વાત-૨૪)

- અને શ્રી નરનારાયણ દેવની પ્રતિષ્ઠા કરી એ સમે શ્રીજી

મહારાજ એમ બોલ્યા જે આ ભરતખંડના રાજ શ્રી નરનારાયણ હે તેમની પ્રતિમાની આપણે પ્રતિષ્ઠા કરીએ ને જે સાક્ષાત મૂર્તિમાન શ્રી નરનારાયણ જે બદરિકાશ્રમવાસી છે તથા શ્રીલક્ષ્મિનારાયણ આદિક સર્વે તે પ્રગટ શ્રી પુરુષોત્તમ દ્વિભુજ મૂર્તિ એવા જે આ ભગવાન તેમની ઉપાસના કરે છે એમ શ્રીજી મહારાજે મર્મ કરીને પોતાના પુરુષોત્તમપણાની વાર્તા કરી. તેને જે એકાંતિક જ્ઞાનવાન ભક્ત હોય તે સમજે છે. (પુરુષોત્તમ મહાત્મ્ય વાત-૪) ગુ.પ્રકરણ-૭ વાત-૨૩)

- અક્ષરાદિક સર્વ થકી પર અને અદ્વૈત મૂર્તિ એવા જે પ્રગટ પુરુષોત્તમ તેને વિશે ને બીજા વિભૂતિ અવતારને વિશે કેમ બેદ છે ? તો જેમ તીરેને તીરનો નાખનારો તથા ચક્વતીરાજ ને ખંડિકા રાજામાં બેદ છે જેમ સૂર્યને સૂર્યના મંડળમાં બેદ છે ને જેમ ચંદ્રમા ને તારામાં બેદ છે તેમ આ પ્રગટ શ્રી પુરુષોત્તમભાં ને બીજા રામકૃષ્ણાદિક અવતારમાં બેદ છે એવી રીતે આ પ્રગટ પુરુષોત્તમને સર્વોપરી જાણવા. એ સર્વે સત્પુરુષ ને સર્વે શાસ્ત્રનો પરમ રહસ્ય અભિપ્રાય છે. એવા જે પ્રગટ પુરુષોત્તમ હરિકૃષ્ણ તેની દઢ ઉપાસના કરવી એ અવશ્ય કરવાનું છે. (પુરુષોત્તમ મહાત્મ્ય-વાત-૨) (ગુણાતીતાનંદ સ્વામી પ્રકરણ-૭ વાત-૧૫)

શ્રી પુરુષોત્તમ મહાત્મ્ય

સદ્ગુરુ શ્રી નિષ્ઠુનાનંદ સ્વામીએ પુરુષોત્તમપ્રકાશ નામે ગ્રથમાં પ્રગટ પુરુષોત્તમ શ્રી સ્વામિનારાયણના શ્રી પુરુષોત્તમ નામ ઉપર અગાધ મહિમાનો પૂર્ણ પ્રકાશ પાડ્યો છે તેથી જ આ ગ્રથનું નામ પુરુષોત્તમ પ્રકાશ એવું સાર્થક નામ રાખવામાં આવ્યું છે.

નામ પુરુષોત્તમ પ્રકાશ રે, પુરુષોત્તમ મહિમા નિવાસ રે પુરુષોત્તમ પરમ દયાલ રે, તે જ ભક્તિ ધર્મના બાળ રે. (પ્રકરણ-૧) ૬

પણ સર્વે રીતે સુખકારી રે, તે તો પુરુષોત્તમ અવતારી રે તેણે પોતે પદ્ધાર્ય છે આજ રે, અક્ષરધામના ધાર્મિ મહારાજ રે (પ્રકરણ-૧૦) ૧૦

અહિ સ્વામી એ પુરુષોત્તમ પ્રકાશ ગ્રથ અને પુરુષોત્તમ નામ મહિમાની વાત કરતાં કહે છે શ્રી પુરુષોત્તમ ભગવાન અતિ દયાળું છે અને તેજ ભક્તિ ધર્મના બાળકરૂપે જન્મ લીધો છે અને તે સર્વ પ્રકારે સુખ આપવા માટે આલોક પરલોકે ભગવાનના ભક્તોને સુખી કરવા

આ દેશે કરીને નભગવાનનું ગમતું કરવું જે જ ભક્તિ છે.



માટે જ અવતાર ધર્યો છે અને તે શ્રી પુરુષોત્તમ પોતે
પદ્ધારી અનંત ભક્તોને સુખી કર્યા છે અને તેજ
અક્ષરધામના અધિપતિ છે.

પુરુષોત્તમ પોતે પદ્ધારીરે, લિધા અનેક જીવ ઉદ્ઘારીરે
આપ સામર્થ્યાવારી ધર્ણીરે, જોઈ નહિ કરણી જીવતણી
રે- (પ્રકરણ-૧૮-૧૯)

ભગવાન શ્રી પુરુષોત્તમ પોતે પદ્ધારી અને
અનેક જીવ કહેતાં માનવ, પશુ, પક્ષી સહિત અનેક
જીવનો ઉદ્ઘાર કર્યો છે જેમકે કાંકરીયા તળાવ
અમદાવાદમાં ચોરચસી કરી ત્યારે અનંત ભાલ્યાણો ભક્તો
જ્ઞાનક્યા ઉપરાંત પ્રસાદ કાંકરીયામાં નંખાવી તેમાં રહેલા
અનંત જીવ જંતુઓનો ઉદ્ઘાર કર્યો અને એ શ્રી
પુરુષોત્તમ અનંત જીવોની ઉદ્ઘાર જોયા વગર અનંત
સામર્થ્યાવાપી અનેક જીવોના કલ્યાણ કર્યા છે.

એવો નામનો છે પરતાપ રે, ધન્ય જે જન જપે આપરે,
પૂર્ણ પુરુષોત્તમ સુખધામ રે, તેણે ધર્યું સહજાનંદ નામ રે.
(પ્રકરણ-૨૩) (૫)

અહિ સ્વામીએ ચોખ્ખી વાત કરી છે કે જેણે
સહજાનંદ નામ ધર્યું છે તે જ પૂર્ણ પુરુષોત્તમ છે અને
સુખના સિંધું છે તે શ્રી પુરુષોત્તમ નામને જાણે અજાણે
લઈ ગુણ ગાન કરે તો તે નામના પ્રતાપે અક્ષરધામને
પામે છે.

સહજાનંદ સહજાનંદ ગાયરે, તે તો અક્ષરધામમાં જાયરે
સહજાનંદ નામ જેણે મુખેરે, તે તો બ્રહ્મપુર જાશે સુખેરે-
(પ્રકરણ-૨૩) (૬)

પુરુષોત્તમ સ્પર્શની જે વસ્તુરે,
ન મળે જ્યાં લગ્ન ઉદેને અસ્તુરે,
બહુંદેશ બહું ગામ ઘરરે,
કર્યા સ્પર્શી પવિત્ર સુંદરરે- (પ્રકરણ-૨૮) (૧૪)

ભગવાન શ્રી પુરુષોત્તમ ને ગામ, ઘર કે વસ્તુ
નો સ્પર્શ કર્યો છે તે તો અક્ષરધામ તુલ્ય છે અને તે વસ્તુ
પદાર્થ તો સૂર્ય ઉગેને આથમે તેટલી પૃથ્વીમાં બીજે કયાંચ
એવી વસ્તુ કે પદાર્થ નથી જે કલ્યાણકારી હોય.

અતિ સામર્થ્યાવાપરી છે આજરે,
આવી પુરુષોત્તમ મહારાજરે,
સહુ પાર સહુને સરેરે,
આજ એવી સામર્થ્યાવાપરે - (પ્રકરણ-૩૩) (૧૮)

પણ અવતારના જે અવતારીરે

વાત તેની તો જાણજો ન્યારીરે,
જાણો પુરુષોત્તમનો સ્પર્શારે,
તે તો સહું થડી છે જો સરસ રે - (પ્રકરણ-૪૪) (૧૭)

સર્વધામના જે કોઈ ધામીરે,
તે તો અમે નારાયણ સ્વામીરે
વાત આજની છે અતિ મોટીરે,
જેથી જીવ તર્યા કોટિ કોટિરે (પ્રકરણ-૪૪-૧૮)
નામ પ્રલુના અનંત અપારરે,
સહું ભાવે ભજે નરનારરે
પણ સ્વામિનારાયણ (પુરુષોત્તમ) કેતાંરે,
નથી વાર ભવપાર લેતાંરે,
આજ એ નામનો છે અમલરે,
તે ન વિસારવું એક પલરે
લેતાં નામ નારાયણ સ્વામીરે,
જાણો તે નેઠા ધામને પામીરે (પ્રકરણ-૭૭) (૧૧/૧૨)

આમ આવા મોટા સવોપરી શ્રી પુરુષોત્તમ
ભગવાન આપણાને ભજ્યા છે વળી પુરુષોત્તમ નામનું જ
ભજન થાય તેવો સંપ્રદાય તેનું જ ભજન તેનું જ મનન
થાય એવો સત્તસંગ સમુદ્દરાયમાં ભગવાને આપણાને જન્મ
આપ્યો તો તેનો મહિમા ને કેદ રાખી એ જ શ્રી પ્રગટ
પુરુષોત્તમનું ભજન સત્તસંગ કરી એ ભગવાન સિવાય
બીજું કાંઈ પ્રિય ના રહે અને એજ શ્રી પ્રગટ પુરુષોત્તમની
મૂર્તિમય થઈ અક્ષરધામને પામીએ.

જ્યાશ્રી પ્રગટ પુરુષોત્તમ

શ્રી પુરુષોત્તમ મહાત્મ્ય
સદગુરુ ગોપાળાનંદ સ્વામીની વાતોમાં
પુરુષોત્તમ પણાની ધારીક વાતો કરી છે તેમાં થોડીક
વાતો આપણો જોઈશું.

-ચોખ્ખી ઉપાસના કરવી તેમાં લોચો (ગોટાણો) ન
રાખવો અને જે ઉપાસનામાં બેદ પડે છે તે પક્ષપાતે કરીને
પડે છે. કેમ જે, પોતાનો પક્ષ રાખ્યા સારું પોતાના જે
સેવક હોય તેને કહે જે લશ્મીનારાયણ છે તથા
નરનારાયણ છે તે જ મહારાજ છે એમ સમજાવે ને પોતે
તો જેમ સમજતા હોય તેમ સમજે માટે આપણે તો કોઈ
અવતારને વિશે મોટયપ ન સમજવી. અને શ્રીજી
મહારાજ શ્રી પુરુષોત્તમ સર્વે અવતારના અવતારી પોતે
એક જ છે અને અવતાર માત્રના સ્વામી છે ને બીજા સર્વે
અવતાર તેમના ભક્ત છે એમ સમજવું અને બીજાને એમ

સમજાવવું તે કેમ જાહીએ ? તો એકવાર અમને મહારાજના ને શ્રીકૃષ્ણભગવાનના દર્શન થયા ત્યારે શ્રી કૃષ્ણ મહારાજની સેવામાં દેખાણા એમ રામચંદ્રજી તથા નરનારાયણ વિગેરે મહારાજશ્રી પુરુષોત્તમની સેવામાં દેખાણા. મહારાજે વ્યાપકાનંદ સ્વામી તથા પર્વતભાઈ વિગેરેને ચોત્રીસ અવતાર લીન તથા સ્તુતિ કરતા દેખાડ્યા એવા પ્રસંગો સંપ્રદાયના ગંથોમાં પ્રચલિત છે. (ગો.વાતો-૨)

- એવા જે અનંત મૂળ પુરુષ તે થકી પર જે અક્ષર પુરુષ તેમને એ સાક્ષાત પુરુષોત્તમની ઉપાસના છે કે તમારે છે પણ બીજાને નથી. એવી રીતે સર્વોપરી પ્રકટ પુરુષોત્તમની ઉપાસના સમજવી એ જ્ઞાનવાન એવા જે એકાંતિક ભક્ત તેમની સમજણા છે. (ગો.વાતો-વાત-૧૦)

- એવા જે પ્રગટ પુરુષોત્તમ તેમની જેમ તમારે ઉપાસના થય છે તેમ જેને ઉપાસના થાય તે જ પુરુષોત્તમને પામેને બીજા પુરુષ તો કોટિ સાધન કરે તો પણ ન પામે. એવી જે રહસ્ય વાર્તા છે તે જ્ઞાનવાન એવા જે એકાંતિક સંત તેને પ્રસંગો (આશ્રય) કરીને સમજાય છે. ને અક્ષરાદિક સર્વ થકી પર ને અદ્વિતીય મૂર્તિ એવા જે પ્રગટ પુરુષોત્તમ તેમને એ રીતે સર્વોપરી જાણવા એ સર્વ સત્પુરુષેને સર્વ સત્તશાસ્ત્ર તેમનો પરમ રહસ્ય અભિપ્રાય છે. (ગો.સ્વામીની વાતો પુરુષોત્તમપણાની વાત-૧૧)

- અમદાવાદમાં શ્રી નરનારાયણ દેવની પ્રતિષ્ઠા જ્યારે (સં.૧૮૭૮માં) કરી તે સમે શ્રીજી મહારાજ બોલ્યા જે આ ભરતભંડના રાજ શ્રી નરનારાયણ છે તેમની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા આપણે કરી. અને જે મૂર્તિમાન શ્રી નરનારાયણ બદ્રિકાશ્રમવાસી તથા લક્ષ્મીનારાયણ આદિક છે તે પ્રગટ પુરુષોત્તમ દ્વારા મૂર્તિ એવા જે ભગવાન તેમની ઉપાસના કરે છે એમ મર્મ કરીને પોતાના પુરુષોત્તમપણાની વાર્તા કરી તેને એકાંતિક જ્ઞાનવાન ભક્ત હોય તે સમજે છે. (ગો.વાતો.વાત-૧૩)

- શ્રીજી મહારાજે નાગડકાને વિશે પરમહંસ આગળ વાર્તા કરી જે પૂર્વે રામકૃષ્ણાદિક અવતાર થઈ ગયા ને આગળ બીજા અવતારો થાશે તથા બીજા ધાર્મને વિશે જે મૂર્તિયો છે તે સર્વેના કારણા ને સર્વ થકી પર આ પ્રગટ પુરુષોત્તમ નારાયણ અમે છીએ. તેમાં જો ખોટું કહેતા હોઈએ તો સર્વ પરમહંસના સમ છે એલું જે પ્રગટ પુરુષોત્તમનું જ્ઞાન તેમાં

જો ખામી રહી જાશે તો કોઈ રીતે વાંદ્યો ભાગશે નહિ, અને જેમ વૈકુંઠવાસીને રહેવાનું વૈકુંઠધામ છે ને ગોલોકવાસીને રહેવાનું ધામ ગોલોક ધામ છે, તેમ અમારે રહેવાનું ધામ અક્ષરધામ છે.

તે અક્ષરાતીત પ્રગટ પુરુષોત્તમનો જેને નિશ્ચય થયો છે ને સર્વના કારણ છે જ અક્ષરબ્રહ્મ તે રૂપે પોતાને આત્માને નથી માનતો તેને તો પ્રગટ પુરુષોત્તમનો યથાર્થ નિશ્ચય નથી. (ગોપાળાનંદ સ્વામીની વાતો વાત-૧૫) -જ્યાં જ્યાં પ્રગટ પુરુષોત્તમની વાત આવે છે ત્યાં ત્યાં સર્વેની બુદ્ધિ ભર્મી જાય છે પણ સર્વ ડેકાએ પ્રત્યક્ષ પુરુષોત્તમને લઈને બીજાને પુરુષોત્તમ કહ્યા છે. (ગો.વાતો- વાત-૨૦)

- એક દિવસ સ્વામીએ ઉપાસનાની વાર્તા કરી જે આપણે જેમ શ્રીજી મહારાજને પુરુષોત્તમ ભગવાન કહીએ છીએ તેમ જ રામચંદ્રાદિક આદિકના ઉપાસક છે તે પણ પોતાના દ્વારા દેવને પુરુષોત્તમ કહે છે એમ જ (યથાર્થ સમજયા વિના) આપણે કહીએ છીએ કે બીજી રીતે છે, એમ પોતાનું મન શંકા કરે અથવા કોઈક પ્રતિપક્ષી (વિરોધી) પૂછે ત્યારે જો દઢ હરાવ ન કર્યો હોય તો પોતાને શંકા થાયને ઉત્તર પણ નિઃશંકપણે યથાર્થ થાય નહિ માટે પુરુષોત્તમપણાનો દઢ હરાવ કરયો.

શ્રીજી મહારાજ વિશે પુરુષોત્તમપણાની ઉપાસના નિઃશંકપણે અતિ દઢ કરવી ને જે સ્વયં પુરુષોત્તમ ભગવાન છે તે તો આ ફેરે જ આવ્યા છે, એ વાર્તા પરમ સત્ય છે ને વળી પરમેશ્વરની ભરજીને જાણે એવા જે પરમ ભગવદ્ભક્ત તેમણે પણ એ વાર્તા કહી છે. (ગો.વાતો-૫૦)

શ્રી પુરુષોત્તમ મહાત્મ્ય

હરિયરિત્રામૃત સાગરમાં આધારાનંદ સ્વામી :

- ધર્મપુરાં શ્રી હરિ કહે ભગવાનના સ્વરૂપ સબંધી વાત સાચા સત્તસંગ (સત્પુરુષ) વિના સમજાતી નથી જ્યારે પરબ્રહ્મ પુરુષોત્તમ ભગવાનના સ્વરૂપનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે ત્યારે જીવ બ્રહ્મરૂપ થાય છે. આ સિદ્ધાંત વાત છે પરબ્રહ્મ પુરુષોત્તમની ઉપાસના વિના બ્રહ્મસ્થિતિ થતી નથી. બ્રહ્મ સ્થિતિ થાય ત્યારે કાવે ત્યાં પ્રવેશ કરે છે અને બીજા લોકની વાત પણ અહિ બેઠા ટેખે છે અને બીજાની નાડી પણ જેંચી લે છે.

પરબ્રહ્મ ભગવાન કે જ્ઞાન બીજા કોઉં દિન



બ્રહ્મિદ્પ જીવ ન હોત કબું સિદ્ધાંતવાત હિ ડિન
(હરિચરિત્રામૃત સાગર ૧૫/૪૮/૧-૬)

બ્રહ્મા સબકે કારણ કહાતે ।

બ્રહ્મા કે કારણ વૈરાટ રહાતે ॥

અનંતકોટિ વૈરાટ તિન કે । અનંત પ્રદ્યાન પુરુષ ઈન્કે ॥

કારણ ચહ કહાવત રહાવા । પ્રકૃતિ પુરુષ તાકે કહાવા ॥

પ્રકૃતિ પુરુષ કે અક્ષર રહેઉ । અક્ષર કે પુરુષોત્તમ રહેઉ ॥

પુરુષોત્તમ સે પર હી જો કોઉ હી નહિ કહાત ॥
(હરિચરિત્રામૃત સાગર-૨૫/૫૦/૨૮/૪૦)

બ્રહ્માથી પર વૈરાટ છે એવા અનંત કોટિ વૈરાટના કારણ અનંત પ્રદ્યાન પુરુષ છે તેના પણ કારણ પ્રકૃતિ પુરુષ છે. પ્રકૃતિ પુરુષનું કારણ અક્ષર છે અક્ષરથી પર પુરુષોત્તમ છે. પુરુષોત્તમથી પર કોઈ નથી. અજ્ઞાની જન ચાહે તેમ કહે પુરુષોત્તમથી નીચેના સૌ કોઈ પુરુષોત્તમના દાસ છે ને તેનું ભજન કરે છે.
(હરિચરિત્રામૃત સાગર)

જીવના કલ્યાણને અર્થે જ સત્તસંગ કરવો :-

ભગવાન સ્વામિનારાચણે ગઢા પ્રથમ-૭૦ માં વાત કરી છે જે જીવના કલ્યાણને અર્થે જ સત્તસંગ કરવો પણ કોઈ પદાર્થની ઈચ્છા રાખવી નહિ.

ભગવાને વાત કરી જે ભગવાનનો નિશ્ચય કરવો તે એકલો પોતાના જીવના કલ્યાણને અર્થે જ કરવો પણ કોઈક લૌકિક પદાર્થની ઈચ્છાએ કરીને ન કરવો મહારાજ શ્રી ઉદાહરણ રૂપે કહ્યું જે હું સત્તસંગ કરું તો મારો દેહ માંદો છે તે સાજો થાય. કોઈ સંતાનની ઈચ્છા માટે સત્તસંગ કરે તો કેટલાક પોતાનાં સંતાન જીવતા રહે એ માટે ભક્તિ કરે વળી કોઈને ઘનવાન થાઉં, વળી કોઈને નોકરી મળી જાય માટે મંદિરમાં બાધા રાખે કે હે પ્રભુ ! નોકરી મળે જાય તો પહેલો પગાર તમારો પછીના પગારમાં આશા ન રાખતા. વિગેરે.

આવી ઈચ્છાઓ રાખે તો દોષ તો નથી પરંતુ એમાં વિધન છે. ભય છે. અને તે ભય કયાં છે તે મહારાજશ્રીએ વાત કરી જે સત્તસંગ કરે અને ઈચ્છાઓ પૂરી થાય તો પાકો સત્તસંગી થઈ જાય પણ જો ઈચ્છા પૂરી ન થાય તો કહેશે બહું હેરાન થઈ ગયો કેટલીય બાધાઓ રાખી પણ ભગવાન મારું કામ કરતા નથી પછી ભક્તિ માર્ગમાંથી એનું મન ડોલવા માડે અને સત્તસંગમાંથી પાછો પડી જાય માટે જીવના કલ્યાણ માટે જ સત્તસંગ

કરવો પણ પદાર્થની ઈચ્છા રાખવી નહિ.

ભગવાને રહસ્યમય વાત કરી છે જે ઈચ્છા રાખો કે ન રાખો પણ સત્તસંગમાં આવશે તો તમારું સારું થવાનું છે એમાં શાંકા નથી. તમે ભલે કાંઈ ઈચ્છા ન રાખી છતાં ભગવાન તમારું વ્યાન રાખશો. ઘરમાં બે દિક્કરા હોય અને એક માગ માગ કરે જે પેન, કપડાં, ઘડિયાળ, ચોપડા, ચશમા વિગેરે બાપનો ધર્મ છે કે છોકરાં માગે એટલે તેમની થથા શક્તિ લાવી આપે હ્યે જ્યારે બજારમાં ખરીદવા જાય ત્યારે માગ માગ કરે એના માટે લાવશે ને પેલો બિલકુલ માગતો નથી તેને શું ભૂલી જ્શો ? એ તો તરત કહેશે એક માટે લીધું તો પેલા માટે પણ લેતો જાઉં તેમ ભગવાન તમને ભૂલશે નહિ. ભગવાને કહ્યું છે જે ઘરમાં દશ માણસ હોય ને કે દરેનું મૃત્યુ આવ્યું હોય તેમાંથી એક જણ જો ઉગરે તો શું થોડો છે ? હાથમાં રામપત્ર એટલે માંગી ખાવાનું, ખરાબ ભાગ્ય હોય તેને બદલે રોટલા ખાવા મળે તો શું થોડા છે ? સર્વે જવાનું હતું. તેમાંથી થોડુંક રહ્યું તે તો ઘણું છે એમ માનવું. એમ અતિશય દુઃખ થવાનું હોય તો ભગવાનને આશરે કરીને સત્તસંગે દુઃખ ઓછું થાય છે પણ જીવને એ સમજાતું નથી. ભાગ્યમાં શૂળી લખી હોય તો તે કાટેથી ટળી જાય છે. એટલો ફેર પડે છે.

શ્રીજી મહારાજ સ્વયં દઘાંત આપે છે જે એક ગામમાં ચોર બહું રહેતા તેમાંથી એક ચોર સાધુ સંતો પાસે બેસવા સત્તસંગમાં આવતો તેને ચોરી કરવા જતાં રસ્તામાં કાંટો વાગ્યો ને પગ સુજયો તે ચોરી કરવા જઈ શક્યો નહિ. બીજા ચોરો રાજાનો ખજાનો તોડી ઘણુંક ઘન લઈ આવ્યા અને માંહોમાંહિ વહેંચી લીધું તેથી પેલા ચોરના મા, બાપ, સ્ત્રી ને સાધુ પાસે ગયો તે આપણું ભૂંક થયું. અને પેલા ચોરોને ઘણો ફાયદો થયો. એમ વઢવા લાગ્યા. સવાર થયું ત્યાં રાજનું લશકર આવ્યું બધા ચોરોને પકડી લઈ ગયા. ત્યારે ગામમાં માણસો તથા સાધુ એ પેલા એક ચોર જે સાધુ સંતો સાથે કથામાં આવ્યો હતો તેની સાંખ્ય પૂરી જે એ રાત્રે અમારી સાથે હતો. કાંટો વાગવાથી ચોરી કરવા ન જતાં સાધુ પાસે બેસવાથી શૂળીનું દુઃખ કાટે મટયું. એમ સત્તસંગ કરે છે તેને શૂળી જેટલું દુઃખ થવાનું હોય તે કાટે મટે છે. પણ મહારાજ કરે છે જે જીવને સમજાતું નથી.

વળી મહારાજે વાત કરી જે અમે રામાનંદ સ્વામી પાસે માંગી લીધું છે જે તમારા સત્તસંગી કહેતાં ભગવાન સ્વામિનારાયણ પુરુષોત્તમના જે સત્તસંગી હોય તેને એક વીઠીનું દુઃખ થવાનું હોય તો તે મુને કહેતાં ભગવાન શ્રી હરિને એક એક ઇવાડે કોઈ કોઈ વીઠીનું દુઃખ થાઓ પણ તમારા સત્તસંગીને તે ન થાઓ તમારા સત્તસંગીને પ્રારબ્ધમાં રામપાતર હોય એટલે કે માટીના વાસણ ઠીકું લઘને ભીખ માંગવા નીકળવું એવું અતિ દિર્ગ અપરસ્થા ભાગ્યમાં લખી હોય તો તે દિર્ગતા અમને આવે પણ અમારા ભક્ત અન્ન, વસ્તે સુખી થાય. એમ એમ માંગી લીધું છે. માટે આ પ્રારબ્ધના લેખ ઉપર પણ ભગવાન શ્રી હરિએ મેખ મારી આપણા પ્રારબ્ધને ટાળી ભગવાન સુખીયા કરવા આપણને વર આપ્યો છે. માટે જે કોઈ સત્તસંગ કરે છે તેને વ્યવહારે દુઃખ થવાનું લખ્યું હોય તે નહિ થાય તો પણ આ જગતના પદાર્થ સર્વે નાશવંત છે માટે એ પદાર્થની દીચ્છા એ સત્તસંગ કરે તો તેના નિશ્ચયમાં સંશય થયા વિના રહે નહિ માટે નિષ્કામ ભાવે માત્ર જીવના કલ્યાણને અર્થે જ સત્તસંગ કરવો તો અદગનિશ્ચય થાય એમ શ્રીજી મહારાજે જણાવ્યું છે. નિષ્કામ ભાવે જ સત્તસંગ કરજો એવી ભગવાને આજા કરી છે.

કથાવાતાના વિષયી થથા છો કે નહિ ?

ભગવાન શ્રી હરિ ગઢકા પ્રથમના ૩૨માં વચ્ચનામૃતમાં લે ત્રણ દષ્ટાંત્રા સર્વે સંત મંડળ, ભક્ત મંડળને પ્રશ્ન પૂછ્યો જે વિમુખ જીવો જેમ પોતાના વિષયમાં બંધાણા છે અને એ વિષયી જીવોને જેમ વિષય ક્ષિવાય ચાલતું નથી એમ તમે સર્વે ભક્ત મંડળ સંત મંડળ કથા વાર્તારૂપ વિષયમાં બંધાયા છો કે નહિ ? એટલે કે કથા વાર્તાના વિષયી થથો છો કે નહિ ?

વળી બીજો પ્રશ્ન પણી ચારો ચરીને પોતાના માણામાં આવે તેમ કથા કીર્તન રૂપ ચારો ચરીને ભગવાનના સ્વરૂપ રૂપી માણામાં વિસામો કરો છો કે જ્યાં ત્યાં વિરામ કરો છો, મન ફાવે ત્યાં પડી રહો છો ?

પક્ષીઓ આખો દિવસ દાણા ચરવા માટે ગમે ત્યાં જાય છે પણ સમય થાય કહેતાં સાંજ પડે એટલે સર્વે પક્ષીઓ પોતપોતાના ઘરમાં (માણામાં) પહોંચી જાય છે અને પોતાના સ્થાનકને ભૂલીને બીજા સ્થાનમાં જતા નથી. પક્ષીઓ ઘણા દૂર દૂર જતાં હોય છે પરંતુ સાંજ પડે

તન અન ધન સોષ્યા વગર, જીવની વૃત્તિ વિષયમાંથી તૂટીને ભગવાનમાં ચોટે નહીં. (11)

ત્યારે પોતાનો માણો કચાં છે તે શોધી કાઢે છે કોઈ દિવસ એવું બનતું નથી જે પોપટના માણામાં ભૂલથી કબૂતર જતો નથી કે ચકલીના માણામાં કોચલ ઘૂસી જતી નથી. એમ ભગવાનના ભક્તો કથા કીર્તન, શ્રવણ આદિ ચારો ચરીને ભગવાનના સ્વરૂપમાં વિરામ કરે છે ? જવાબ આપણે સૌ ભગવાનને આપવાનો છે આજે નહિ તો કાલે ભગવાન આપણાને પૂછ્યો તો આપણે શું જવાબ આપીશું ? હા ચા ના.

વળી મહારાજ શ્રી વાત કરી જે ધારીયાંતું ઢોર હોય તે સીમમાં ચરીને સાંજે પોતાને ખીલે આવે છે અને હરાયું ઢોર હોય એ ખીલે આવે નહિ. અને જેનું તેનું ખેતર ખાઈને જ્યાં ત્યાં બેસી રહે. પછી કોઈક લાકડીથી મારે અથવા જંગલી જાનવર વાધ, સિંહ આવે તો મારી નાખે. હે ભક્તો ! તમે ધારીયાતા ઢોરની પેઠે પોતાને ખીલે આવો છો કે હરાયા ઢોરની પેઠે જેનું તેનું ખેતર ખાઈને જ્યાં ત્યાં વિરામ કરો છો ? એ પ્રશ્નનો ઉત્તર પોતાનાં અંતરમાં વિચારીને મોટા મોટા કહેતાં સત્તસંગમાં જે આગળ પડતા મોટા કહેવાતા હોય તે આપવો. હરાયું ઢોર કહેતાં રખડતલ, રખનું ઢોરને સાંજે શોધવા જરૂરું પડે પરાણે હંકીને ઘેર લાપવું પડે આવા રખડેલ માટે જે ઢોર શરૂ વપરાયો છે જેઝૂતનો બળદ છોડે તો સીધા ઘરે આવી જાય છે કારણ કે એ ધારીયાતા છે. શ્રીજી મહારાજ કહે છે જે તમારો સ્વભાવ ડેવો છે સાંજ પડે એટલે પોતાની વ્યવહારિક પ્રવૃત્તિ છોડીને ભગવાનના કથા કીર્તન આત્માનો ખોરાક છે તે તમે ભક્ત થથા છો સત્તસંગી થથા છો સત્તસંગીને કથા વાર્તા સાંભળવી તથા ભગવાન સ્વરૂપ રૂપ માણામાં વિશ્રાંતી પામો છો કે કેમ ? આ વચ્ચનામૃતમાં ભગવાનના, વડીલ સંતો જવાબ આપ્યો જે કથા વાર્તાના વ્યસની પણ થથા છે અને મૂર્તિરૂપી માણામાં જ રહીએ છીએ પરંતુ ભગવાન આપણાને પૂછ્યો તો શું જવાબ આપીશું ?

* સત્તસંગી કોને કહેવાય ?

ગઢકા પ્રથમ-૭૯ માં ભગવાન શ્રી હરિએ વાત કરી છે જે કોઈ, ધર્મવાળો, કપટી ને માની ચાર પ્રકારના જે મનુષ્ય તે જો હરિભક્ત હોય તોય પણ તે સાથે અમારે બને નાહિ અને કોઈ અને ધર્મ એ બેચ માનને આશરે રહે છે. કામીનો તો અમારે કોઈ કાળે વિશ્વાસ જ નથી જે એ સત્તસંગી છે અને કામી તો સત્તસંગમાં હોય તોય વિમુખ



જેવો છે.

જેને પંચવર્તમાનમાં કોઈ વાતે ખોટ ન હોય અને ગમે તેવા વચનના લીડામાં લઈએ ને એનું ગમતું મુકાવીને અમારા ગમતામાં રાખીએ તો પણ કોઈ રીતે દેહ પર્યંત મૂળાચ નહિ એવો હોય તે પાકો સત્તસંગી છે. અને એવા હરિભક્ત ઉપર અમારે વગર કર્યું સહેજે જ હેત થાય છે.

-વચનામૃત ગઢા અંત્ય પ્રકરણ-૩દમાં ભગવાને સ્વયં વ્યાખ્યા આપી છે કે સત્તસંગી કોને કહેવાય ? - “વિષય ભોગમાંથી અની ઈન્દ્રિયોની પૃતિ નીકળીને એક ભગવાનમાં વળગે સત્ત્યરૂપ એવો પોતાનો આત્મા અને સત્ત્યરૂપ એવા જે ભગવાન એનો જેને અખંડ સંગ રહે એ સત્તસંગી કહેવાય”

-ગઢા મધ્ય-૫૧માં મહારાજશ્રીએ વાત કરી છે જે જેમાં ત્રણ વાનાં હોય તે પાકો સત્તસંગી છે.

(૧) પોતાના ઈષ્ટદેવ કહેતાં પુરુષોત્તમ ભગવાને જે નિયમ આપ્યા હોય તે (નિષ્કામ, નિલોભી, નિસ્વાદ, નિસ્નોહ, નિર્માન તથા દારુ, માંસ, ચોરી અવેરી)

“પંચવર્તમાન પૂરા થયા, લખ્યાં જેવા હરીએ કહ્યાં.

સવિકલ્પ વર્તમાન ચાર દારુ, માટી, ચોરી ને હીંનાળ પાળે તો મરીને મુક્ત થાય સૌ સમજજો મનમાંય, નિરવિકલ્પે પાળે નય વર્તમાન જયારે”

થાય જીવન મુક્ત એ ત્યારે (મુક્તની શિક્ષાપત્રી પાન-૪૫)

આમ નય વર્તમાન પોતાના શિર સોટે દઢ કરીને પાળે પણ એ ધર્મનો કોઈ દિવસ ત્યાગ ન કરે.

(૨) ભગવાનનાં સ્વરૂપનો નિશ્ચય તે અનિ દઢપણે હોય - તેમાં કોઈ સંશય નાખે તો સંશય પડે નહિ એવો ભગવાનનો અડગ નિશ્ચય હોય.

(૩) પોતાના ઈષ્ટદેવને ભજતા હોય એવા જે સત્તસંગી વૈધણીબ તેનો પક્ષ રાખવો.

ગઢા મધ્ય-૬ જેને સર્વથી ભગવત્સ્વરૂપનું બળ અધિક હોય એ જ એકાંતિક ભક્ત કહેવાય તે જ પાકો સત્તસંગી કહેવાય.

ગઢા પ્રથમ-૩૮ જેને મનમાં ભગવાનનાં ઘાટ થતા હોય ને જગતના ઘાટ ન થતા હોય તે આપણા સત્તસંગમાં મોટ્ટો છે અને એવો જે ન હોય તે નાનેરો છે. (ગ.પ્ર.૩૮) વચનામૃત કારિયાણી-૬ (પાડાભારનું)

-જે ભગવાનનું તથા ભગવાનના ભક્તનું મહાત્મ્ય ન જાણતો હોય ને તે સત્તસંગી છે તો પણ તેને અર્ધો વિમુખ જાણવો અને ભગવાનનો ને ભગવાનના ભક્તનો જે મહિમા સમજે તેને જ પૂરો સત્તસંગી જાણવો. (કારિયાણી-૬)

-લોયા -૧ માં બતાવ્યા પ્રમાણે ભગવાનનો મહિમા જાણી પ્રગટ પુરુષોત્તમ ભગવાનને વિષે શ્રવણાદિક ભક્તિને દઢ કરીને રાખે અને તે ભગવાનના ભક્તની સેવા ચાકરી કરે એવો રીતે જે વર્તે તેને સંપૂર્ણ સત્તસંગી કહેવાય. (લોયા-૧)

મદ્ય-પ૪

જેને ભગવાનના ભક્તને વિષે આત્મબુદ્ધિ થાય છે તેણે જ સર્વસાધન થકી અધિક કલ્યાણકારી સત્તસંગને જાણ્યો છે. (ગઢા મધ્ય-પ૪)

જેતલપુર-૩- ચૌદ લોક પર્યંત તૃણ સમાન જાણે એવા વૈરાગ્યની અવધિએ યુક્ત હોય અને જેમ દેહને વિષે આત્મબુદ્ધિ છે તેમ પરમાત્મા જે પ્રગટ પુરુષોત્તમ શ્રી દાખ્યાભાઈ મહારાજ તેના સ્વરૂપની દઢતા સાક્ષાત્કાર બોધે યુક્ત હોય, ને સુખુપિતને વિષે જેમ જગતની વિસ્મૃતિ છે તેમ જાગ્રત અવસ્થાને વિષે જગતની વિસ્મૃતિએ યુક્ત વર્તે એવો જે હોય તે આપણા સત્તસંગમાં મોટેરો છે. (જેતલપુર-૩)

સાચા સત્તસંગી

ભક્ત ચિંતામણીમાં પ્રકરણ -૧૩૫ માં નિષ્કુળાનંદ સ્વામીએ સાચા સત્તસંગીની કથા પ્રસંગ રજુ કર્યો છે જે ગોલીડા ગામના ચાર ભક્તો એ જોયું જે કોઈ પાપી જીવને પકડીને જમદૂતો લઈ જતા હતા. તર્તજ હકોટો માર્યો (અવાજ કર્યો, હાકમારી) કે મૂકીદો એ ચારે ભાઈઓ વિચાર્યુ જે આપણે પ્રગટ ભગવાનના ભક્ત અને આપણા ગામનો એક જીવ આપણી આગળથી જમપુરીમાં જાય તો આપણી શોભા ન ગણાય.

“આપણે શ્રીજી મહારાજના છૈંયે,
એ જીવ જમને કેમ દૈયે”

પ્રભુ પ્રતાપ ઉરમાં ધારી, ચાલો સહજાનંદજી સંભારી

આપણા ગામનો એક જીવ જમપુરીમાં શાનો જાય ! પણ જમદૂતો આગળ આપણું શું ચાલે ! આપણું ન ચાલે તો ભગવાનનું તો ચાલે ને ! આપણે પ્રગટ

ભગવાનના ભક્ત છીએ અને આપણે ભગવાનના છીએ એવું સમરણમાં આવે તો કામ થઈ જાય. અને જેમ હનુમાનજીને જ્યારે બળ ખુટ્યું ત્યારે શ્રીરામને સંભારયાથી અગાધ શક્તિ આવી તેમ આ ચારે ભાઈઓ ભગવાનને સંભારી ને કહે આપણે ભગવાનના ભક્ત છીએ અને તે ભગવાન કહેતાં પુરુષોત્તમ ભગવાનના પ્રતાપને હૈયામાં ધારી હૈયામાં લાવીને કહું જે. આપણે ભગવાનના ભક્ત તરીકે તથા સાચા સત્તસંગી ત્યારે જ ગણાધરે કે જ્યારે

“જ્યારે વાળીએ જમને પાછા,
ત્યારે આપણે સત્તસંગી સાચા

એમ પરિયાણી ભાઈ ચાર, આચા જમને આડા તેવા”

અને તરત જ લાકડીના પ્રહાર જમના મોઢા ઉપર કચ્છો અને પાપી જીવને છોડાવી દીધો. જમ તો એક શક્તિ છે એના ઉપર પણ ભક્તનું બળ ચાલ્યું. પણ આવું કઈ રીતે થાય ? એ નિષ્ઠુળાનંદ સ્વામીએ એજ પ્રકરણમાં ખુલાસો કર્યો છે જે

“એમ જન જીત્યા જમ સાથે, કરી સાચ સેવકની નાથે
જેને બળ બહુનામી તાણું, માન્યું પોતાને સેવકપણું”

જેને બહુનામીનું બળ છે હુ એમનો (દાસ) સેવક એવી ભાવના વાળા ભક્તમાં આવી તાકાત આવે છે.

આમ જેમ પ્રકરણ ૧૩૯ ભક્તચિંતામણીમાં વર્ણાન કરેલ ભીમ, રાઘવ, વશરામ, રાણો એવા ખરેખરા ભગવાનના શૂરવીર સત્તસંગી થઈએ ત્યારે ભગવાનના ખરેખરા સત્તસંગી કહેવાઈએ.

* સત્તસંગમાં કુસંગ

ભગવાન શ્રી હરિએ વચ્ચનામૃત ગઢા પ્રથમ-૧૭ (સત્તસંગમાં કુસંગનું મોળી વાત ન કર્યાનું) તેમાં મોટા મોટા સંતોને તેડાવીને કહું જે આપણા સત્તસંગમાં કુસંગનો ભાગ રહ્યો છે તે કાઢવો છે. તે સત્તસંગમાં કુસંગ છે તેશું છે ?

જે વાતના કરનારના હિંમત વિનાની વાત કરે તે સત્તસંગમાં કુસંગ છે તે કેવી રીતે વાત કરે છે ?

વર્તમાન ધર્મ (ગૃહસ્થ તથા ત્યાગીને ભગવાને નિયમ ધર્મો આચા જે તે) પણ વધાર્થી કોણા પાળી શકે છે ? માટે જેટલું પણ તેટલું પાળનું. ભગવાન અધમ ઉદ્ધારણ છે તે કલ્યાણ કરશે અને વળી ભગવાનનું

સ્વરૂપ હૈયામાં ધારવું એ કેંદ્ર આપણું ધાર્યું ધરાય છે ? એ તો મહારાજ દયા કરે એને જ દેખાય. આવી રીતે એકદમ મોળી વાત કરીને ભગવાનને રાજુ કરવાનાં સાધનો જે ધર્મ, જ્ઞાન, વૈરાગ્ય, ભક્તિ પગરેમાંથી પાછા પાડી દે છે માટે આપણા સત્તસંગમાં હવે પછી કોઈ પણ હોય (ગુરુ, સંત, વડીલ, સંતો વિગેરે) એવી હિંમત વગરની વાત કોઈ કરશો નહિ હિંમત સહિત જ વાત કરજો અને હિંમત વિનાની વાત જે કરે એને નંપુસક જાણવો અને એવી હિંમત વિનાની વાત જે દિવસે થઈ જાય તો તે દિવસ ઉપવાસ કરવો. (ગઢા પ્રથમ-૧૭)

ગઢા પ્રથમ -૧૮ (વિષય પંડનનું, હવેલીનું) માં મહારાજશ્રીએ કહું છે જે પરમહંસ તથા સાંખ્યયોગી હરિજન તથા કર્મયોગી હરિજન એ સર્વેને કુપાત્ર માણસની સંગત કરવી નાહિ. સત્તસંગમાં આવ્યા પહેલાં કોઈ કુપાત્ર જીવ હોય તેને નિયમ ધરાવી સત્તસંગમાં લેવો. સત્તસંગમાં આવ્યા છતાંચ કુપાત્રપણું (કહેતાં સત્તસંગ નિયમ વિયેક ન હોય તેવા કુપાત્ર) ટેખાય તો એ બાદ હોય કે ભાઈ એને સત્તસંગ બહાર કાઢી મેલવો અને જો ન કાઢે તો એમાંથી ઝાંઝું બૂઝું થાય જેમ આંગળીને સર્પ કરકાયો હોય અથવા કિડિયારાનો રોગ થયો હોય એટલું અંગ જો કાપી નાખે તો શરીર કુશળ રહે. જો ન કાપે તો શરીરમાં ઝાડો બગાડ થાય. આખું શરીર ખરાબ થઈ જાય.

મહારાજશ્રીએ ખુબ આગ્રહ ભરી વાર્તા કહે છે કે આ અમારું વચ્ચન છે તે ભલા થઈને સર્વે જરૂર રાખજાયો તો જાણીએ તમે અમારી સર્વે સેવા કરી. ભગવાન કહે છે કે આ વચ્ચન પાળશો તો અમારી બધી જ સેવા તમે કરી એમ અમે જાણાશું. અને તમને સર્વેને આશીર્વાદ દઈશું. અને તમો ઉપર ઘણા પ્રસન્ન થઈશું. માટે દરેક સત્તસંગીએ સત્તસંગમાં આવ્યા પછી સત્તસંગના નિયમમાં રહી ભગવાનનો અતિ રાજુપો મેળવી અંદ સત્તસંગમાં રહેવાય તથા અક્ષરધામના અધિકારી થવાય તેવા પ્રયત્નો કરવા.

-ગઢા પ્રથમ-૪૪ (વિષય નિષેધનું)

ગમે તેવા મોટા હોય તેનું પણ કુસંગે કરીને તો બંદું જ થાય છે અને ગમે તેવો પાપી જીવ હોય ને તે જો સત્ત્યસ્વરૂપ એવા જે ભગવાન તેનો પ્રસંગ કરે તો પરમ પવિત્ર થઈને અભય પદને પામે છે. શાસ્ત્રને વિષે કહેલા

વિધિને ખોટા કરીને આજ્ઞા ન પાળે તે કુસંગી અને તેનો સંગ કુસંગ જાણાવો. (ગ.પ્ર.-૪૨) મહારાજશ્રીએ ગઢા પ્રથમ-૪૮ (ચાર પ્રકારના કુસંગીનું) માં વાત કરી છે જે ભગવાનને પ્રાર્થના કરી માંગવું જે કુસંગ થકી રક્ષા કરજો તે કુસંગી ચાર પ્રકારના છે.

- (૧) કુડાપંથી - તેનો સંગ થાય (બ્રહ્મચર્યાદિ) તો વર્તમાનમાંથી ચુકાડી ભષ્ટ કરે.
- (૨) શક્તિપંથી - દારુ, માંસ, ખવરાવીને સ્વધર્મ થકી ભષ્ટ કરે.
- (૩) શુષ્ઠ્યેદાંતી - ભગવાનનું ધામ તથા ભગવાનનો જે હિત્ય આકાર તથા ભગવાનના અવતારની મૂર્તિઓના આકાર તે સર્વને ખોટા કરી ભક્તિ-ઉપાસના થકી ભષ્ટ કરે.
- (૪) નાસ્તિક : કર્મને જ સાચાં કરીને ભગવાન તથા અનાદિ સત્તાખ્રાણના માર્ગ થકી ભષ્ટ કરે. એના જીવનમાં ભગવાનનું અસ્તિત્વ જ ન હોય.
- આ ચાર પ્રકારના કુસંગ થકી છેટા રહેવું. એમ મહારાજશ્રીએ વાત કરી છે
- સારંગપુર-૧૮ (ખાર ભૂમિનું) સાચા સંત મળે તો સ્વધર્માદિક કલ્યાણકારી ગુણ પ્રકટ થઈ આવે છે અને જો કુસંગ મળે ને કુસંગીના વચ્ચો વિષે શ્રદ્ધાવાન થાય તો વિયેકાદિક, વૈરાગ્ય આદિક જે ગુણ તે સર્વે નાશ થઈ જાય છે માટે ભગવાનના ભક્ત હોય તેને કોઈ દિવસ કુસંગ ન કર્યો.

-ગઢા મદ્ય-૧૮ (નાસ્તિક અને શુષ્ઠ્યેદાંતીનું)

ભગવાન કહે છે કે આ સંસારમાં જેટલા કુસંગ કહેવાય છે એ સર્વ કુસંગથી અધિક કુસંગ કર્યો ? જેને ભગવાનના સ્વરૂપમાં ભક્તિ નથી. ભગવાન સર્વના સ્વામી છે ભક્ત વલ્સલ છે. પતિત પાવન છે અધમ ઉદ્ઘારણ છે એવો જેના હૈથામાં વિશ્વાસ નથી એ બયંકર કુસંગ છે. એવા આ સંસારમાં બે મત છે (૧) નાસ્તિક અને બીજો શુષ્ઠ્યેદાંતી જગતમાત્રના સર્વ કુસંગ કરતાં આ બે કુસંગો બહું જ ખરાબ છે. પંચમહાપાપે ચુક્ત કચારેક એ પાપથી છુટે પણ આ બે મતમાં જેને પ્રતીતિ આવી એ જ્યારે પણ નહિં છૂટે.

માટે કલ્યાણને દીર્ઘધું તેણે નાસ્તિક તથા શુષ્ઠ્યેદાંતીનો સંગ કર્યો નહિં. (ગઢા મદ્ય-૧૮)

ગઢા પ્રથમ-૭૯ માં શ્રીજ મહારાજે વાત કરી છે જે કામીનો તો અમારે કોઈ કાળે વિશ્વાસ જ નથી. એ સત્તસંગી છે અને કામી તો સત્તસંગમાં હોય તોય વિમુખ જેવો છે.

*ગુણાતીતાનંદ સ્વામી વાતોમાં કુસંગ વિષે :

પ્રકરણ-કની વાત-૫૮ માં સ્વામીએ વાત કરી છે જે આ સત્તસંગમાં ત્રણ પ્રકાર છે જે સત્તસંગી હોય તેને કુસંગી કરી નાખે ને અંતઃદિષ્ટ કરતો હોય તો બાહેર દિષ્ટ કરાયે ને વ્યવહારાંથી ઉદાસ હોય તો તેમાં ચોટાડે એવા પણ મંદિરમાં છે માટે એને ઓળખીને ત્યાગ કરવો. એક તો ઈન્જિયારામ (ઇન્જિયોનું ગમતુ કરનાર દેહના પાલન પોખણાને ટાપટીપમાં જ રાયનાર) ને એક અર્થારામ (ભૌતિક પદાર્થ સુખ માનનાર) એવા છે ને જો તે વરચ્યે કોઈ પથારી કરે તો છ મહિના થાય ત્યાં વિમુખ કરી નાખે. તેને પણ ઓળખીને તેનો સંગ ન કરવો ને ગરાસિયાની ઘોડીએ અંતર ભળવા દેખું નહિં. આર્થારામ સાથે અંતર મધ્યનું ભૂંબું થયું એ બેચેને મૂકીને આપણે તો આત્મારામ (આત્મારૂપે રહેનાર) થાયું.

-પ્રકરણ-ક વાત-૧૩૩ - અંતરનો કુસંગ, બહારનો કુસંગ (દેહ અને ઉદર પોખણાને અર્થે ન કરવાનું કરાયે તે) ને સત્તસંગમાં કુસંગ એને ઓળખીને તેનો ત્યાગ કરવો. તે અંતરનો કુસંગ જે મનમાં ભૂડા ઘાટ થાય તેને સત્તસંગમાં કુસંગ જે લોક, બોગ ને પક્ષ તે પક્ષે કરીને આચાર્યનું, મંદિરનું, કોણારીનું ને મોટા સાધુનું ઘસાતું બોલે. ત્યારે કોકે પૂછ્યાં જે એ થઈ ગયું હોયં તે કેમ ટણે ? એટલે સ્વામી કહે એ તો મોટા સાધુનો વિશ્વાસ હોય જે એ ભગવાન જેવા છે ને ભગવાનની પેઠે અંતરજામી છે તે જાણો છે પણ કહેતા નથી એમ જાણો તો ટણે.

વાત-૮૮ (પ્રકરણ-ક) મંદિરમાં બીજા માણસને ઉદ્ભેગ કરે ને ધન, ઝીનો પ્રસંગ રાખે તેને તો ન જાય તો પણ કાઢી મૂકવો. અને મહારાજને એક રહેણીએ રહીને જે મરે તે બહું ગમે, કેમ જે ભાવ ફરી જાય માટે સાધુને વિષેથી ને ભગવાનને વિષેથી તે ભાવ કરવાન દેવો, મર થોડું કરયું.

-પ્રકરણ-ક વાત-૧૫૮ : એકવાર મહારાજે ઉભા થઈને કહ્યું હતું જે કોઈ જિયમ બંગ કરશો મા, ને જેને કરવો હોય તે સત્તસંગમાં રહેશો મા ને આ જે સુરજ સરખી ગોદકિયું, તેમાં ભલા થઈને ડાઘ લાગવા દેશોમાં ને મુંગે ભગવાન

જાણશે ને થોડી ગાફલતા હશે તો પણ કલ્યાણ થાશે, ને સત્તસંગમાં રહીને નિયમ બંગ થાશે એનું તો ભૂંઝ જ થાશે એમ મહારાજે કહ્યું હતું ને એના સાધુ પણ રોજ કહે છે. તે માટે ન રહેવાચ તો માગ દેજો.

નિષ્ઠુળાનંદ સ્વામી :

-મન બુદ્ધિ ચિત્ત અહંકાર જે, તે કહિએ કુસંગી ચાર ત્યાં જોવા દુછે જગાઈશાને, તું કરી કોઈ વિચાર. (હૃદય પ્રકાશ પ્રસંગ-૧)

-એમ સભર ભરાઈ રહ્યાં, શબ્દ સ્પર્શ રૂપ રસ ગંધ સુગંધી ઘરમાં, રહ્યાં વર્સી એક રસ.

કદ્યાં આહ તે કુસંગી, સત્તસંગી નહિ સોચ નાવે કેના નોરમાં, કરે ન કબજે કોચ.

સહુ જાણો સત્તસંગી થયા, ન રહ્યા કુસંગી હોય ફોગટ ફૂલ્યે ફૂલિયા, દેખ્યું નહિ દિલમાંથ. (હૃદય પ્રકાશ પ્રસંગ-૮)

-સત્પુરુષો કહે છે કે

ભલો ભલો પાવકમાં પ્રવેશ, ભલો ભલો સર્પ તણો જ દંશ,

શત્રુ કરે નાશ કદાપી અંગ, તથાપિ સૌથી બૂંડો કુસંગ.

અરિનમાં પડી બળ મરવું સારું, સર્પના ડંશથી મરવું સારું, શત્રુ કદાપી નાશ કરે તો પણ સારું, પણ કુસંગનો સંગ, સંગ કરવો એ સારું નથી કેમ જે તેવા કુસંગના સંગથી તો અનંતવાર મરવું, અવતરવું અને ભવમાં ભટકવું પડે છે માટે કયારોય પણ કુસંગ કરવો નહિ.

માટે જેને આ સંસારમાં સુખી થવું હોય મોક્ષ જોઈતો હોય તેને આ સત્તસંગના નિયમ કહેતાં ભગવાને જે આપણાને આજા કરી છે તેને જાણી તે પ્રમાણે આચરણ ઉરી કુસંગનો ત્યાગ કરી આ સત્તસંગમાં રહેવાચ તેવા સ્વભાવ કેળવી ભગવાનના ધામને પામવા માટે પુરુષ પ્રયત્ન કરવા અને એવી રીતે પુરુષ પ્રયત્ન કરે છે તેની ઉપર જ ભગવાનની કૃપા પણ થાય છે (સારંગપુર-૧૧) માટે નિયમ ધર્મમાં રહી ભગવાન ભજવા. વળી મહારાજશ્રીએ મુક્તની શિક્ષાપત્રીમાં તેમની આજા કંકોત્તીમાં ખાસ જગાઓયું છેકે

બીજું જાહેર ખબર જે, જેના કબજામાં રહીએ તે જ ઘડીએ જેમ કહે તેમ કરવું તો જ તેના તાબામાં રહેવા હે

નહિ તો કાઢી મુકે માટે ભાદરણ, બાકરોલ જેને આવવું હોય તેને મુખ્ય વાત તો એ જે પુરુષોત્તમના મુકામમાં રહેવું હોય તો બાઈ-ભાઈને બેગું અડવું, બેસવું, સૂવું નહિ આ એક વાત તો મુખ્ય છે ને બીજું જે ઘડીએ જેમ કહે તેમ કરવું પડશે. આવો હરાવ હોય તો ભાદરણ, બાકરોલ આવવું નક્કર આવશો નહિ. (મુક્તની શિક્ષાપત્રી)

* ભગવાનના સ્વરૂપનો સાક્ષાત્કાર કોને કહેવાચ ?

વચનામૃત સારંગપુર-૦૩ (શ્રવણ, મનન, નિર્દિષ્યાસ અને સાક્ષાત્કારનું) માં નિર્વિકારાનંદ સ્વામીએ પ્રશ્ન પૂછ્યો જે હે મહારાજ ! શ્રવણ, મનન, નિર્દિષ્યાસ અને સાક્ષાત્કાર કોને કહેવાચ ?

ત્યારે શ્રીજી મહારાજ બોલ્યા જે શ્રોત્રે (કાને) કરીને જે વાર્તા સાંભળવી તેને શ્રવણ કહીએ. અને જે વાર્તા શ્રવણ કરી હોય તે વાર્તાનો ત્યાગ કરવા યોગ્ય લાગે તેટલીનો ત્યાગ કરે અને ગ્રહણ કરવાયોગ્ય લાગેકે આજની કથામાં આટલી વાત મારા માટે બહું કામની હતી અને ગ્રહણ કરે તેને મનન કહીએ. અને મનન કર્યા પછી નિશ્ચયપૂર્વક ગ્રહણ કરેલી વાતને અખંડ સંભારી (રાત-દિવસ સંભારવાનો અભ્યાસ) રાખવી તેને નિર્દિષ્યાસ કહેવાચ. અને તે વાર્તા જેવી હોય તેવી જ ચિંતયન કર્યા વિના પણ સર્વે મૂર્તિમાનની પેઠે દ્વારા સાંભરી આવે, તેને સાક્ષાત્કાર કહીએ. એવી રીતે આત્માના સ્વરૂપનું શ્રવણાદિક કરે તો આત્મસ્વરૂપનો સાક્ષાત્કાર થાય અને ભગવાનના સ્વરૂપનો એ રીતે શ્રવણાદિ કર્યું હોય તો ભગવાનનો સાક્ષાત્કાર થાય છે. ભગવાનના સ્વરૂપનું દર્શન કરીને તેનું શ્રવણ, મનન, નિર્દિષ્યાન ન હોય તો એક લાખ વર્ષ સુધી દર્શન કરે તોચ ભગવાનના સ્વરૂપનો સાક્ષાત્કાર થતો નથી. કેટલાક હરિભક્તો કહે છે જે અમે તો મહારાજની મૂર્તિને દ્વારા નથી બેસીને ઘણાય સંભારીએ છીએ પણ એકેચ અંગ ધાર્યામાં આવતું નથી તો એવા ભક્તો કેવળ દર્શન માત્ર કરે છે, દર્શન પછી મનન, નિર્દિષ્યાસ નથી કરતા એટલે એ દર્શન ભૂલી જવાય છે અને મનન નિર્દિષ્યાસ ન થાય તો માયિક પદાર્થ પણ ભૂલી જવાય છે તો દિવ્ય એવું ભગવાનનું સ્વરૂપ કર્યાંથી ચાદ આવે માટે મનન નિર્દિષ્યાસ વગર આખી ઉમર દર્શન શ્રવણ કરે છતાં સાક્ષાત્કાર થતો નથી.

જાણશે ને થોડી ગાફલતા હશે તો પણ કલ્યાણ થાશે, ને સત્તસંગમાં રહીને નિયમ બંગ થાશે એનું તો ભૂંઝું જ થાશે એમ મહારાજે કહ્યું હતું ને એના સાધુ પણ રોજ કહે છે. તે માટે ન રહેવાય તો માગ દેજો.

નિજુળાનંદ સ્વામી :

-મન બુદ્ધિ ચિત્ત અહંકાર જે, તે કહિએ કુસંગી ચાર ત્યાં જોવા ઈચ્છે જગાઈશને, તું કરી કોઈ વિચાર. (હૃદય પ્રકાશ પ્રસંગ-૧)

-એમ સભર ભરાઈ રહ્યાં, શાન્દ સ્પર્શ રૂપ રસ ગંધ સુગંધી ઘરમાં, રહ્યાં વસી એક રસ.

કદ્યાં એહેતે કુસંગી, સત્તસંગી નહિ સોચ નાયે કેના નોરમાં, કરે ન કબજે કોય.

સહુજાણો સત્તસંગી થયા, ન રહ્યા કુસંગી હોય કોગટ ફૂલ્યે ફૂલિયા, દેખ્યું નહિ દિલમાંચ. (હૃદય પ્રકાશ પ્રસંગ-૮)

-સત્પુરુષો કહે છે કે

ભલો ભલો પાવકમાં પ્રવેશ, ભલો ભલો સર્પ તણો જ કંશ,

શત્રુ કરે નાશ કદાપી અંગ, તથાપિ સૌથી ભૂંડો કુસંગ.

અનિનમાં પડી બળિ મર્યાંસાં, સર્પના ડંશથી મર્યાંસાં, શત્રુ કદાપી નાશ કરે તો પણ સારું, પણ કુસંગનો સંગ, સંગ કરવો એ સારું નથી કેમ જે તેવા કુસંગના સંગથી તો અનંતવાર મર્યાં, અવતર્યાં અને ભવમાં ભટકવું પડે છે માટે કયારેય પણ કુસંગ કરવો નહિ.

માટે જેને આ સંસારમાં સુખી થવું હોય મોક્ષ જોઈતો હોય તેને આ સત્તસંગના નિયમ કહેતાં ભગવાને જે આપણાને આજા કરી છે તેને જાણી તે પ્રમાણે આચરણ તરી કુસંગનો ત્યાગ કરી આ સત્તસંગમાં રહેવાય તેવા સ્વભાવ કેળવી ભગવાનના ધામને પામવા માટે પુરુષ પ્રયત્ન કરવા અને એવી રીતે પુરુષ પ્રયત્ન કરે છે તેની ઉપર જ ભગવાનની કૃપા પણ થાય છે (સારંગપુર-૧૧) માટે નિયમ ધર્મમાં રહી ભગવાન ભજવા. વળી મહારાજશ્રીએ મુક્તની શિક્ષાપત્રીમાં તેમની આજા કંકોત્ત્રીમાં ખાસ જાણાયું છે કે

બીજું જાહેર ખબર જે, જેના કબજામાં રહીએ તે જ ઘડીએ જેમ કહે તેમ કરવું તો જ તેના તાબામાં રહેવા દે

નહિ તો કાઢી મુકે માટે ભાદરણ, બાકરોલ જેને આવયું હોય તેને મુખ્ય વાત તો એ જે પુરુષોત્તમના મુકામમાં રહેયું હોય તો બાઈ-ભાઈને બેગું અડવું, બેસવું, સૂંધું નહિ આ એક વાત તો મુખ્ય છે ને બીજું જે ઘડીએ જેમ કહે તેમ કરવું પડશે. આવો હરાપ હોય તો ભાદરણ, બાકરોલ આવયું નક્કર આવશો નહિ. (મુક્તની શિક્ષાપત્રી)

*ભગવાનના સ્વરૂપનો સાક્ષાત્કાર કોને કહેવાય ?

વચનામૃત સારંગપુર-૦૩ (શ્રવણ, મનન, નિહિદ્યાસ અને સાક્ષાત્કારનું) માં નિવિકારાનંદ સ્વામીએ પ્રશ્ન પૂછ્યો જે હે મહારાજ ! શ્રવણ, મનન, નિહિદ્યાસ અને સાક્ષાત્કાર કોને કહેવાય ?

ત્યારે શ્રીજી મહારાજ બોલ્યા જે શ્રોત્રે (કાને) કરીને જે વાર્તા સાંભળવી તેને શ્રવણ કહીએ. અને જે વાર્તા શ્રવણ કરી હોય તે વાર્તાનો ત્યાગ કરવા યોગ્ય લાગે તેટલીનો ત્યાગ કરે અને ગણણ કરવાયોગ્ય લાગે કે આજની કથામાં આટલી વાત મારા માટે બહું કામની હતી અને ગણણ કરે તેને મનન કહીએ. અને મનન કર્યા પછી નિશ્ચયપૂર્વક ગ્રહણ કરેલી વાતને અખંડ સંભારી (રાત-હિંસ સંભારવાનો અભ્યાસ) રાખવી તેને નિહિદ્યાસ કહેવાય. અને તે વાર્તા જેવી હોય તેવી જ ચિંતન કર્યા વિના પણ સર્વે મૂર્તિમાનની પેઠે દીંગ સાંભરી આવે, તેને સાક્ષાત્કાર કહીએ. એવી રીતે આત્માના સ્વરૂપનું શ્રવણાદિક કરે તો આત્મસ્વરૂપનો સાક્ષાત્કાર થાય અને ભગવાનના સ્વરૂપનો એ રીતે શ્રવણાદિ કર્યું હોય તો ભગવાનના સાક્ષાત્કાર થાય છે. ભગવાનના સ્વરૂપનું દર્શન કરીને તેનું શ્રવણ, મનન, નિહિદ્યાસ ન હોય તો એક લાખ વર્ષ સુધી દર્શન કરે તોચ ભગવાનના સ્વરૂપનો સાક્ષાત્કાર થતો નથી. કેટલાક હરિભક્તો કહે છે જે અમે તો મહારાજની મૂર્તિને દ્યાનમાં બેસીને ઘણાય સંભારીએ છીએ પણ એકેય અંગ ધાર્યામાં આવતું નથી તો એવા ભક્તો કેવળ દર્શન માત્ર કરે છે, દર્શન પછી મનન, નિહિદ્યાસ નથી કરતા એટલે એ દર્શન ભૂલી જવાય છે અને મનન નિહિદ્યાસ ન થાય તો ભાવિક પદાર્થ પણ ભૂલી જવાય છે તો હિંદ્ય એવું ભગવાનનું સ્વરૂપ કયાંથી થાદ આવે માટે મનન નિહિદ્યાસ વગર આખી ઉંમર દર્શન શ્રવણ કરે છતાં સાક્ષાત્કાર થતો નથી.

ભગવાનને વિશે અસાધારણ પ્રેમના લક્ષણો

શ્રીમતી સીતાબેન મુકુંદભાઈ રાઠવા (વડોદરા)

કાર્યાએટી-૧૧ (પ્રેમના લક્ષણનું)

શ્રીજી મહારાજને સચિયદાનંદ સ્વામીએ પ્રેરણ પૂછ્યો છે “ભગવાન વિશે પ્રીતિ હોય તેનાં શાં લક્ષણ છે? મહારાજ શ્રી જોત્યા જેને પોતાના ભગવાન વિશે પ્રીતિ હોય તે પોતાના ભગવાનની મરજુને લોપે નહિ એ પ્રીતિનું લક્ષણ છે, તે પર દાખાંત દીધું જે”

ગોપીઓને શ્રી કૃષ્ણા ભગવાન પ્રત્યે ગાઢ પ્રીતિ હતી. જ્યારે શ્રીકૃષ્ણા ભગવાન મથુરા જ્વા તૈયાર થયા ત્યારે સર્વે ગોપીઓ મળીને એમ વિચાર કર્યો કે આપણે આ કુદુરુંબની તથા લોકલાજનો ત્યાગ કરીને ભગવાન સાથે જોડાઈ જઈએ અને પછી ભગવાનની સાથે ચાલવા લાગી પછી ભગવાનના નેત્ર સામે જોયું ત્યારે અંતરમાં બીક લાગી કે, જો આપણે ભગવાનના ગમતામાં નહિ રહીએ તો ભગવાનને આપણા ઉપરથી હેત ઉત્તરી જ્શો અને પછી કાંઈ બોલી-ચાલી શકી નહિ. પછી ભગવાન મથુરા પદ્ધાર્યા ત્યારે પણ ત્રણ ગાંઉ છેટા ભગવાન હતા તો પણ ગોપીઓ કોઈ દિવસ ભગવાનની મરજુ વિના ભગવાનના દર્શને ગઈ નહિ. અને એમ વિચાર્યું, જે ભગવાનની મરજુ વિના જો આપણે મથુરા જઈશું તો ભગવાનને આપણા ઉપર જે હેત છે. તે ટણી જ્શો. માટે હેતનું એ જ રૂપ છે. જે જેને જે સાથે હેત હોય તે તેની મરજુ પ્રમાણે રહે. જો ગોપીઓને ભગવાન સાથે સાચો પ્રેમ હતો, તો આજ્ઞા વિના ભગવાનને દર્શને ગઈ નહિ અને જ્યારે ભગવાને કુરુક્ષેત્રમાં તેડી ત્યારે ભગવાનનું દર્શન કર્યું. પણ કોઈ રીતે ભગવાનના વચનનો લંગ કર્યો નહિ. માટે જેને ભગવાનને વિશે પ્રીતિ હોય તે ભગવાનની આજ્ઞા કોઈ કાળે લોપે નહિ. જેમ ભગવાનનું ગમતું હોય તેમ જ રહે એ પ્રીતિનું લક્ષણ છે. જેને ભગવાનને વિશે દઠ પ્રીતિ છે. અને ભગવાનને અખંડ સંબંધે રહિત જે માયિક પંચવિષય તેને તુચ્છ કરી નાખ્યાં છે. અને શબ્દાદિક પંચવિષયે કરીને ભગવાન સંગાથે દફ્ફપણો જોડાણો છે, તે ભક્ત ભગવાનની આજ્ઞાએ કરીને જ્યાં જ્યાં જાય છે. ત્યાં ત્યાં ભગવાનની મૂર્તિ પણ એ ભક્ત લેણી જ જાય છે ને જેમ એ ભક્તને ભગવાન વિના રહેવાતું નથી અને એ ભક્તના હૃદયમાંથી આંખનું મટકું ભરીએ એટલીવાર છેટાં રહેતાં નથી માટે એ ભક્તને પાંચે પ્રકારે ભગવાન સંગાથે અખંડ સંબંધ

રહે છે, કેમ જે. જે શબ્દાદિક પંચવિષય વિના જીવ માત્રને રહેવાતું નથી તે શબ્દાદિક પંચવિષયને એણે તુચ્છ કર્યા છે. ને પંચે પ્રકાર કરીને ભગવાનને વિશે જોડાણો છે. તે માટે એ ભક્તને ભગવાન સાથે અખંડ સંબંધ રહે છે. અને એવા પ્રેમી ભક્ત ભેણી જ ભગવાનની મૂર્તિ રહે છે.

પછી ગ.મ. પક માં શ્રીજી મહારાજ વાત કરી જે ભગવાનને વિશે જે અતિશય પ્રીતિ એ ઘણી મોટી વાત છે. પછી ગોપાળાનંદ સ્વામી આદિક જે ભગવાનને વિશે પ્રીતિવાળા હરિભક્ત તે સર્વે સાંભરી આવ્યાં અને એ સર્વેના અંતઃકરણને એ સર્વેના જીવ ને એમની જે ભગવાનને વિશે પ્રીતિ તે સર્વે જોથામાં આવ્યા પછી અમે અમારા આત્માને તપાસી પણ જોયો ત્યારે અમારે જેવી ભગવાનને વિશે પ્રીતિ જણાણી તેવી બીજાની પ્રીતિ જણાણી નહિ શા માટે? જે કાંઈ ભૂંડા - દેશકાળાદિકનો જ્યારે યોગ થાય છે ત્યારે એ સર્વે મોટાં છે. તો પણ કાંઈક એમની બુદ્ધિ ને વિશે ફેર પડી જાય છે. ત્યારે એમ જણાય જે “અંતે પાયો કાચો ટેખાય છે.” ગમે તેવા ભૂંડા - દેશકાળાદિકનો યોગ થાય પણ કોઈ રીતે અમારું અંતઃકરણ ફરે નહિ. અને ભગવાનને વિશે પ્રીતિ તો તેની જ સાચી જે “જેને ભગવાન વિના બીજા કોઈ પદાર્થને વિશે પ્રીતિ જ ન થાય.”

ભક્ત હોય તે તો ભગવાનની મૂર્તિ વિના બીજા કોઈ પદાર્થમાં લોભાય જ નહિ. અને એમ સમજે જે ભગવાનનું જે અક્ષરધામ, ને તે ધામને વિશે રહી એવી જે ભગવાનની મૂર્તિ, ને તે ધામને વિશે રહ્યાં એવાં જે ભગવાનના ભક્ત તે વિના જે જે લોક છે ને તે લોક વિશે રહ્યા એવા જે દેવ છે ને તે દેવના જે વૈભવ છે તે સર્વે નાશવંત છે એમ જાહીને એક ભગવાનને વિશે દઠ પ્રીતિ રાજે છે. એવા ભક્તને કોઈ જાતનો વિક્ષેપ આવતો નથી.

શ્રીજી મહારાજ કહેતાં કે જેને પ્રેમલક્ષણા ભક્તિનું અંગ આવે તેને પંચવિષયને વિશે પ્રીતિ ટળી જાય છે અને આત્મનિષ્ઠા રાખ્યા વિના રહે છે. આ પ્રસંગની નોંધ સંતોષે ગઢડા અંત્યના ૨૨ માં વચનામૃતમાં લીધી છે. સાચો પ્રેમી (ભક્ત) પોતાના પ્રિયતમ (ભગવાન) ને કયારોય પણ પોતાના માટે દુઃખ આપતો નથી.

16 તમામ જે જગતમાં છે, તે લઘાં સગાં છે – આ જગતના નહીં તો બીજા જગતના.

આવો જ સાચો પ્રેમ ભરતને શ્રીરામ ભગવાન પ્રત્યે હતો. તેમને બાળપાણથી જ ભગવાન રામ પ્રત્યે અપાર પ્રીતિ હતી. તે પોતાને ભગવાનના સેવક જ સમજીતા હતા. તે રામના સુખમાં જ સુખી રહેતાં અને રામને અનુકૂળ આચરણ કરવાનું જ તેમનું જીવન-દ્યેય હતું. ભગવાન શ્રીરામ ને પણ ભરત અતિ પ્રિય હતા. જ્યારે ભરતજી ને ખબર પડી કે મારા કારણે ભગવાન શ્રીરામને વનવાસ લોગવાળો પડ્યો છે ત્યારે તેમને રાજગાઢીનો અસ્વીકાર કરી નિર્ણય કર્યો કે તે શ્રીરામને વનમાંથી પાછા બોલાવવાં સ્વયં સેના સાથે જશે. બધા જ પ્રકારની સવારીની સગવડ જોડે હોવા છતાં તે વનમાં પગપાળા જ જાય છે. કેમ કે તે વિચારે છે કે મારા કારણે મારા સ્વામી રામ વનમાં પગપાળા ચાલે છે તો મારાથી સવારી પર કેમ બેસાચ. થોડું તો એ છે કે હું ઊંઘા માથે ચાલીને ભગવાન પાસે જાઉં. કયારેય ખુલ્લા પગે ચાલ્યા ન હોવાથી જ્યારે વનમાં ખુલ્લાં પગે ચાલીને ભગવાન શ્રી રામને મળવા જાય છે ત્યારે પગના તળિયામાં ઝોલ્લાં પડી જાય છે. તોથ તેની પરવા કરતા નથી. જ્યારે હુદયમાં સાચો વૈરાગ્ય પ્રગટે ત્યારે જગતના વિષયો તેમને ઝેર જેવા લાગે છે. અને ભગવાનમાં દઢ પ્રીતિ થાય છે. શ્રી હરિજીએ પણ શિક્ષાપત્રીમાં લખ્યું છે કે “વૈરાગ્ય જોયેમ પ્રીતિ: શ્રી હૃષ્ણોત્તર પસ્તુષુ” અર્થાત ભગવાન સિવાય નીજ પસ્તુઅમાં હેત ન થાય તેને જ વૈરાગ્ય જાણાયો.

શ્રીજી મહારાજ બોલ્યાં જે ભગવાનને ભજતો હોય તેને એક તો વૈરાગ્ય જોઈએ. કાચો પોચો વૈરાગ્ય ન ચાલે. દઢ વૈરાગ્ય જોઈએ. અને આત્મનિષ્ઠા જોઈએ. કારણ કે વૈરાગ્ય ન હોય અને ભગવાનની ભક્તિ કરતો હોય છતાં જો કયાંચ મનગમતો પદાર્થ મળી જાય તો ભગવાનને પડ્યાં મૂકે અને એ પદાર્થમાં પ્રીતિ કરે. પછી શ્રીજી મહારાજ બોલ્યા કે જેને હેતનું અંગ હોય. એનાથી પોતાના પ્રિયતમ માટે જે ન કરવાનું હોય એ પણ થાય. જેને જેમાં હેત હોય તેને તે માટે સમર્પણાની ઉત્કૃષ્ટ ભાવના હોય, બલિદાનની ભાવના હોય. જેને હેત હોય તેનાથી શું ન થાય? ન કરવાનું પણ થાય. જેમ આ સંસારમાં કોઇ ચોર હોય તે કેટલો નિર્દ્દય હોય છે કોઈને મારીને, કોઈનું ખૂન કરીને ઘન દોલત લઈ આવે છે, પણ એ જ ચોર જ્યારે પોતાના કુટુંબ સાથે સ્વી, બાળકો સાથે કેવો દયાળુપણે વર્તે છે. ત્યાં નિર્દ્દય નથી થતો. અને ભગવાનને ભગવાનના ભક્ત સંગાથે જેને હેત હોય તેના ઉપર કયારે પણ કોઇ, ઈર્ધ્યા આવે નહિ. અને તેનાં પ્રત્યે

અભાવ પણ ન આવે એને હેતનું અંગ કહીએ.

પ્રેમલક્ષ્માણ ભક્તિને શ્રીજી મહારાજ વચ્ચનામૃતમાં દસમાં પ્રકારની ભક્તિ કહી છે. તેમજ ગઢા અંત્યના - ૧૪ માં વચ્ચનામૃતમાં નાજી જોગીયાએ પ્રશ્ન પૂછ્યો છે કે “એકનું કોઇ કરીને ભગવાનમાં મન જોડાયું છે, અને એકનું તો રનેહે કરીને ભગવાનમાં મન જોડાયું છે, એ ત્રણામાં કચો શ્રેષ્ઠ છે? પછી શ્રીજી મહારાજ બોલ્યા જે જેનું હેતે કરીને ભગવાનમાં મન જોડાયું છે તે શ્રેષ્ઠ છે. જો પ્રથમ જ ભગવાનમાં દઢ હેત થઈ જાય તો વિષેક ને વૈરાગ્ય તે યોગે કરીને પ્રકટ થાય છે તથા જેને ભગવાનને વિષે દઢ પ્રીતિ હોય તેને જે પદાર્થ તે પ્રીતિમાં અંતરાય કરવા આવે તો તે પર કોઇ થઈ જાય ને તે પદાર્થનો ત્યાગ કરે માટે જો ભગવાનમાં દઢ હેત હોય તો એની મેળે જ વૈરાગ્ય ને વિષેક થઈ આવે છે.”

કેવળ આત્મારૂપ થયે થકે જે ભગવાનને વિશે હેત થાય તે ઢીક છે. એમ અમારો સિદ્ધાંત છે અને એવી રીતે જે ભગવાનમાં હેત કરે છે. તે અમને ગમે છે. અને એમ પણ વિચાર રાખે છે. જે ભગવાનમાં જેવું સુખ છે તેવું બીજે નથી. જેવો ભગવાનનો સ્પર્શ છે. તેવો બીજે નથી, જેવી ભગવાનમાં સુંગધ છે તેવી બીજે નથી અને ભગવાનમાં કથા-શ્વરણમાં જેવું સુખ છે તેવું બીજે નથી. અને જેવો ભગવાનમાં રસ છે તેવો બીજે નથી તેમ પોતાને ક્ષેત્રજ્ઞ ચૈતન્યરૂપ માનીને ભગવાનને વિશે હેત-ભક્તિ કરવી.

ગઢા પ્રથમ પદ માં વચ્ચનામૃતમાં મુક્તાનંદ સ્વામીએ શ્રીજી મહારાજને પ્રશ્ન પૂછ્યો જે હે મહારાજ ભગવાનને વિશે અસાધારણ પ્રેમ (કોઈનો ટાખ્યો ટલે નહિ એવો પ્રગાઢ પ્રેમ) થાય તેનું શું કારણ છે? પછી શ્રીજી મહારાજ બોલ્યા જે એક તો ભગવાનનો વિશ્વાસ હોય જે આ મને મજબૂત છે તે નિશ્ચય જ ભગવાન છે. તથા આસ્તિકપણું (ભગવાન, સત્તશાસ્ત્ર અને સત્પુરુષનાં વચ્ચને વિશે વિશ્વાસ) હોય તથા ભગવાનના જે ઔષ્ણ્ય તેને જાણો જે આ ભગવાન છે તે બ્રહ્માહોલ, ગોલોક, શૈતાનિક એ આદિક સર્વે ધામના પતિ છે, તથા અનંતકોટિ બ્રહ્માંડના પતિ છે. તથા સર્વના કર્તા છે. અને પુરુષ, કાળ, કર્મ, માયા, ત્રણ ગુણા, ચોવીશ તત્ત્વ બ્રહ્માદિક દેવ એ કોઈને આ બ્રહ્માંડનાં કર્તા જાણો નહિ. એક ભગવાન પુરુષોત્તમને જ કર્તા જાણો અને સર્વના અંતર્યામી જાણો એવી રીતની સમજણો સહિત જે પ્રત્યક્ષ

ભગવાનના સ્વરૂપને વિશે નિશ્ચય તે જ પરમેશ્વરને વિશે અસાધારણ સ્નેહનું કારણ છે.

શ્રીજી મહારાજે પ્રશ્ન પૂછ્યો ભગવાનમાં સ્નેહ હોય અનું રૂપ શું ? ભ્રાહ્માનંદ સ્વામીએ સ્નેહનું રૂપ કરવા માંડયું પણ સમાધાન ન થયું પછી શ્રીજી મહારાજ બોત્યા કે સ્વામી તમને તો સ્નેહની દિશા જ ન જડી ! પિંડ બ્રહ્માંડમાંથી નિઃસ્પૃહ રહેયું એને સ્નેહ કહ્યો. એ સ્નેહનું રૂપ નથી. એ તો વૈરાગ્યનું રૂપ છે. જેને પરમાત્માની મૂર્તિની અખંડ સ્મૃતિ રહે તેનું નામ સ્નેહ કહેવાય. જેમ સંસારમાં પતિને પતની પ્રત્યે તથા પતની ને પતિ પ્રત્યે સ્નેહ હોય સાથે હોય કે દૂર હોય તેનું સ્મરણ રહ્યા કરે. જો પતિ પરદેશ ગયા હોય તો પતનીને તેના વિયોગમાં પતિનું અખંડ ચિંતન રહ્યા કરે તે સ્નેહ. તેમ જેને જેમાં સ્નેહ હોય તે યાદ આવ્યા કરે. તેમ ભગવાનમાં સ્નેહ હોય તેને ભગવાનનું સ્મરણ રહ્યા કરે. સંયોગ હોય ચાહે વિયોગ પણ પોતાના પ્રિયતમ (ભગવાન) નું અખંડ ચિંતન થાય અનું નામ જ સ્નેહ.

પછી ગઢા પ્રથમ-૪૪ માં વચનામૃતમાં પ્રેમી ભક્તને ઓળખાવતાં જણાવે છે કે સ્નેહ તો એનું નામ જે ભગવાનની મૂર્તિની અખંડ સ્મૃતિ રહે. અને ભક્તને પરિપૂર્ણ ભગવાનને વિશે સ્નેહ હોય તેને એક ભગવાન વિના બીજો સંકલ્પ જ ન થાય. અને જેટલો ભગવાન વિના બીજો ઘાટ થાય છે. તેટલો તેના સ્નેહમાં ફર પડે છે. અને જેને પરિપૂર્ણ ભગવાનમાં સ્નેહ હોય ને તેને જો જાણો-અજાણો ભગવાનની મૂર્તિ વિના બીજો ઘાટ થાય તો જેમ પંચામૃત ભોજન જમતો હોય અને તેમાં કોઈક કાંકરા તથા ધૂળનો ખોલો ભરીને નાંબે ને જેવું વસમું લાગે અથવા કપાળમાં બળબળતો ડામ દે ને તે જેવો વસમો લાગે તેવો ભગવાન વિના બીજો ઘાટ થાય તે વસમો લાગે એવી રીતે જેને વર્તતું હોય તેને ભગવાનને વિશે પ્રીતિ છે એમ જાણવું.

સદગુરુ નિર્જ્ઞળાનંદ સ્વામી એ “સ્નેહગીતા” માં ગોપીઓનાં પ્રેમની બહુ પ્રશંશા કરી છે તેમજ સ્વામીનારાયણ મહાપ્રભુએ પણ ગઢા પ્રથમ પક માં વચનામૃતમાં કહ્યું છે કે જેને ગોપીઓના જેવી પ્રેમ લક્ષણા ભક્તિ છે. તેના તો સર્વ સાધન સંપૂર્ણ થયા છે ગોપીઓનો પ્રેમ કાનાને વિના આમંત્રણો તેના ધરે લઈ જતો હતો. તેમ જીવુબાના પ્રેમને આધીન થઈને પરમાત્મા પ્રત્યક્ષ ભોજન આરોગતા હતા. કરણીબાનો પ્રેમ જોઈને તેમની સાથે રાસ રમ્યાં. એલલ પરિપારનો

પ્રેમ જોઈને શ્રીજી મહારાજ પણ તેઓના પ્રેમબંધનમાં આવી ગયા. પરમાત્મા કેવળ પ્રેમને જ આધીન છે. માટે પ્રભુ સાથે જ પ્રેમ કરવો જોઈએ. જગત સાથે નહિ. પ્રેમ તો સર્વના હૃદયમાં છે. પરંતુ તેનો ઉપયોગ બીજી જગતાએ થઈ રહ્યો છે. તે આપણે એક દ્વારા સમજુએ. જેમ એક શેઠને ત્યાં રેક પડવાથી ખાનગીમાં શેઠ નોકરને કહ્યું કે “તું પાછળ ના બારણે થી ધી ના ડબા લઈ જઈને જમીનમાં ખાડો ખોડીને ડબાને દાટી હે” નોકર ડબા લઈને ગયો અને ખાડો ખોડીને દાટવાને બદલે ડબા તોડીને ધીને ખાડામાં ઢોળી નાંખ્યું અને ઉપર માટી વાળી દીધી. શેઠ ને તેની ખબર પડી તે ખીજાયા અને નોકરને કહ્યું મૂર્ખ ડબા દાટવાના કહ્યાં હતાં. ધી ઢોળવાનું કર્યાં કહ્યું હતું ? એ જ રીતે શાસ્ત્રો એ આપણાને પ્રભુમાં પ્રેમ કરવાનું કહ્યું હતું પણ આપણે તો પેલાં નોકરની જેમ તેનો ઉપયોગ અવળી રીતે કર્યો છે. એટલે જેમ શેઠને જમીનમાં ઢોળેલ ધીમાંથી એક ટીપું પણ મળ્યું નાહિ. તેમ આપણે પણ સગા-સબંધીઓમાં સ્નેહપી ધી ઢોળી દીધું છે. પરંતુ તેમાંથી કાંઈ મળવાનું નથી. માટે સાચો પ્રેમ એક પરમાત્મા સાથે જ કરો.

પડતાલ -૧૯ માં કહ્યું છે કે ભગવાનનો ભક્ત હોય તે તો જે જે મનોરથ કરે તે સર્વ સત્ય થાય છે. માટે ભગવાન વિના બીજા પદાર્થને અણાસમજણે કરીને જે દીચે છે એ જ એને માટો અવિયેક છે તે સારું જે ભગવાનનો ભક્ત હોય તેને તો ચૌદલોકનું જે ભોગ-સુખ છે તેને કાકવિષ્ટા તુલ્ય જાણવા જોઈએ. અને મન-કર્મ-વયને કરીને ભગવાન અને ભગવાનના ભક્તને વિશે જ દદ પ્રીતિ કરવી જોઈએ. અને એમ સમજે જે જે ભગવાનનો ભક્ત હોય ને તેને જો કદાચિત ભગવાન વિના બીજી વાસના રહી ગઈ હોય તો તે પણ ઈજ્ઝે પદવીને પામે કાં ભલાલોકને પામે, પણ પ્રાકૃત જીવની પેઠ નરક ચોરાશીમાં તો જાય જ નાહિ. ત્યારે જે યથાર્થ ભગવાનનો ભક્ત હોય તેનો જે મહિમા ને તેનું જે સુખ તે તો વણ્ણવ્યામાં જ કેમ આવે ? માટે ભગવાનનો ભક્ત હોય તેને તો ભગવાનમાં જ દદ પ્રીતિ રાખવી માયાને ટાળીને ભગવાનમાં પ્રીતિ કરવી એટલો સર્વ શાસ્ત્રનો સિદ્ધાંત છે.

જેને ભગવાનનો નિશ્ચય મહાત્મ્ય જ્ઞાને સહિત હોય તે ભગવાનના વચનમાં ફર પાડે નાહિ ને જેમ કહે તેમ કરે.
જ્યા શ્રી પ્રગાટ પુરુષોત્તમ...

ભગવાન તો ભાવના ભૂખ્યા છે

કુમારી વંદનાબેન દિનુભાઈ રાઠવા (ચચેર)

ભગવાન તો ભાવના ભૂખ્યા છે....

જૂનાગઢમાં શ્રીજી મહારાજની શોભાયાત્રા નિકળી હતી. આપું શહેર હિલોળે ચઢ્યું હતું. જીણાભાઈ દરબારે વ્યવસ્થામાં કાંઈ કમી રાખી ન હતી. રથ, ગાડાં, હાથી, ઘોડા, સંગીત, નૃત્ય, સંતો, ભક્તો... સર્વત્ર જ્યા જ્યકાર થતો હતો. શ્રીજી મહારાજ હાથી ઉપર શોભતા હતા. તેમના દર્શન કરવા આપું શહેર ઉમટ્યું હતું. સૌના મુખમાં એક જ ઉદ્ગાર હતો. ‘અ હો હો ! શા શાણગાર છે! શું મૂર્તિ છે !’

હવે સવારી દીવાન ચોકમાં આવી. ત્યાં નવાબનો મહેલ હતો. નીચે ખૂણામાં એક બાળક ઉભો હતો. ગામડાનો ભોળો ભક્ત. હાથમાં ખૂણી ખૂણી કાકડી જીવની જેમ જતન કરીને તેણે કાકડી ઉગાડી હતી. તેને થયું ‘અહો! મારી કાકડી શ્રીજી મહારાજ જેમે તો કેવું સારું? અંતર્યોભીથી કાંઈ અજાણ્યું હોય ! શ્રીજી મહારાજે આંખથી તેને ઈશારો કર્યો. તે નજીક આવ્યો. શ્રીજી મહારાજે હાથ હલાવી કાકડીનો ઘા કરવા સૂચવ્યું. બાળકે કાકડી ડેંકી એક...ને...અને ત્રણા... શ્રીજી મહારાજે અદ્ભૂત અદાથી ત્રણોચ કાકડીઓ ઝીલી લીધી. ચોકમાં ઊભેલા બધા જ આ દરથી માણી રહ્યા હતા. હવે બાળકે ઈશારો કર્યો કે જમી જાઓ. અને શ્રીજી મહારાજ ચાલુ સવારીએ કાકડી જમવા લાગ્યા. બંને હાથમાં એક-એક

કાકડી. ના કોઈ શંકા કે નહિ કોઈની શરમ બસ બાળકનો ભાવ ભગવાન આરોગી રહ્યા હતા. કોઈ શું કહેશે તેની શ્રીજી મહારાજને ચિંતા ન હતી. આ જોઈ બાળકનો આનંદ તો સમાતો જ ન હતો. તે નાચવા - કૂદવા લાગ્યો. બધાને આ દરથી ગમ્યું પણ મંગળજી દીવાનને નહિ. ઉપર ઝરખામાં તે નવાબ હમીદખાન સાથે ઊભો હતો. તે શ્રીજી મહારાજનો વિરોધી હતો. તેથી કાન ભંભેરણી કરતાં કહે, ‘જુઓ આ છે શ્રીજી મહારાજ ! ચાલુ સવારીએ કાકડી ખાય છે. છે કોઈની શરમ ? છે થોડોથ વિયેક ? આને તો માણસ જેવા પણ ના કહેવાય બરાબર ને ! ત્યારે નવાબ કહે. સાચી વાત છે આને માણસ ન કહેવાય. આ તો ખુદા છે. ખુદા કો કિસીકી અદબ ! ખુદા વિના હાથીની સવારીએ કોઈ કાકડી ન ખાઈ શકે. મંગળજી દીવાન ભોઠો પડી ગયો. શ્રીજી મહારાજે નવાબને આંખથી આશીર્વાદ આપ્યા. શ્રીજી મહારાજની મૂર્તિ નવાબના અંતરમાં વસી ગઈ. તેનો અંતકાળ આવ્યો ત્યારે તેને શ્રીજી મહારાજ સાંભર્યા. શ્રીજી મહારાજે તેને દર્શન દીધાં ને શાંતિ પમાડી. આમ, ભક્ત નાનો, મોટો, ગામડાનો કે શહેર નો હોય કોઈ સામાન્ય ચીજ લાગ્યો હોય. વળી, ચાલુ સવારીએ જમવાનું કહે તોચ તેનો ભાવ પૂરો કરે. ખરેખર ભગવાન તો ભાવના ભૂખ્યા છે. ભગવાન તો ભક્તવંત્સલ છે....

“જ્યશ્રી પ્રગટ પુરુષોત્તમ”

સંત સમાગમની આવશ્યકતા

શ્રી નિરવભાઈ સુનિલભાઈ પટેલ (બાકરોલ)

એક શિષ્યએ ગુરુને પ્રજ્ઞન પુછ્યો : જ્ઞાની અજાનીને પંચ ઈન્જિન્યો ક્ષારા એક સરખો વહેવાર છે. માટે જ્ઞાનીને જુતેન્જિન્ય કેવી રીતે જાણવો ?

ગુરુજી બોલ્યા : શાબ્દ, સ્પર્શ, રૂપ, રસ અને ગંધ આ પંચ વિષય છે તેમાં જે દોષ રહ્યા છે અને પ્રગટ ભગવાનની મૂર્તિમાં જે કલ્યાણકારી ગુણ રહ્યા છે તેને

જાણો અને માયિક પંચવિષય તેને ભોગવયે કરીને જીવને નરકના કુંડની પ્રાપ્તિ થાય છે તેથી મહાદુઃખ ભોગવયા પડે છે તેમ જાણો. ત્યારે પંચ વિષયનો અતિશય અભાવ આયે છે ત્યારે તેને વિષયને વિચે વૈરબુદ્ધિ થાય છે એમ સમજુને જાયારે પંચ વિષયનો મનમાંથી અભાવ થઈ જાય ત્યારે તેને જ્ઞાની અને જિતેન્જિન્ય જાણવો.

દુઃખ ડોકાં કરી રહ્યું છે કે કચારે ભગવાન ભૂલે ને હું પેસું.

પછી ગુરુજીએ કૃપા કરીને વાત કરી જે એક તપસ્વી તપ કરતો હતો, ત્યાં એક સ્ત્રી આવી. તેને તપસ્વીએ પુછ્યું - હે બાઈ, તું કોણ છે? ત્યારે તે સ્ત્રી કહે હું બુદ્ધિ છું. તપસ્વી કહે - તું કયાં રહે છે? ત્યારે તે સ્ત્રી બોલી કે હું કપાળમાં રહું છું. તેવામાં એક બીજી સ્ત્રી આવી તેને તપસ્વીએ પુછ્યું - હે બાઈ, તું કોણ છે? ત્યારે તે સ્ત્રી કહે કે હું લાજ છું. તપસ્વી કહે તું કયાં રહે છે? ત્યારે તે સ્ત્રી બોલી કે હું નેત્રમાં રહું છું. પછી બીજી સ્ત્રી આવી તેને તપસ્વીએ પુછ્યું - બાઈ, તું કોણ છે? ત્યારે તે સ્ત્રી કહે હું શાંતિ છું. તપસ્વી કહે તું કયાં રહે છે? તે સ્ત્રી બોલી કે હું તો હૃદયમાં રહું છું. ત્યાર પછી ચોથી સ્ત્રી આવી તેને તપસ્વીએ પ્રશ્ન પુછ્યો - હે બાઈ, તું કોણ છે? એટલે તે સ્ત્રીએ જવાબ આપ્યો હું હિંમત છું. તપસ્વીએ પુછ્યું તું કયાં રહે છે? ત્યારે તે સ્ત્રીએ કહ્યું હું નાભિમાં રહું છું.

એટલામાં એક પુરુષ આવ્યો તેને તપસ્વીએ પુછ્યું - હે બાઈ, તમે કોણ છો? ત્યારે તે પુરુષ બોલ્યો હું કોધ છું. તપસ્વીએ કહે તમે કયાં રહો છો? તે પુરુષ બોલ્યો હું કપાળમાં રહું છું ત્યારે તપસ્વી કહે કે કપાળમાં તો બુદ્ધિ રહે છે એટલે તે પુરુષ બોલ્યો - હું બુદ્ધિને ભગાડી મુકું છું, મારી આગળ તેનાથી રહેવાય જ નહિ. એવામાં બીજો પુરુષ આવ્યો તેને તપસ્વીએ પુછ્યું - તમે કોણ છો? તે પુરુષ બોલ્યો હું તો કામ છું. તપસ્વી કહે - તમે કયાં રહો છો? તે પુરુષ બોલ્યો હું તો નેત્રમાં રહું છું. તપસ્વી કહે નેત્રમાં તો લાજ રહે છે ત્યારે તે પુરુષ બોલ્યો કે હું આવું ત્યારે લાજ નાસી (ભાગી) જાય છે. ત્યાર પછી બીજો પુરુષ આવ્યો તેને તપસ્વીએ પુછ્યું - તમે કોણ છો? ત્યારે તે પુરુષ બોલ્યો હું લોલ છું. તપસ્વી કહે તમે કયાં રહો છો? ત્યારે તે પુરુષ બોલ્યો હું તો હૃદયમાં રહું છું. તપસ્વી કહે હૃદયમાં તો શાંતિ રહે છે ત્યારે તે પુરુષ બોલ્યો કે જ્યારે હું હૃદયમાં પ્રવેશ કરું છું ત્યારે શાંતિ રહેતી નથી. ત્યાર પછી ચોથો પુરુષ આવ્યો તેને તપસ્વીએ

પૂછ્યું - તમે કોણ છો? ત્યારે તે પુરુષ બોલ્યો હું તાપ છું. તેને તપસ્વીએ પૂછ્યું - તમે કયાં રહો છો? ત્યારે તે પુરુષ બોલ્યો હું નાભિમાં રહું છું. તપસ્વીએ કહ્યું નાભિમાં તો હિંમત રહેતી છે એટલે તે પુરુષ બોલ્યો - હું આવું ત્યારે હિંમત નાસી જાય છે. (શ્રી સ્વા.ભા.રં. ૧૧, અ-૧૮)

આવી રીતે સદગુણો અને અંતરશત્રુઓની પરસ્પર લડાઈ સતત ચાલતી હોય છે. આપણે ઉપર જીવું એ પ્રમાણે બુદ્ધિ અને કોધ બન્ને એક સાથે કપાળમાં રહી શકતા નથી. કાં તો બુદ્ધિ રહે કાં તો કોધ રહે એવી રીતે મનુષ્યને કામ ઉપજે તો લાજ નાશ પામે છે. અને લોલે કરીને શાંતિ રહેતી નથી તથા હિંમત તાવે કરીને નાશ પામે છે માટે કામ, કોધ, લોલ, મોહ, મદ, મત્સર આદિક અંતરશત્રુઓને લડાઈમાં જીતવા માટે સત્તસંગ તથા સંત સમાગમે કરીને બુદ્ધિ, શાંતિ, લાજ આદિક સર્વ સદગુણો કેળવવા પડશે.

મનુષ્ય દેહનું કર્તવ્ય :

ભાગવતજ્ઞના સાતમા સ્કર્ણના ૧૫ માં અદ્યાયમાં નારદજી યુધિષ્ઠિર રાજાને કહે છે કે - આ શરીર રથ છે, પંચ ઈન્જ્રિયો ઘોડા છે, મન લગામ છે, પાંચ વિષયો છે તે રસ્તાઓ છે, બુદ્ધિ સારથી છે, ચિત્ત રથને બાંધનારું મોદું બંધન છે, દસ પ્રાણ રથની ધરી છે, ધર્મ-અધર્મ ને પૈડા છે, અંહકારી જીવ રથી છે. ઊંકાર જીવનું ધનુષ્ય છે, શુદ્ધ જીવ તે બાણ છે (જીવની વૃત્તિ)

પરબ્રહ્મ પૂર્ણ પુરુષોત્તમ ભગવાન નિશાન છે. રાગ-કામ, કોધ, લોલાદિક શત્રુ છે. તો આ મનુષ્ય દેહ પોતાને પશ છે. તેટલામાં નિશાનરૂપી (અક્ષરધામ) પરબ્રહ્મ પૂર્ણ પુરુષોત્તમ ભગવાન (પ્રગાટ શ્રી ડાખાભાઈ મહારાજ) ની પ્રાપ્તિ કરી લેવી અને અંતઃશત્રુઓ ઉપર વિજય મેળવવો એ જ આ મનુષ્ય દેહનું કર્તવ્ય છે. - જ્યાંશી પ્રગાટ પુરુષોત્તમ

શ્રી પ્રગટ પુરુષોત્તમ ભગવાનનો એક હેતુ - શુદ્ધ એકાંતિક ધર્મ પાળવો અને પ્રવર્તિવાનો અંતર્ગત “ધર્મ” લેખાંક :૪

શ્રી નવિનબાઈ કનુભાઈ રાઠવા (બાકરોલ)

લેખાંક ૧,૨ અને ૩ માં આપણે શુદ્ધ એકાંતિક ધર્મ અંતર્ગત ભરતખંડમાં મનુષ્યદેહનું કર્તવ્ય, શુદ્ધ પ્રગટ ઉપાસના, ધર્મની પરિભાષા તથા શુદ્ધ એકાંતિક ધર્મ વિષે શ્રીજી મહારાજના કેટલાક હૃદયગત અભિપ્રાયો વગેરે જેવા મુદ્દાઓનું નીરૂપણ જોયું તેથી કહી શકાય કે વર્તમાનકાળે મનુષ્ય દેહનું કર્તવ્ય કહેતાં શુદ્ધ એકાંતિક ધર્મનું પાલન કરીને તેનું પ્રવર્તન કરવા માટે જે પ્રગટ પુરુષોત્તમ ભગવાન આપણાને સર્વોત્તમ મનુષ્ય દેહ આપ્યો છે આ ઉપરાંત સ્વયં અક્ષરાધિપતિ પરબ્રહ્મ શ્રી પૂર્ણિ પુરુષોત્તમ ભગવાન આ ભરતખંડને વિષે પૃથ્વીલોકમાં મનુષ્ય જેવા મનુષ્યનો દેહ ધારણ કરીને છ હેતુઓ પ્રવર્તિવાનો નિર્ધાર કરીને સ્વયં પદાર્થો. આ છ હેતુઓમાં શુદ્ધ એકાંતિક ધર્મ પાળવો અને પ્રવર્તિવાનો પણ એક હેતુ છે. જે આ સમે શ્રી પ્રગટ પુરુષોત્તમ (સ્વામીનારાયણ સંપ્રદાય) બાદરણા, બાકરોલ સંસ્થાના આંક્રિતજ્ઞનો કહેતાં કે આપણું સદ્ભાગ્ય છે કે વર્તમાન કાળે આ પૃથ્વીલોકમાં શુદ્ધ એકાંતિક ધર્મ પ્રવર્તક એવા પરબ્રહ્મ શ્રી પૂર્ણિ પુરુષોત્તમ ભગવાનનું પ્રગટ વિચરતુ સ્વરૂપ કહેતાં અક્ષરાતીત પ્રગટ પુરુષોત્તમ ભગવાન પ્રગટ શ્રી કાલ્યાભાઈ મહારાજ સ્વયં આપણાને પ્રત્યક્ષ પ્રમાણો પ્રગટ મળ્યા છે માટે આ પ્રગટ સ્વરૂપની શુદ્ધ ઉપાસનાની દફતા કરીને, શુદ્ધ એકાંતિક ધર્મનું પાલન કરવા અને પ્રવર્તિવા માટે જ આપણા જીવના પ્રારબ્ધાનુસાર આપણાને આ સમે મનુષ્યનો દેહ પ્રાપ્ત થયો છે. એમ સમજુને નિરંતર આ સત્તસંગનો સમાગમ કરીને પ્રગટ પુરુષોત્તમ ભગવાનની અનન્ય પ્રસંગનાને પામીએ. હવે અહી લેખાંક : ૪ માં આપણે શુદ્ધ એકાંતિક ધર્મ અંતર્ગત “ધર્મ” ના વિસ્તૃત સ્વરૂપને સમજવા પુરુષપ્રયત્ન કરીએ.

* ધર્મનું વિસ્તૃત સ્વરૂપ :

શ્રી હરિએ ભક્તિમાતાને એક વાર ખૂબ જ હેતુથી ભક્તિના અંગો કહેતાં લક્ષણોને અલગ અલગ રીતે કહેલા તે સંદર્ભનુસાર સમજુએ તો કે ધર્મ, જ્ઞાન અને વૈશ્રાગ્ય આ ત્રણ ભક્તિના મુખ્ય અંગો છે. આ ત્રણ અંગોને મદ્યે પ્રથમ ધર્મને કહ્યો છે. તેથી ધર્મનો પ્રતાપ ઘણો મહાન છે. ધર્મને લીધે જ બ્રહ્માંદિક ઈશ્વરો સ્વર્ગ, મૃત્યુ અને પાતાળ એ ત્રણોય લોકનું ધારણા પોખણા અને પાલન કરી રહ્યા છે. ધર્મ બધા જ મનુષ્યો, દેવો, અભિઓ, ઈશ્વરો, રાજા, મહારાજાઓ સૌચે પોતપોતાના ધર્મનું પાલન કરવું જોઈએ. ધર્મ કુળના આંત્રિતોએ ધર્મનું નિરંતર પાલન કરવું જોઈએ.

* વણાશ્રમના સામાન્ય અને વિશેષ ધર્મ :

કૃતિઓ અને સ્મૃતિઓએ જે પ્રમાણિત કર્યો છે તે ધર્મ વર્ણધર્મ અને આશ્રમધર્મ એમ બે પ્રકારનો છે. જે બાલ્યાણ, ક્ષત્રિય, વૈશ્ય અને શુદ્ધ આ ચાર વર્ણ કહેવાય છે. અને તાત્ત્વિક દસ્તિએ જોઈએ તો બ્રહ્મચાર્યાશ્રમ, ગૃહસ્થાશ્રમ, વાનપ્રસ્થાશ્રમ અને સંન્યાસાશ્રમ આ ચાર આશ્રમ કહેવાય છે. આ ચાર વર્ણ અને ચાર આશ્રમના ધર્મ તથા મનુષ્ય માત્રને ફરજીયાતપણે પાળવાના કેટલાક સામાન્ય ધર્મ સંક્ષેપમાં જોઈએ તો આ પ્રમાણો સમજુ શકાય.

-જાણી જોઈને કોઈ પણ રીતે જીવ પ્રાણીમાત્રની કયારે પણ હિંસા કરવી નહીં.

-પોતાનું તથા પારકાનું ભુંડું (અહિત) થાય આવું સત્યવચન પણ મળ, કર્મથી કચારોય બોલવું નહીં.

-કોઈ પણ પ્રકારની ચોરી કરવી નહીં.

- પોતાનો તથા પારકાનો દ્રોહ થાય નહીં તેનું નિરંતર

- દ્વારાન રાખવું.
- દાડુ કયારે પણ પીવો નહીં.
 - માંસ કયારે પણ ખાવું નહીં.
 - પુરુષે પરસ્તીના સંગથી ડરવું અર્થાતું પરસ્તી સંગ કરવો જ નહીં.
 - સ્ત્રીઓએ પણ પરપુરુષના સંગનો ત્યાગ કરવો.
 - જેટલા પણ હાનિકારક વ્યસનો છે તે બધા જ સાયધાન થઈને છોડી દેવા.
 - પોતાની જાતિ તથા પાર્કી જાતિમાં જેનાથી વટાળ થાય એવું જે દુરાચારણ તેને પાપરૂપ તથા દુઃખરૂપ જાહીને ત્યજી દેવું.
 - હંમેશા સતપુરુષોની સેવા કરવી.
 - ભગવાનની ભક્તિ કરવી.

આમ દે઱ેક મનુષ્ય દેહધારીએ ઉપરોક્ત સામાન્યધર્મનુસાર વર્તે તે જ ધાર્મિક મનુષ્ય કહેવાય. પરંતુ આપણે તો પ્રગટ પુરુષોત્તમ ભગવાનના આન્ત્રેત છીએ માટે ઉપરના સામાન્ય ધર્મ પ્રમાણે તો આપણું વર્તન હોવું જ જોઈએ. ઉપરાંત વિશેષ રીતે મનુષ્ય દેહનું મહાત્મ્ય સમજુને તથા આપણાને મળેલ સર્વોપરિ ભગવાનનું મહાત્મ્ય સમજુને આપણે તો ભગવાનની આજાનુસાર શુદ્ધ એકાંતિક ધર્મ પાળવા અને પ્રવર્તાવવાનું નિરંતર અનુસંધાન રાખી પુરુષપ્રયત્ન કરવો જોઈએ. કારણ કે - “સત્તસંગી જનની સધણી ક્રિયાય, કુસંગી દેખી સત્તસંગી થાય.” અર્થાતું આપણે પ્રગટ ભગવાનના આન્ત્રેત છીએ માટે આપણું વર્તન જોઈને અન્ય જગતના કુસંગીજન પણ સત્તસંગી થવાનું વિચારે એવું શુદ્ધ આપણું આચરણ હોવું જોઈએ, હંમેશા નિયમ-ધર્મ પ્રમાણે વર્તાય એવું અનુસંધાન રાખવું. વળી ક્રારેક મનુષ્યભાવ લઈને કદાચ એમ થાય કે આપણાને સર્વોપરિ, સર્વાવિતારી, સ્વયં અક્ષરાધિપતિ પ્રગટ પુરુષોત્તમ ભગવાન સાક્ષાત્ પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ પ્રગટ મજ્યા જ છે એટલે એમનો નિશ્ચય અને ભક્તિભાવ રાખીશું એટલે કલ્યાણ તો થઇ જ જશે. એટલે ધર્મ-નિયમની બહુ જરૂર નથી. આવી ગાફલાઈ ખરેખરા આન્ત્રેતોએ

રાખવી નહીં. તથા “નિશ્ચયના બળે અને ભક્તિભાવની ઓથે ધર્મને ધક્કો મારવો નહીં” કારણ કે જો ધર્મને ધક્કો લાગશે તો ભગવાનની આજા લોપાશે. અને આજા લોપાશે તેટલો જ ભગવાનનો કોપ વધશે. અંતે ભગવાન ધામ નહીં આપે. પરંતુ ધક્કા આપશે. અર્થાતું કે જીવને શુદ્ધ કરવા માટે વારંવાર જન્મ મરણ લેવડાવશે. માટે આ સમે આપણાને જે જોગ મજ્યો છે તેમાં અક્ષરધામકૃપી નિશાન રાખીને અક્ષરાતીત શ્રી પ્રગટ પુરુષોત્તમ ભગવાનની જ શુદ્ધ સર્વોપરિ ઉપાસના દર્ઢ રાખવી. અર્થાતું કે “પ્રગટ શ્રી ડાખ્યાભાઈ મહારાજ” જે મને મજ્યા છે એ જ અક્ષરાધિપતિ છે, સર્વોપરિ છે, સર્વાવિતારી છે તથા સર્વ સ્થાવર જંગમ જીવ પ્રાણી માત્રના કર્તા-હર્તા-અન્યથા કર્તા છે. જે મને પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ પ્રગટ મજ્યા છે. તેથી આ મનુષ્યના દેહે મને જે લાગુ પડે તે ધર્મ પ્રમાણે વર્તન કરવું એ જ મારું કર્તવ્ય છે એમ દિવ્યભાવ રાખીએ અને ધર્મ નિયમમાં સારધાર વર્તનિ પ્રગટ ભગવાનને પ્રસન્ન કરી લઈએ. અને કર્તવ્યાધિન થતા શુદ્ધ એકાંતિક ધર્મ પાળવામાં અને પ્રવર્તાવવામાં જ ભગવાનનો રાજુપો છે એમ સમજણા દર્ઢ કરવી.

*“ધર્મ” ના પ્રકારો

આ અગાઉ આપણે મનુષ્યમાત્રને પાલન કરવાના સામાન્ય ધર્મને સંક્ષેપમાં સમજયા પરંતુ આ પૃથ્વીલોકને વિષે આ સમે આપણાને જ સર્વોદ્ધૂર્ધ મનુષ્યનો દેહ મજ્યો છે. અને સર્વાવિતારી, પરબ્રહ્મ પૂર્ણ પુરુષોત્તમ ભગવાનનું પ્રગટ વિચરતું સ્વરૂપ, અક્ષરાધિપતિ સ્વયં “અક્ષરાતીત શ્રી પ્રગટ પુરુષોત્તમ ભગવાન પ્રગટ શ્રી ડાખ્યાભાઈ મહારાજ” પણ આપણાને જ પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ પ્રગટ મજ્યા છે. જે આપણાને મળેલ સ્વરૂપ, મૂર્તિ એ જ સર્વાવિતારી, સર્વ કર્તા-હર્તા-અન્યથા કર્તા છે. જેથી આ સમે આપણે આ મનુષ્ય દેહે કરીને જ સર્વોપરિ વર્તન, ધર્મ અનુસારનું વર્તન કરીએ. એટલા માટે જ સ્વયં શ્રીજીમહારાજ શ્રી સ્વામિનારાયણ

ભાગવતના ૧૧ મા સ્કર્યમાં પ્રથમ અદ્યાચમાં ધર્મ વિશે જે નીરુપણ કર્યું છે તે સંદર્ભ અનુસાર તેમાં બતાવેલ “ધર્મ” ના મુખ્ય બે પ્રકારને વિગતે સમજવા માટે આપણે પુરુષ પ્રથન કરીએ.

(૧) દેહનો ધર્મ (૨) આત્માનો ધર્મ

અહીં આપણે દેહના ધર્મને સમજતા પહેલા આત્માના ધર્મને સંક્ષેપમાં જાહી લઈએ. શ્રીજી મહારાજ કહે છે કે “પરબ્રહ્મ પૂર્ણ પુરુષોત્તમ ભગવાનના તેજ સાથે પોતાના આત્માની એકતા કરીને હિંદ્ય સાકાર મૂર્તિને પોતાના આત્માને વિષે પદ્ધારવી એ જ એકાંતિક ધર્મ છે.”

અક્ષરાતીત શ્રી પ્રગટ પુરુષોત્તમ ભગવાન ‘પ્રગટ શ્રી ડાખાભાઈ મહારાજ’ ના સિદ્ધાંતને સમજુએ તો - “આ દેહ તે હું નહિ, હું આત્મા છું, હું બ્રહ્મ છું, હું અક્ષર છું. હું તેજોમય સત્તારૂપ છું ને મારામાં પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ પ્રગટ પુરુષોત્તમ ભગવાન (પ્રગટ શ્રી ડાખાભાઈ મહારાજ) અખંડ બિરાજમાન રહ્યા છે. એમ દઢ કરવું.” આ આપણા આત્માનો ધર્મ છે.

દેહનો ધર્મ :

હવે આપણે દેહનો ધર્મ એટલે કે આ મનુષ્યએટે કરીને જ જેનું પાલન કરવાનું છે. તે સમજુએ તો સ્વયં શ્રીજી મહારાજ શિક્ષાપત્રીમાં જે અગિયાર નિયમો બતાવ્યા છે તેનું પાલન કરવું એ જ દેહનો ધર્મ છે. તથા આપણા સંપ્રદાયના વડિલ સંતો પણ હંમેશા જે વાત કરતા હતા કે “આજા અને ઉપાસના એ અક્ષરધામમાં જવા માટેની ને પાંખો છે.” કહેતા કે આજા એટલે ભગવાને બતાવેલ નિયમ-ધર્મ પ્રમાણે વર્તવું તથા “આપણે ગૃહસ્થને તો અગિયાર નિયમો અને પંચ વર્તમાન અતિદઢ કરીને પાળવા” આ જે અગિયાર નિયમ અને પંચ વર્તમાન આ મનુષ્ય દેહે કરીને પાળવા એ જ દેહનો ધર્મ છે. જે પંચવર્તમાન અને અગિયાર નિયમો નીચે પ્રમાણે છે.

સચિકલ્પના પંચ વર્તમાન

૧. ચોરી ન કરવી.
૨. મધ / દારુ ન પીવો.
૩. અભદ્ર્ય / માંસ ન ખાવું.
૪. અવેરી / છીનાળવું ન કરવું.
૫. વટલવું નહી / વટલાવવું નહિ.

નિયિકલ્પના પંચ વર્તમાન :-

નિષ્ઠામ, નિલોભ, નિસર્નહ, નિર્માની અને નિસ્વાદ

* અગિયાર નિયમો

૧. હિંસા ન કરવી.
૨. ગૃહસ્થે પરસ્તીના સંગનો ત્વાગ કરવો
૩. માંસ ન ખાવું
૪. મધ / દારુ ન પીવો.
૫. વિદ્યાવા સ્વીનો સ્પર્શ ન કરવો.
૬. આત્મધાત ન કરવો.
૭. ચોરી ન કરવી.
૮. કોઇને કલંક ન દેવું.
૯. કોઇ દેવની નિંદા કરવી નહીં.
૧૦. અણાખપનું (હોટલ વિગેરેનું) ન ખાવું.
૧૧. વિમુખના મુખથી કથાવાર્તા ન સાંભળવી.

શ્રીજી મહારાજના મત અનુસાર આ અગિયાર નિયમો પાળવા એ દેહનો ધર્મ છે. તથા શ્રીજી મહારાજે શિક્ષાપત્રીમાં કહ્યું છે કે - “રહી એકાદશ નિયમ મેં, કરો શ્રીહરિપદ પ્રીત, પ્રેમાનંદ કરે ધામ મેં, જાઓ નિઃશંક જગ્ઞાત.” - (શિક્ષાપત્રી-૧૨) અર્થાત્ કે આ અગિયાર નિયમોનું પાલન કરવું અને પ્રગટ મૂર્તિની જ શુદ્ધ ઉપાસના રાખશો તો અક્ષરધામમાં નિઃશંક પણ જશો. હવે આ અગિયાર નિયમોના સ્વરૂપને વિસ્તૃત રીતે સમજુએ. તો “હિંસા ન કરવી” આ પહેલા નિયમનું નીરુપણ જોઈએ.

(૧) હિંસા ન કરવી :-

હિંસા ત્રણ પ્રકારે થાય છે.

- (૧) મન વડે કોઈનું ભુંકું (અહિત) દીચ્છવું તે મનની હિંસા કહેવાય.
- (૨) વાણીએ કરીને કોઈને દુઃખ થાય એવું બોલવું તે વાણીની હિંસા કહેવાય.
- (૩) દેહે કરીને કોઈ જીવ પ્રાણીમાત્રને મારવું તે દેહની હિંસા કહેવાય.

આમ મનુષ્ય ત્રણ રીતે હિંસા કરે છે. જેનાથી ‘ધર્મ’ નો લોપ થાય છે. તો પ્રથમ જોઈએ મન વડે કોઈનું ભુંકું (અહિત) દીચ્છવું તે મનની હિંસા કહેવાય છે. અર્થાત् કે મનુષ્ય જ્યારે પણ નવરો બેસે ત્યારે હંમેશા પોતાના વિષે કે અન્ય હરિભક્તના વિષે સંકલ્પ-વિકલ્પ જ કરતો હોય છે. તેથી મનને તો હંમેશા ભગવાનની નવ પ્રકારની ભક્તિમાં જ જોડી રાખવું. પણ નવરું રહેવા દેવું નહિ. જેથી કોઈનું પણ ભુંકું (અહિત) કે ખરાબ કરી શકે જ નહિ. પરંતુ જો ગાફલાઈ રાખીને એકવાર મનને પાપ કરવાની છૂટ આપશો તો મન ફરી માંગશે. પછી પાપ કરવાથી જ તેને સુખનો આભાસ લાગશે. અને મન જ જીવનું સંચાલન કરે છે. કોઈ પણ શુભ કે અશુભ કિયાનો હશવ પ્રથમ તો મન કરે છે. પછી તે ઇન્દ્રિયોનો સહારો લઇને કીચા કરી શકે છે. માટે મન વડે હંમેશા સૌનું સારું જ વિચારવું. કારણ કે જેવા સંકલ્પો આપણો કોઈ વ્યક્તિ પ્રત્યે કરીશું તો તેવા જ સંકલ્પો તે વ્યક્તિ આપણા વિષે પણ કરી શકશો. આ વિશે એક પ્રસંગ જોઈએ.

શોઢ અને રાજાના સંકલ્પો

એક નગરના રાજા અને ત્યાંના નગરશોઠ બન્ને ગાઢમિત્રો હતા. તેથી હુર હંમેશા મળતા અને એક બીજાની ગુપ્ત વાતો પણ પરણપર કરતાં. શોઠને ચંદનનો વેપાર હતો. તેમાં ઉધાર ચઢી ગઈ. તેથી મુનિમજુએ કહું : “શોઢજુ ! ચંદનને તાત્કાલિક વેચવામાં નહિ આવે તો ઉધાર ખાઈ જશે. તેના કારણો લાખો રૂપિયાનું નુકશાન થશે. માટે ચંદન વેચાઈ તેવો ઉપાય શોધો.”

મુનિમની વાત સાંભળીને શેઠે વિચાર કર્યો : “મારો મિત્ર રાજા છે, તે જો મરી જાય તો તેમને

બાળવામાં આ બધુંયે ચંદન વપરાય જાય, તેથી મારે નુકશાન ન જાય.” પોતાના મિત્ર પ્રત્યે શેઠે આવા સંકલ્પો કર્યા, બરાબર એ જ સમયે રાજાના મનમાં પણ એવા વિચારો આવવા લાગ્યા કે-“મારા રાજ્યની તથા કુદુંબની અંગત વાતો મેં નગરશોઠને કહી દીધી છે, તેથી કદાચ મારા દુશ્મન રાજાને જઈને તે કહી દેશે તો મારા દુશ્મનો મારા ઉપર હુમલો કરીને મારું રાજ્ય લઈ લેશે, તેટલા માટે હું મારા મિત્રને કેદમાં પુરી દઉં તેથી ગુપ્ત વાતોનો કોઈને પણ ખ્યાલ ન આયે.”

હવે બન્યું એવુંકે - નગરશોઠના મનમાં ફરી વાર એવા વિચારો આવ્યા કે - “અરે ! મેં મારા મિત્ર પ્રત્યે આવો ખરાબ ઘાડ કર્યો ? ઘિક્કાર છે મને કે એક ચંદન જેવું સામાન્ય વસ્તુ માટે મિત્રના મૃત્યુની રાહ જોઉં છું. આજે તો જતાંની સાથે જ દિલ ખોલીને રાજા પાસે માઝી માગી લઉં.” બરાબર તે જ સમયે રાજાના મનમાં પણ વિચારો ફર્યા અને તે પણ મનોમન બોત્યા : “મારા પ્રાણ સમાન મિત્ર પ્રત્યે મેં કેવા વિચારો કર્યા ? તેને જેલમાં પુરીને હું મિત્રદ્રોહી બનવા તૈયાર થયો ? આજે તો મને મળવા આવે ત્યારે મારા વિચારો તેને જણાવીને માઝી માગી લઈશ.”

પછી સાંજના સમયે નગરશોઠ આવી સર્વે વાત કરી અને માઝી માગી. ત્યારે સાજાએ પણ સર્વે વાત કરીને માઝી માગી.

હે મુમુક્ષુજીનો ! આ પ્રસંગમાંથી આપણો એટલું જ સમજવાનું કે - આપણો કચારે પણ કોઈના પ્રત્યે ખરાબ થાય એવા સંકલ્પો મન વડે ન કરવા. અને કહેવાયું છે કે તન અને ધનને સાચયે તે સંસારીજીવ અને મનને સાચયે તે મુમુક્ષુ જીવ. જેનું શરીર બગડે છે તેનો આ ભવ બગડે છે. પરંતુ જેનું મન બગડે છે તેના તો અનંતભવો બગડે છે. માટે તન કરતાં મનની વધારે કાળજી રાખવી જરૂરી છે.

ટૂંકમાં મન વડે હિંસા કરતાં બચવા માટે આપણા મનને હંમેશા ભગવાનની નવદ્યા ભક્તિમાં અખંડ જોડી રાખવા માટે પુરુષપ્રયત્ન કરવો. (કમશઃ)

શ્રી પુરુષોત્તમ લીલાસાગર તરંગ-૧૧-૧૨નું વિશ્લેષણ

શ્રી રમેશભાઈ શંકરભાઈ પટેલ (અમદાવાદ)

જયશ્રી પ્રગાટ પુરુષોત્તમ

શ્રી પુરુષોત્તમ ભગવાન જન્મ સાર્ધ શતાબ્દી વર્ષની ઉજવણી દરમિયાન તરંગ એ તથા ૧૦નું વિશ્લેષણ આ અગાઉના અંકમાં આપણે જોઈ ગયા છીએ. ત્યાર બાદ તરંગ ૧૧ તથા ૧૨નું વિશ્લેષણ કરતાં અત્યંત આનંદ અનુભવું છું.

તરંગ ૧૧

દોહા

શ્રી પુરુષોત્તમ ભગવાન તેમના નિયમ મુજબ બાર માસના સમૈયા પછી વૈશાખ માસમાં નિકિયાદમાં કડિયા કાળીદાસ ભગતને ત્યાં પદ્ધારી ભક્તોને પણ નિકિયાદ બોલાવી સમૈયો કર્યો. આ સમૈયામાં મહારાજે અનુપમ જ્ઞાન કર્યું. ત્યાર પછી સમૈયો પૂરો કરી મહારાજશ્રી પીજ ગામે થઈને ભાદરણ ગયા.

ચોપાઈ

પછીના વર્ષો પોષ માસ - ભહિનામાં મહારાજશ્રીને ભક્ત મંડળ સાથે સાધી ગામના ભગત રણાછોડભાઈ કલ્યાણભાઈએ તેડાવ્યા. મહારાજશ્રી તમામ મંડળને લઈને સાધી ગામે પદ્ધારે છે. ભક્તોને વચન આપ્યું કે, ચાલો, મારી સાથે તમને રોજ લાદુ જમાડવા છે. તમારે કોઈથી બીજું નહિં. મહારાજશ્રી તથા ભક્ત મંડળને જ્યાં ઉતારો આપ્યો હતો ત્યાં મહારાજશ્રીએ નિર્ગુણ વાણી વાપરી. ભક્તજનોના કામનું મૂળ કાઢ્યું.

ત્યાં એક વાળંદ જેઠા ભગત જે ભક્તિભાઈનો દિકરો હતો તે કોથળી લઈને સમૈયે આવ્યો હતો. ભગવાન પ્રત્યે અતિશય પ્રેમ થઈ ગયો હતો. વાળંદ જેઠા ભગતે ભગવાનને છાસ-રોટલો ખાતાં અને ગોપીઓ સાથે ખેલ કરતાં જોઈને અતિશય આનંદ થયો. અને ભગવાનને પોતાના ઘેર પદ્ધરાવ્યા. પછી ભગવાન ગામના તળાવમાં

નાવા માટે ગયા. તથા જેઠા વાળંદ પાસે વતુ(દાઢી) કરાવ્યું. મહારાજશ્રીએ દિવ્ય તથા મનુષ્ય ચરિત્ર કરી બધા હરિભક્તો વચ્ચે દિગંબર સ્વરૂપ બતાવ્યું. જેઠા ભગતને પણ નવાઈ લાગી અને ભગવાનનો નિશ્ચય થયો. આવા તો ભગવાનના અનેક દિવ્ય ચરિત્રો છે કે જેનો પાર આવે તેવો નથી. કે જે સાધી ગામમાં કરેલ ચરિત્રોનું વર્ણન કરી શકાય તેમ નથી. અને ભૂલી શકાય તેમ નથી. આ બધાજ દિવ્ય ચરિત્રો ભગવાને સાધી ગામમાં સાત દિવસ કરેલા હતાં. મહારાજશ્રીએ દિન સાત પછી સાધી ગામમાંથી ભાદરણ જવા માટે રજા લીધી. ત્યાં લોકોનું હોળું ભગવાનને વળાવવા માટે સાધી ગામની ભાગોળે ભગવાનની સાથે ચાલતું હતું. ભગવાન જ્યારે સાધી ગામમાં ગાડા સાથે ઉત્થાન હતા ત્યાં આવ્યા ત્યારે લોકોના ટોળામાંથી એક જગતના માણસે ભગવાનને એવું કહ્યું કે, તમે સમાધી કરાવો. તો તમને સાચા ભગવાન અમે માનીયે. ત્યારે મહારાજશ્રીએ પૂર્વે જે ભગવાન થઈ ગયા તે બધા જ પીજ ગામમાં એક ભગતમાં પ્રવેશ કરીને સમાધી કરાવી બતાવ્યું. ત્યારે ગામ લોકોએ એવું કહ્યું કે, આ તો તમારો ભગત છે એટલે ઢોંગ કરે છે, સાચું ન મનાય. અમારામાંથી કોઇને સમાધી કરાવો તો સાચા ભગવાન માનીયે. ત્યારે ગામલોકોએ એક મોટા પાડા જેવા માણસને પકડીને મહારાજશ્રી પાસે લાવ્યા. અને મહારાજશ્રીને કહે કે, આને સમાધી કરાવો. ત્યારે મહારાજશ્રીએ તેને સમાધી કરાવીને ગૌલોક ધામમાં લઈ ગયા અને શ્રી કૃષ્ણા ભગવાન સાથે વાતો કરાવી. ત્યારે પછી સમાધીમાંથી બહાર આવ્યા. પછી વર્ણન કર્યું ત્યારે ગામ લોકો મહારાજશ્રીને પગે લાગ્યા. અને ભગવાનનો નિશ્ચય થયો. એ સમૈયે એક રામાનંદી ભલો ભક્ત જે જગતથી ઉદાસ થયેલો હતો જેનું મૂળજીભાઈ નામ હતું તે મહારાજશ્રીને આવીને ચરણે પડી શીશ નમાવ્યું ને લેટ મૂકી. ત્યારે બપોરનો સમય વીતી ગયો હતો. ત્યારે

મોટા પુરુષની સેવાથી અસાધારણ ભક્તિ આવે છે.

ભગવાન સાથે આવેલા બધાજ ભક્તોને લઈને રાત્રી પહેલા નદીના સામા ઘાટે પહોંચવાનું હતું. ત્યારે સૂર્ય દેવ પણ આકાશમાં ઉભા રહ્યા. મહારાજશ્રી મહીસાગર નદી ઉત્તરીને સામે પાર ગયા ત્યારે સૂર્ય દેવ આથભ્યા. આમ, સૂર્યદીપ પણ મહારાજશ્રીની સેવામાં સતત હાજરી પૂરાવીને સેવાનો લાભ લીધો. ભગવાન અને ભગવાનના ભક્તોની સેવામાં હંમેશા દેવો હાજર જ હોય છે. સાધી ગામને સામે નદી પાર કર્યા પછી મહારાજશ્રી વાલવોડ ગામની ભાગોને પહોંચીને ત્રણ દિવસ વાલવોડ ગામમાં રહ્યા. ત્યાંના દિવ્ય ચરિત્રનું વર્ણન કરતાં કવિશ્રી જણાવે છે કે, મહારાજે એક માંચો (ખાટલો) મંગાયો. અને ખાટલો ઊંઘો પાડીને ખાટલામાં બેઠા. અને ચીતામાં પેઢા. અને મળુષ્ય ચરિત્ર કરીને કહે કે, કાળ આય્યો છે. આજે મારી પાસે હવે, બચવાનો કોઈ આરો નથી. કોઈ માનું મોત લે તો મારો દેહ બચશે. ત્યારે એક ભગત તરત જ તૈયાર થઈ ગયો. અને મહારાજશ્રીની જગ્યાએ માંચામાં તે સૂર્ય ગયો. અને તરત જ શબ થઈ ગયો. પછી તેને ઊંચકીને નદી કિનારે લઈ ગયા. ત્યારે ગામના લોકો જીવા માટે ભેગા થઈ ગયા. મહારાજે તેને માંચામાંથી ઉઠાડ્યો. અને નીચે બેસાડ્યો. પછી નદીમાં બધાએ સ્નાન કર્યું. અને મહારાજશ્રી ભક્તો સાથે વાલવોડ ગામમાં પદ્ધાર્યા. અને ગામ લોકો તો આશ્ર્યમાં પડી ગયા. આ તો ભારે પરચો થયો કહેવાય. આમ, ભગવાને કરેલ લિલાચરિત્ર જોઈને ભગવાનના ભક્તોની મંડળી જ્યાં ભજનો ગાતી હોય ત્યાં દેવ લોક રાજુ થઈને તોપનો ભડાકો કર્યો. આ ભડાકો સાંભળીને દસે દિક્ષપાળ ડોલી ઉઠ્યા. આમ વાલવોડ ગામમાં મહારાજશ્રીએ ત્રણ દિવસ મળુષ્ય તેમજ દિવ્ય ચરિત્રો કરીને તેમના ભક્તો સાથે ભાદરણ પદ્ધારે છે. અગાઉ મહારાજશ્રીના વચન મુજબ દરરોજ લાકુ જમાડવાનું વચન આપી મહારાજશ્રી સાધી લઈ ગયા હતા. તે મુજબ દરરોજ જમવામાં લાકુ ખાવા મળતા. દસ દિવસ સુધી, સાત દિવસ સાધી ગામ તેમજ ત્રણ દિવસ વાલવોડ ગામમાં મહારાજે ભક્તોને ફક્ત લાકુ જ લાકુ ખવડાવી ધરાવી દીધા. વધેલા લાકુ

ભાદરણ ગામમાં મહારાજશ્રી લાવ્યા. અને ભાદરણ ગામમાં પ્રસાદી વહેંચી. અને ભાદરણ ગામને પાવન કર્યું.

ઉપજાતી

ઉપર જણાવેલ ભગવાનના બધાજ ચરિત્રોનું વર્ણન જેમ છે તેમ થદ્ય શકેલ નથી. ચરિત્રો એટલા બધા હતા કે જેનો પાર આવે તેવો નથી. પરંતુ તે પૈકીના આ તો કિંચીત જળના બિંદુ જેટલા ચરિત્રોનું વર્ણન કરેલ છે. તેને હદ્યમાં રાખી તેનું સુખ માણીએ.

તરંગ - ૧૨

ઉપરોક્ત તરંગ અગિયારમાં સાધી ગામ તેમજ વાલવોડ ગામમાં કરેલ લીલાચરિત્રોનું વર્ણન હતું. હવે પછી મહારાજશ્રીએ ભાદરણ ગામમાં પોતાના નિવાસ સ્થાને આવી ગયા. તથા ભક્તો પોતપોતાના ગામે પરત જતા રહ્યા.

સર્વેચા

મહારાજશ્રીએ ઝાગણ માસમાં પાંચ દિવસનો સમૈયો કરી તમામ હરિભક્તોને ભાદરણ ધામે તેડાવ્યા. ત્યાં અપાર જ્ઞાન કર્યું. એનું વર્ણન કરતાં કહ્યું.. સાંભળો ભક્તો.. અત્યાર સુધી કરેલ જ્ઞાન ચાર પગથીયા જેટલું થયું છે. એટલે બધાનું અડધું કામ થયું છે. આગળનું કામ હવે પછી કરાવીશું.

દોહા

ચાર પગથીયાના જ્ઞાનમાં બ્રહ્માંડના ભગવાનનો નિશ્ચય થયો. પીડના ભગવાનનો નિશ્ચય કરવાનો બાકી રહ્યો છે. ચાર પગથીયાનું જ્ઞાન તો મહારાજે પોતે નિશ્ચય કરાવ્યો પરંતુ પાંચમા પગથીયાની મહારાજે આ સમૈયામાં વાતો કરીને સમૈયાની પૂર્ણાંશુત્તિ કરી.

પછી ચૈત્ર માસમાં વેલમ ગામમાં પાંચ દિવસનો સમૈયો કર્યો. ભગવાને વેલમ ગામમાં ઘેર ઘેર ભક્તો સાથે પદ્ધરામણી કરી ભક્તો સાથે રાસ રમીને રાજુ કર્યા. દ્વાન તથા સમાધીઓ કરાવી. અને અંતરમાં પ્રકાશ

જ્ઞાન કરાયું. વેલમ ગામમાં એક દિવાળીને નામની બાઈ આવી હતી. જેને ભૂતનો વળગાડ હતો. મહારાજશ્રીએ તેને સાત મારીને તરત જ કાઢી મૂક્યું. અને તેનું દુઃખ હૂં કર્યું. આમ સમૈયામાં લીલાચરિત્રોનું જ્ઞાન કરીને મહારાજશ્રી ભાદરણ ગામમાં પરત આવ્યા. ત્યાર પછી બીજા ચૈત્ર માસમાં નડિયાદ ગામમાં ઝવેરભાઈના કુવા ઉપર ભક્તો સાથે ભેગા થયા. અને જ્ઞાન કરીને મહારાજશ્રી ભાદરણ પાછા આવ્યા. પછી વૈશાખ માસનો સમૈયો નડિયાદના કાળીદાસ કડિયા ભગતે કર્યો. આ સમૈયામાં ૫૦ થી ૭૦ હરિભક્તો આવ્યા હતા. આ સમૈયામાં મહારાજે અન્ન અને મીઠું ખાવા દીધું. બીજું કંઈ આપ્યું નહિં. નડિયાદમાં કાળીદાસ કડિયાને ત્યાં મહારાજ સાત દિવસ સુધી ૫૦ થી ૭૦ હરિભક્તો સાથે રહ્યા. તેનો જમવાનો આઠ રૂપિયા ખર્ચ થયું છે. ઘણાં માણસોને ખર્ચ થોડું. તે પણ એક ચમત્કાર કહેવાચ. આ સમૈયામાં બાપદી ભક્તે અગાઉ કરેલ કોઈ જાણો અજાણો થઈ ગયેલ કૃત્યનું પ્રાયશ્ચિત કરાવી તેનું દુઃખ ટાણ્યું. સાત દિવસ ભજન કરાવી દેશેકને ભગવાનનું સુખ આપ્યું. નડિયાદ સમૈયો પૂરો કરાવી મહારાજશ્રી ત્રીસ ભક્તો સાથે વીણા ગામમાં ગયા. ગોકળાઓભ (જન્માષ્ટમી) ત્યાં કરી. અને મહારાજશ્રી ભાદરણ નીજ ઘેર પરત આવે છે.

સમય સમયનું કામ કરે છે. મહારાજ ભાદરણ ઘામમાં વિશ્રાબ કરે છે. ત્યાં નડિયાદના કાળીદાસ કડિયાના પતની પાર્વતીનેન ઘામમાં ગયા. તેમના તેરમા નિમિત્તે મહારાજશ્રીને તેડાવ્યા. મહારાજશ્રીએ આણંદના પુરુષોત્તમ જેભાઈ ભક્તના ઘેર બે દિવસ રહીને નડિયાદ ગયા. ત્યાં ભાદરવા સુદ તેરશ થી છ દિવસ ભજન કરાયું. ત્યાર પછી સિનોર ગામના દીચછાબાઈએ મહારાજશ્રીને તેડાવ્યા. મહારાજશ્રી સાથે ચતુરભાઈ, ઝવેરભાઈ, દિવાળીને, ચંચળને, ડાહીને, ભાઈશંકરભાઈ અને મહારાજશ્રી પોતે મળીને કુલ સાત જણાં સિનોર ગામમાં દીચછાબાઈને ત્યાં ગયા. ગાડીનું ભાડું સાત આઠ થયું. સિનોર જતાં રાત પડી ગામમાં

કોણ આવ્યું તેની કોઈને ખબર પડી નહીં. વળી કોઈ જાણો નહીં પરંતુ વડતાલનો એક ભગત સિનોર ગામમાં સાદ પડાવ્યો કે, સિનોર ગામમાં પ્રલુણ પદ્ધાર્યા છે. ત્યારે ગામ લોકો મહારાજશ્રીના દર્શન માટે આવ્યા. સવાર થી સાંજ સુધી દર્શન માટે ગીર્દાનો પાર ન રહ્યો. ત્યાં એક તોણાની છોકરાએ કાંકરો માર્યો. જે પલાણાના ધોરીભગતની આંખમાં વાગ્યો. પાઈભાર લોહી નીકળ્યું મામા મધુરભગત અને ગલાબનીખાએ કોખ કરીને બીજા બધાને ત્યાંથી કાઢી મુક્યા. સિનોરમાં બીજા દિવસે સવારમાં બાપુલાલના ઘેર મહારાજશ્રીએ મુકામ કર્યો. ગામના માણસોને ખબર પડી કે, મહારાજશ્રીને શોદીને બાપુલાલને ઘેર દર્શન કરવા ગયા. બાપુલાલ પોતે જે દર્શને જાય તેમને બધાને કહેતા કે, આ બેઠા ભગવાન મનાય તો માની લો.. આ સમો આવ્યો છે. સાવધાન થઈ જાઓ.. આવી રીતે બાપુલાલે પદ્ધરામણી કરાવી, પૂજા આરતી કરી, બે રૂપિયા ચરણો ધર્યા. અને બાપુલાલે ભગવાનના ચરણોમાં શીશ મૂક્યું. આઠ રૂપિયા ઠાકોરજીને બેટ મૂકી તથા પા પા રૂપિયો આઠ ભક્તોને આપ્યા. એટલે બે રૂપિયા આઠ ભક્તોને તથા આઠ રૂપિયા ઠાકોરજીને એમ કરીને દસ રૂપિયાનો હિસાબ કર્યો.

આ પ્રકારે મહારાજશ્રીએ સિનોર ગામમાં અપાર લીલાચરિત્રો કર્યા. ત્યાંથી મહારાજશ્રી કંડાળી ગામમાં ગયા. કલ્યાણભાઈની સાસરીમાં બે દિવસ મહારાજશ્રી રહ્યા. ગામલોકોને જાણ થતાં ઉપાધી કરવાનો વિચાર કર્યો. મહારાજશ્રી અંતર્યામી હતા તેથી સવારે વહેલા ઊઠીને ભાદરણ ગામમાં આવી ગયા.

૪૪ - પૃષ્ઠીતાગ્રા

મહારાજશ્રી અકળ અગમ કે જેનો પાર પામી શકે તેમ નથી. જેના ગુણો અપરંપાર છે. ગણયામાં આવે તેમ નથી એવા શ્રી હરિને હું વિનયથી નમન કરું છું કે હે ભગવાન, મને કૃપા કરીને તમારી સાથે જ રાખો. (ક્રમશાઃ)

શ્રી પુરુષોત્તમ ભગવાન જન્મ સાર્વ શતાબ્દી મહોત્સવ - શ્રી ભાદરણ ધામ
 તા: ૧૧/૧૨ - ૦૧ - ૨૦૧૩ને શુક્રવાર તથા શનિવાર
 સાર્વ શતાબ્દી મહોત્સવ નિમિતે મળેલ દાન/ભેટની યાદી

ક્રમ	હરિલભક્તનું નામ	ગામ	રકમ
૧	મુણી સોફ્ટવેર	અમદાવાદ	૨૭૫૦૦૦
૨	સ્વ. નવનીતભાઈ સોમાભાઈ પટેલ	વડોદરા	૨૫૧૦૦૧
૩	ઘનશ્યામભાઈ શાંભુભાઈ ચૌહાણ	ભાદરણ	૧૧૧૧૧૧
૪	જગદીશભાઈ ભુપતભાઈ ભણુ	અમદાવાદ	૧૦૦૦૦૦
૫	સુધાનેન રજનીકાંત મહેતા	અમદાવાદ	૫૧૦૦૧
૬	લીલાનેન પુંજાભાઈ પટેલ	અમદાવાદ	૫૦૦૦૦
૭	મહેન્દ્રભાઈ વલ્લવભાઈ પટેલ	બાકરોલ	૫૧૧૧૧
૮	નિરૂનેન વિહુલભાઈ પટેલ	અમદાવાદ	૫૦૦૦૧
૯	સવિતાનેન મંગળદાસ પટેલ	અમદાવાદ	૫૦૦૦૧
૧૦	સ્વ. ચિમનભાઈ અંબાલાલ પટેલ	મિરોલી	૫૦૦૦૦
૧૧	સ્વ. હેરિકા જીતુભાઈ પટેલ	મિરોલી	૫૦૦૦૦
૧૨	સ્વ. મધુનેન ચિમનભાઈ પટેલ	મિરોલી	૫૦૦૦૦
૧૩	ભાવનાનેન જીતુભાઈ પટેલ	મિરોલી	૫૦૦૦૦
૧૪	શ્રી પ્રગટ પુરુષોત્તમ સત્સંગ મંડળ	દેવગિયા	૩૫૫૦૧
૧૫	કિંધન જીતુભાઈ પટેલ	મિરોલી	૩૧૦૦૦
૧૬	સ્વ. અંબાલાલ રામભાઈ પટેલ	રૂદેલ	૨૫૫૦૦
૧૭	સ્વ. મણીલભાઈ રામભાઈ પટેલ	રૂદેલ	૨૫૫૦૦
૧૮	અમરસિંગભાઈ જગુભાઈ રાઠવા	રાયસિંગપુરા	૨૫૧૧૧
૧૯	રત્નાજીભાઈ ગલબાજી પૂરોહિત	ભાદરણ	૨૫૦૦૧
૨૦	અમિનેન વિમલકુમાર પટેલ	અમદાવાદ	૨૫૦૦૦
૨૧	અંશ વિમલકુમાર પટેલ	અમદાવાદ	૨૫૦૦૦
૨૨	મણીનેન ખોડાભાઈ પટેલ	અમદાવાદ	૨૫૦૦૦
૨૩	ગોરધનભાઈ રૂપલાભાઈ રાઠવા	મોટી દુમાલી	૨૧૦૦૧
૨૪	રમણભાઈ મધુરભાઈ પટેલ	અવિધા	૧૮૨૦૧
૨૫	જીનકીનેન ઈશ્વરભાઈ રાઠવા	ચિલરવાંટ	૧૫૫૫૧
૨૬	પાદ્યરવાંટ સત્સંગ મંડળ (સરપંચ ઇગિયા)	પાદ્યરવાંટ	૧૩૫૫૩
૨૭	ડાહ્યાભાઈ મગનભાઈ પટેલ	સુરત	૧૧૧૫૧
૨૮	કાંતિલભાઈ કાશીલભાઈ પટેલ	ભાદરણ	૧૧૧૧૧
૨૯	કંદુભાઈ ગંભીરભાઈ રાઠવા	વડોદરા	૧૧૧૧૧
૩૦	ભવાનસિંગભાઈ વરસનભાઈ રાઠવા	દેવગિયા	૧૧૧૧૧

શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રકાશ

ઘર્ણ-૨, અંક-૩

૩૧	સીતાનેન મુકુંદભાઈ રાહવા	વડોદરા	૧૧૧૧૧	૭૨	નાનાભાઈ સચિનભાઈ રાહવા	મોટી સઠલી	૫૦૫૧
૩૨	રાવજુભાઈ રામભાઈ પટેલ	ભાડરણ	૧૧૧૧૧	૭૩	બણજુભાઈ ચીમડીયાભાઈ રાહવા	સીગલા	૫૦૦૫
૩૩	મહેશકુમાર દેસિંગભાઈ રાહવા	પાવી-જેતપુર	૧૧૧૧૧	૭૪	પોપટભાઈ સુખભાઈ રાહવા	વડોદરા	૫૦૦૧
૩૪	નારાણભાઈ ટેટિયાભાઈ રાહવા	વડોદરા	૧૧૧૦૧	૭૫	ભરતભાઈ કાંતિભાઈ પટેલ	ભાડરણ	૫૦૦૧
૩૫	નારાણભાઈ અંબાલાલ પટેલ	મિરોતી	૧૧૦૦૦	૭૬	છોટભાઈ મીઠાભાઈ પટેલ	વસો	૫૦૦૧
૩૬	સંજ્યભાઈ અંબુભાઈ પટેલ	ભાડરણ	૧૧૦૦૦	૭૭	જ્યાયકુમાર સાંકળંચં પટેલ	અમદાવાદ	૫૦૦૧
૩૭	દિપેશભાઈ દિનેશભાઈ પટેલ	બાકરોલ	૧૧૦૦૦	૭૮	કરણસિંહભાઈ અરજનભાઈ રાહવા	વડોદરા	૫૦૦૧
૩૮	ધુટીખેડા ભક્ત મંડળ	ધુટીખેડા	૧૦૫૧૦	૭૯	હર્ષદભાઈ જસભાઈ પટેલ	વાસદ	૫૦૦૧
૩૯	અરુણાનેન અંબુભાઈ રાહવા	અમદાવાદ	૧૦૧૧૧	૮૦	હસમુખભાઈ પ્રજલાલ ઠક્કર	ઝેલ	૫૦૦૧
૪૦	ભાગુમતીનેન જ્યાયકુમાર પટેલ	અમદાવાદ	૧૦૧૦૧	૮૧	રતનભાઈ ભનુભાઈ રાહવા	વડોદરા	૫૦૦૧
૪૧	મનિધાનેન ભૂપેન્દ્રકુમાર પટેલ	અમદાવાદ	૧૦૦૦૧	૮૨	સુરજભાઈ શંકરભાઈ રાહવા	વડોદરા	૫૦૦૧
૪૨	નાનર્સિંગભાઈ ઊંઘલીયાભાઈ રાહવા	દેહરી	૧૦૦૦૧	૮૩	જ્યોતસનાનેન જગદીશભાઈ પટેલ	અમદાવાદ	૫૦૦૧
૪૩	કનુભાઈ એસ વડીલ	અમદાવાદ	૧૦૦૦૦	૮૪	ઉકેદભાઈ સખાભાઈ રાહવા	બાંગાપુરા	૫૦૦૧
૪૪	મંજુલાનેન ઈશ્વરલાલ મજમુદાર	અમદાવાદ	૧૦૦૦૦	૮૫	માણીભાઈ ડાહ્યાભાઈ પટેલ	ભાડરણ	૫૦૦૧
૪૫	માલતીનેન દિનેશચંદ્ર મહેતા	અમદાવાદ	૧૦૦૦૦	૮૬	પીનીકીનેન ગોરધનભાઈ રાહવા	રાયછા	૫૦૦૧
૪૬	ઇન્દુનેન નાયનકુમાર ટેસાઈ	મુંબઈ	૧૦૦૦૦	૮૭	પરસનભાઈ કાગડાભાઈ રાહવા	વડોદરા	૫૦૦૧
૪૭	કલ્પનાનેન પંકજકુમાર શાહ	અમદાવાદ	૧૦૦૦૦	૮૮	બહુકુમાર અંબુભાઈ રાહવા	અમદાવાદ	૫૦૦૧
૪૮	રાગીણીનેન સુરેશભાઈ દલવાડી	અમદાવાદ	૧૦૦૦૦	૮૯	ખમકીનેન કાગુભાઈ રાહવા	પાદ્યરવાંટ	૫૦૦૧
૪૯	પિનાનેન વિજયકુમાર ચોકસી	અમદાવાદ	૧૦૦૦૦	૯૦	અંશોકભાઈ મરાઠે	અમદાવાદ	૫૦૦૦
૫૦	સ્વાતિનેન કનુભાઈ વડીલ	અમદાવાદ	૧૦૦૦૦	૯૧	હંસાનેન જગદીશભાઈ ભડુ	અમદાવાદ	૫૦૦૦
૫૧	રતીલાલ મગનભાઈ પટેલ	લીગડ	૧૦૦૦૦	૯૨	સંદિપભાઈ પટેલ	સુરત	૫૦૦૦
૫૨	ભરતભાઈ હરમાનભાઈ પટેલ	મોગરી	૧૦૦૦૦	૯૩	પ્રકાશભાઈ પ્રજાપતિ	સુરત	૫૦૦૦
૫૩	રાજપુર - મુવાડા ભક્ત મંડળ	રાજપુર, મુવાડા	૮૨૦૨	૯૪	તૃપેશભાઈ પટેલ	સુરત	૫૦૦૦
૫૪	દેહરી ભક્ત મંડળ	દેહરી	૮૧૪૦	૯૫	દિનેશભાઈ પ્રતાપસિંહ ચૌહાણ	બાકરોલ	૫૦૦૦
૫૫	શ્રી પુરુષોત્તમ નારાયણ મંડળ	ડલેરાઈ	૭૭૦૨	૯૬	શાનુભાઈ ગુમાભાઈ રાહવા	રાજકોટ	૫૦૦૦
૫૬	કથારી ભક્ત મંડળ	કથારી	૭૫૨૧	૯૭	નાનનકુમાર હસમુખભાઈ દેસાઈ	મુંબઈ	૪૫૦૦
૫૭	પાદ્યરવાંટ સત્સંગ મંડળ(પટેલ કલિયા)	પાદ્યરવાંટ	૯૮૦૨	૯૮	ગાઠીયા ભક્ત મંડળ	ગાઠીયા	૪૦૦૧
૫૮	અંધારકાચ ભક્ત મંડળ	અંધારકાચ	૯૫૭૧	૯૯	રામપુરા ભક્ત મંડળ	રામપુરા	૩૫૧૧
૫૯	કેલદરા ભક્ત મંડળ	કેલદરા	૯૦૨૧	૧૦૦	ધ્યલભાઈ મકવાણા	સુરત	૩૪૦૦
૬૦	ચાપરીયા ભક્ત મંડળ	ચાપરીયા	૯૦૦૨	૧૦૧	હરેશભાઈ પટેલ	સુરત	૩૪૦૦
૬૧	અલર્સિંગભાઈ મનુભાઈ રાહવા	પાદ્યરવાંટ	૫૫૫૫	૧૦૨	સેકેત ત્રિવેદી	વડોદરા	૩૪૦૦
૬૨	વિકમભાઈ જેઠાભાઈ રાહવા	સિમલફિલ્યા	૫૧૫૧	૧૦૩	દિલીપભાઈ પટેલ	સુરત	૩૪૦૦
૬૩	સુમિત્રાનેન મગનભાઈ ભગત	વડોદરા	૫૧૧૧	૧૦૪	પાનમહુકી ભક્ત મંડળ	પાન મહુકી	૩૦૫૮
૬૪	કમલેશભાઈ કાગણભાઈ રાહવા	વડોદરા	૫૧૧૧	૧૦૫	મુકુંદભાઈ ચકલાભાઈ રાહવા	રાયસિંગપુરા	૩૦૫૧
૬૫	તુલસીરામ વજેસિંગભાઈ રાહવા	ખડકવાડા	૫૧૧૧	૧૦૬	સ્માણભાઈ ગોસાઈભાઈ રાહવા	મલાજા	૩૦૦૧
૬૬	ઊર્મિલાનેન પ્રવિણભાઈ રાહવા	વડોદરા	૫૧૦૧	૧૦૭	અરવિંદભાઈ અમરસિંગભાઈ રાહવા	ગોગડીયા	૩૦૦૦
૬૭	પ્રવિણભાઈ ચંદુભાઈ રાહવા	વડોદરા	૫૧૦૧	૧૦૮	નવિનભાઈ કનુભાઈ રાહવા	બાકરોલ	૩૦૦૦
૬૮	પ્રવિણભાઈ વજુભાઈ રાહવા	બોરદા	૫૧૦૧	૧૦૯	દિનુભાઈ હિંમતભાઈ રાહવા	દૈવળિયા	૨૫૨૧
૬૯	દૃપેનભાઈ કાંતિભાઈ પરમાર	છાસરા	૫૧૦૧	૧૧૦	સીગલા ભક્ત મંડળ	સીગલા	૨૫૦૪
૭૦	મિનાશીનેન કંચનભાઈ રાહવા	કાટકોઈ	૫૧૦૧	૧૧૧	ચંબસિંહ ચીહુભાઈ રાહવા	પાલીયા	૨૫૦૧
૭૧	મનહરભાઈ ચંદુભાઈ રાહવા	ચિલરવાંટ	૫૧૦૧	૧૧૨	કોકિલાનેન નરસિંહભાઈ રાહવા	રાયસિંગપુરા	૨૫૦૧

મનમાં કચવાઈને કાંઈ આપવું નહીં. તેનું કલ ન અલે.

શ્રી પુરુષોત્તમ પ્રકાશ

વર્ષ-૨, અંક-૩

૧૧૩	લીમાભાઈ લલ્લુભાઈ પેટેલ	લીગડ	૨૫૦૧	૧૫૪	મહેન્દ્રભાઈ બચુભાઈ રાહવા	દેવળિયા	૧૦૫૧
૧૧૪	રમણભાઈ ડાખાભાઈ પ્રજાપતિ	બાકરોલ	૨૫૦૧	૧૫૫	ભતીયાભાઈ ઘનિયાભાઈ રાહવા	ઓટીયાઓંબા	૧૦૫૧
૧૧૫	રમેશભાઈ જેઠાભાઈ પેટેલ	ઝેટેલ	૨૫૦૦	૧૫૬	બચલાભાઈ નકતાભાઈ રાહવા	મોટી સઢીલી	૧૦૫૦
૧૧૬	ભરતભાઈ રેસિયાભાઈ રાહવા	ચિલરવાંટ	૨૫૦૦	૧૫૭	વિપીનચંદ્ર નાગજુભાઈ બારીયા	બાકરોલ	૧૦૧૧
૧૧૭	શ્રી પુરુષોત્તમ નારાયણ મંડળ	મોટી દુમાતી	૨૫૦૦	૧૫૮	ગોવિંદભાઈ ગુલજુભાઈ રાહવા	કનાવાંટ	૧૦૧૦
૧૧૮	રાજુભાઈ રણાંદોલભાઈ રાહવા	સજુલી	૨૨૨૨	૧૫૯	પ્રવિષ્ણુભાઈ શાંતિલાલ પેટેલ	ભાદરણા	૧૦૦૧
૧૧૯	નકાભાઈ છોટાભાઈ બારીયા	ચામપુરા(થલકી)	૨૧૦૧	૧૬૦	ડૉ. મિતેખભાઈ	વડોદરા	૧૦૦૧
૧૨૦	સ્ય. રોહિતભાઈ શાંતિલાલ પેટેલ	સારસા	૨૧૦૦	૧૬૧	તેરસિંગભાઈ ભંગાભાઈ રાહવા	મોટી બુમડી	૧૦૦૧
૧૨૧	રમેશભાઈ બચલાભાઈ રાહવા	દેવળિયા	૨૦૦૧	૧૬૨	ગોરઘનભાઈ મંછાભાઈ રાહવા	મોટી બુમડી	૧૦૦૧
૧૨૨	ભગાભાઈ બાવાભાઈ રાહવા	ભેંસા	૨૦૦૧	૧૬૩	રણુભાઈ જગતસિંહ રાહવા	ઉંડવા	૧૦૦૧
૧૨૩	લીલાબેન પ્રવિષ્ણુભાઈ રાહવા	નાની ખજૂરી	૨૦૦૧	૧૬૪	પૈશેભાઈ એમ. પેટેલ	અમદાવાદ	૧૦૦૧
૧૨૪	અંબાલા ભક્ત મંડળ	અંબાલા	૨૦૦૦	૧૬૫	જગદીશભાઈ ચિમનભાઈ પેટેલ	ભાદરણા	૧૦૦૧
૧૨૫	બાબુભાઈ ડાખાભાઈ પ્રજાપતિ	બાકરોલ	૨૦૦૦	૧૬૬	અંજનાબેન મનુભાઈ રાહવા	વડોદરા	૧૦૦૧
૧૨૬	હિતેશભાઈ પ્રજાપતિ	સુરત	૨૦૦૦	૧૬૭	અરવિંદભાઈ ભુલાભાઈ રાહવા	મલાજા	૧૦૦૧
૧૨૭	અરવિંદભાઈ શાનાભાઈ ભોઈ	બાકરોલ	૨૦૦૦	૧૬૮	કૃણાલ મનહરભાઈ રાહવા	ચિલરવાંટ	૧૦૦૧
૧૨૮	અનિલભાઈ નંદુભાઈ બારીયા	બાંગાપુરા	૨૦૦૦	૧૬૯	ફાળુનીનેન મનહરભાઈ રાહવા	ચિલરવાંટ	૧૦૦૧
૧૨૯	રમિલાબેન અતુલકુમાર પેટેલ	મુંબદ્ય	૨૦૦૦	૧૭૦	તરજુભાઈ ચીમીયાભાઈ રાહવા	ચલામલી	૧૦૦૧
૧૩૦	ધનસિંગભાઈ તુરસીંગભાઈ રાહવા	રંગપુર	૧૮૦૦	૧૭૧	પ્રવિષ્ણુભાઈ અંબાલાલ પેટેલ	ભાદરણા	૧૦૦૦
૧૩૧	લુણી ભક્ત મંડળ	લુણી	૧૮૦૨	૧૭૨	મનુભાઈ કેસરભાઈ રાહવા	વડોદરા	૧૦૦૦
૧૩૨	વેસ્ટાભાઈ ગંભીરભાઈ રાહવા	ફેરકુવા	૧૬૦૧	૧૭૩	તનસિંગભાઈ રણાંદોલભાઈ રાહવા		૧૦૦૦
૧૩૩	કિરીટભાઈ અનસિંગભાઈ રાહવા	સેલવા	૧૫૦૦	૧૭૪	કનુભાઈ મૂળજુભાઈ પેટેલ	ભાદરણા	૧૦૦૦
૧૩૪	શાંભુભાઈ પરસોટમભાઈ પેટેલ	ઉમેરેઠ	૧૫૪૫	૧૭૫	મહેન્દ્રભાઈ મગનભાઈ પેટેલ	ભાદરણા	૧૦૦૦
૧૩૫	જયંતભાઈ લીજલભાઈ ભગત	નાની રાસલી	૧૫૫૧	૧૭૬	કમલેશભાઈ મોટી	અમદાવાદ	૧૦૦૦
૧૩૬	શાહુંતલાબેન	પુના	૧૫૫૧	૧૭૭	કલ્પેશભાઈ પેટેલ	સુરત	૧૦૦૦
૧૩૭	ગોસલાભાઈ રંગલાભાઈ રાહવા	ચિલરવાંટ	૧૫૫૧	૧૭૮	કાર્તિકભાઈ પેટેલ	સુરત	૧૦૦૦
૧૩૮	મંગુભાઈ ભીલુભાઈ રાહવા	કરમદી	૧૫૦૧	૧૭૯	નારણભાઈ મંગુભાઈ રાહવા	વડોદરા	૧૦૦૦
૧૩૯	હસમુખભાઈ અંબાલાલ પેટેલ	ભાદરણા	૧૫૦૧	૧૮૦	હિલીપભાઈ જગલાભાઈ રાહવા	કોડા	૧૦૦૦
૧૪૦	કડવાંટ ભક્ત મંડળ	કુડવાંટ	૧૫૦૧	૧૮૧	લલિતકુમાર અંબુભાઈ રાહવા	પાદરવાંટ	૧૦૦૦
૧૪૧	પારસિંગભાઈ રેસીયાભાઈ રાહવા	ચિલરવાંટ	૧૫૦૦				
૧૪૨	મનુભાઈ કેસરભાઈ રાહવા	દેવળિયા	૧૫૦૦				
૧૪૩	શાંભુભાઈ મગનભાઈ વાંદ	ભાદરણા	૧૫૦૦				
૧૪૪	મણીલાલ માનસીંગભાઈ રાહવા	મંડલવા	૧૫૦૦				
૧૪૫	નવાગામ સત્સંગ મંડળ	નવાગામ	૧૩૦૧				
૧૪૬	કુંગરસિંહ લાયુભાઈ રાહવા	રંગપુર	૧૧૫૦				
૧૪૭	કિરીટભાઈ મણીભાઈ સોની	ભાદરણા	૧૧૧૧				
૧૪૮	અર્જુનભાઈ ભંગાભાઈ રાહવા	વડોદરા	૧૧૧૧				
૧૪૯	નવિનભાઈ જંદુભાઈ રાહવા	રંગપુર	૧૧૧૧				
૧૫૦	ઇકરભાઈ ફસુલભાઈ રાહવા	બાકરોલ	૧૧૧૧				
૧૫૧	રમેશભાઈ શક્કરિયાભાઈ રાહવા	રંગપુર	૧૧૦૧				
૧૫૨	કૌશિકભાઈ નંદુભાઈ રાહવા	સિમલફળિયા	૧૧૦૧				
૧૫૩	દુરસિંગભાઈ રાયસિંગભાઈ રાહવા	રંગપુર	૧૧૦૧				



બ્રહ્મવિદ્યાપીઠ (ભાદરણા)



ક્રમ

હરિમકતનું નામ

ગામ

રકમ

તા: ૧૦-૦૧-૨૦૧૩ના રોજ બપોરના થાળ પેટે

૧	સ્વ. ડાહીબેન મગનભાઈ પટેલ	લીંગડ	૫૦૦૦૦
૨	સ્વ. મગનભાઈ ભીખાભાઈ પટેલ	લીંગડ	૫૦૦૦૦
૩	બલ્લુભાઈ મગનભાઈ પટેલ	લીંગડ	૨૧૦૦૧

તા: ૧૧-૦૧-૨૦૧૩ના રોજ આજાકૂટ પેટે

૧	ઘનશ્યામભાઈ શંભુભાઈ ચૌહાણા	ભાદરણા	૩૦૦૦૦
---	---------------------------	--------	-------

તા: ૧૧-૦૧-૨૦૧૩ના રોજ આખા દિવસની રસોઈ પેટે

૧	સુધાબેન રજનીકાંત મહેતા	અમદાવાદ	૬૩૦૦૦૦
---	------------------------	---------	--------

તા: ૧૨-૦૧-૨૦૧૩ના રોજ બપોરની રસોઈ પેટે

૧	સ્વ. શંભુભાઈ અંબાલાલ પટેલ	મિરોલી	૨૮૦૦૦૦
---	---------------------------	--------	--------

આ ઉપરાંત અક્ષરાતીત શ્રી પુરુષોત્તમ ભગવાન
 જન્મ સાર્વ શતાબ્દી મહોત્સવ નિમિતે નાની-મોટી
 તન-મન-ધનથી તથા વિવિધ સામગ્રીઓ, અનાજ વગેરેની સેવા આપનાર,
 કડિયા કામ, મિસ્ટ્રી કામ, કલર કામ, પ્લાન્ઝિંગ કામ વગેરે સેવા કરનાર,
 સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ, રાસ-ગરબા, જીવન દર્શનમાં ભાગ લેનાર
 સર્વે હરિભક્તોનો તથા



૧૫૦૦થી પણ વધારે સ્પયંસેવકો
 (ભાઈઓ/બહેનો/બાળકો) તમામનો



શ્રી પુરુષોત્તમ નારાયણ સ્મારક મંદિર દ્રસ્ટ
 હાર્દિક આભાર માને છે.

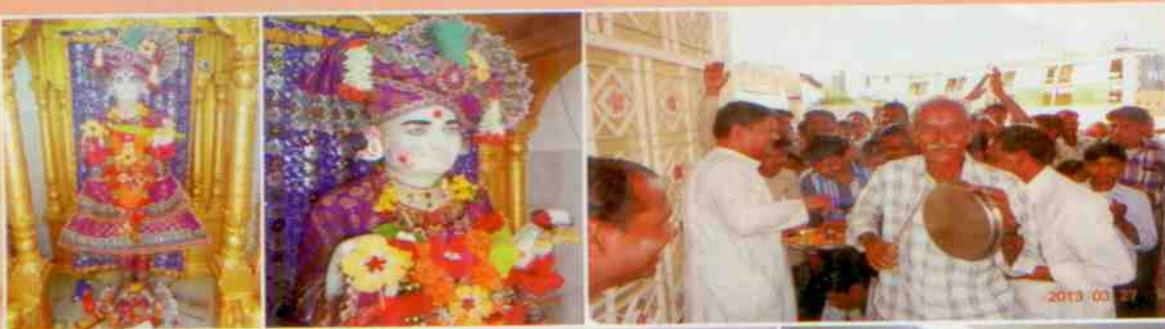
શ્રી પુરુષોત્તમ ભગવાન જન્મ સાર્વ શતાબ્દી મહોત્સવ
 શ્રી પુરુષોત્તમ નારાયણ સ્મારક મંદિર દ્રસ્ટ
 બાદરણ દ્વારા કરવામાં આપેલ પ્રકાશન

ઓડીયો સી.ડી.

- (૦૧) શ્રી પુરુષોત્તમ અભી રસ
- (૦૨) શ્રી પુરુષોત્તમ સંગ રાસ રમક્ટ

સાહિત્ય પ્રકાશન

- (૦૧) શ્રી પુરુષોત્તમ મહારાજનું જીવન ચરિત્ર
- (૦૨) શ્રી પુરુષોત્તમ જ્ઞાનામૃત
- (૦૩) શ્રી પ્રગાટ ભજનાવલી (કવિશ્રી ગોરધનભાઈ વિરચીત)
- (૦૪) શ્રી પુરુષોત્તમ લીલાચરિત્ર
- (૦૫) શ્રી ગુણાતીત ડાયરી



2013/03/27



2013/03/28



2013/03/29

પ્રગટ શ્રી ડાયામાઈ મહારાજનો ૧૦૨મો જન્મ જયંતી ઉત્સવ - શ્રી બાકરોલ ધામ તા. ૨૭-૩-૨૦૧૩



મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા દિન સમૈયો - શ્રી ભાડેશ્વર ધામ તા. ૧૫/૧૬-૦૨-૨૦૧૩

If undelivered please return to :

From :

Shri Dahyabhai Maharaj Mandir Trust

Shri Pragat Purushottam Mandir

Shri Purushottam Nivas (Tower),

At & Post : BAKROL,

Ta. & Dist. Anand - 388 315,

Gujarat, India,

Mobile : 91 - 94270 63271

Website : www.pragatpurushottam.org

E-mail : pragatpurushottambakrol@yahoo.co.in

Printers : Perfect Graphics, Juna Rasta, Anand. Ph. (02692) 251937

Printed Matter

BOOK - POST

To,